

Försvarsmakten och våra krigsförband
verkar, syns och respekteras
i Sverige och utomlands

FÖRSVARSMAKTEN

ÅRSREDOVISNING

2010

FÖRSVARSMAKTENS ÅRSREDOVISNING 2010

RESULTATREDOVISNING, RESULTATRÄKNING,
BALANSRÄKNING, ANSLAGSREDOVISNING,
FINANSIERINGSANALYS OCH NOTER

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÖVERBEFÄLHAVARENS KOMMENTAR.....	5
OM REDOVISNINGEN	7
OPERATIV FÖRMÅGA M.M. VID UTGÅNGEN AV 2010.....	8
UTGÅNGSPUNKTER FÖR REDOVISNINGEN.....	8
FÖRSVARSMAKTENS OPERATIVA FÖRMÅGA	9
INSATSORGANISATIONENS UTFORMNING OCH BEREDSKAP.....	11
ANTAL BEFATTNINGAR PER OLIKA BEREDSKAPSGRADER	12
VERKSAMHETSGRENNEN 1 INSATSER	13
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	13
VERKSAMHETSGRENNENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN.....	14
VERKSAMHETSGRENNEN 2 UPPBYGGNAD AV INSATSORGANISATIONEN OCH BEREDSKAP 16	
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	16
UPPBYGGNAD AV INSATSORGANISATIONEN	16
VERKSAMHETSGRENNEN 3 UTVECKLING	32
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	32
VERKSAMHET AV GEMENSAM KARAKTÄR.....	33
VERKSAMHETSGRENNENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN (EFFEKTER)	34
VERKSAMHETSGRENNEN 4 ÖVRIG VERKSAMHET	37
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	37
VERKSAMHETSGRENNEN 5 FREDSFÖRÄMJANDE INSATSER	38
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	38
ERFARENHETER FRÅN 2010	39
VERKSAMHETSGRENNENS BIDRAG TILL DEN OPERATIVA FÖRMÅGAN.....	39
VERKSAMHETSGRENNEN 6 STÖD TILL SAMHÄLLET.....	39
VERKSAMHETSGRENNENS PRODUKTER	39
PRODUKTION OCH GRUNDORGANISATION.....	40
PERSONALFÖRSÖRJNING.....	41
EKONOMISKT RESULTAT OCH ANALYS	44
PRODUKTGRUPPERNAS ANSLAGSFÖRBRUKNING	44
ANSLAGSFÖRBRUKNING SAMTLIGA ANSLAG 2010	45
SÄRSKILT OM FORSKNINGS- OCH TEKNIKUTVECKLINGSANSLAGET	48
ANSLAGENS FÖRDELNING PÅ VERKSAMHETER	49
SÄRSKILT OM INVESTERINGARNA I KRIGSMATERIEL	49
AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET	50
EFFEKTIVITET OCH GOD HUSHÅLLNING.....	51
INFÖRANDE AV SYSTEM PRIO.....	61
BEDÖMNING AV INTERN STYRNING OCH KONTROLL	62
EKONOMISK ÖVERSIKT.....	63
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE I FÖRSVARSMAKTEN 2010.....	64
ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING.....	64

FINANSIELLA DOKUMENT	65
RESULTATRÄKNING	65
BALANSRÄKNING	66
NOTER OCH KOMMENTARER	68
ANSLAGSREDOVISNING	80
REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL	81
ÅTERREDOVISNING AV FINANSIELLA VILLKOR I REGLERINGSBREVET FÖR 2010	81
REDOVISNING AV UTNYTTJADE BEMYNDIGANDEN	81
REDOVISNING AV UTFALL MOT VILLKOR I REGLERINGSBREVET FÖR 2010	82
BILAGOR.....	84
BILAGA 1 (KVALIFICERAT HEMLIG) VÄRDERING AV FÖRSVARSMAKTENS OPERATIVA FÖRMÅGA M.M.	84
BILAGA 2 (ÖPPEN) PERSONALBERÄTTELSE	84
BILAGA 3 (ÖPPEN) INTERNATIONELL VERKSAMHET	84
BILAGA 4 (ÖPPEN/HEMLIG) SÄRSKILDA REDOVISNINGAR.....	84
BILAGA 5 (ÖPPEN) SÖKREGISTER ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	84

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1 Försvarsmaktens insatsorganisation 2010	11
Tabell 2 Antal individer i beredskap i förband med olika beredskapsnivåer	12
Tabell 3 Krigsförband/Produktgrupp 01, utbildning och resultat 2010	18
Tabell 4 Krigsförband/Produktgrupp 02, utbildning och resultat 2010	21
Tabell 5 Krigsförband/Produktgrupp 03, utbildning och resultat 2010	25
Tabell 6 Krigsförband/Produktgrupp 04, utbildning och resultat 2010	27
Tabell 7 Krigsförband/Produktgrupp 05, utbildning och resultat 2010	29
Tabell 8 Krigsförband/Produktgrupp 06, utbildning och resultat 2010	30
Tabell 9 Enskilda insatser – pågående och avslutade under 2010	38
Tabell 10 Produktgruppernas anslagsförbrukning 2010	44
Tabell 11 Anslagsförbrukning samtliga anslag 2010	45
Tabell 12 Verksamhetsutfall, forsknings- och teknikutvecklingsanslaget	48
Tabell 13 Utfall FoT, fördelat på områden, koncernstödsuppdrag samt studier	48
Tabell 14 Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2008-2010	50
Tabell 15 Resultatindikator 1	51
Tabell 16 Resultatindikator 2	52
Tabell 17 Resultatindikator 3	52
Tabell 18 Resultatindikator 4	53
Tabell 19 Resultatindikator 5	54
Tabell 20 Resultatindikator 5	54
Tabell 21 Grundutbildning antal inryckta 2006-2010	55
Tabell 22 Grundutbildning antal krigsplaceringsbara 2006-2010	55
Tabell 23 Grundutbildning avgångsprocent 2006-2010(06-30)	55
Tabell 24 Fortsatt tjänstgöring, frivilligt	56
Tabell 25 Fortsatt tjänstgöring, frivilligt	56
Tabell 26 Antal studerande på "nivåhöjande" personalutbildning	57
Tabell 27 Antal tjejdagar vpl (GSU/Hv tre mån) prov och försök 2006-2008 samt produktion 2010	58
Tabell 28 Antal tjejdagar för hemvärnssoldater (HAGS)	59
Tabell 29 Körmil per stridsfordonstyp 2006-2010	59
Tabell 30 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2006-2010	59
Tabell 31 Gångtimmar per fartygstyp 2006-2010	60
Tabell 32 Risker/åtgärder intern styrning och kontroll 2010	62
Tabell 33 Sammanställning över väsentliga uppgifter 2010 (tkr)	63
Tabell 34 Ersättningar till ledande befattningshavare i Försvarsmakten (FML)	64
Tabell 35 Anslagsredovisning 2010	80
Tabell 36 Redovisning mot inkomsttitel 2010	81
Tabell 37 Återredovisning av finansiella villkor i RB 10	81
Tabell 38 Redovisning av utnyttjade bemyndiganden för anslag 1:3 och 1:4	81
Tabell 39 Redovisning av andra åtaganden för anslag 1:5	82
Tabell 40 Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2010	83

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1 Försvarsmaktens ekonomistyrningsmodell (FEM)	7
Figur 2 Försvarsmaktens grundorganisation	40
Figur 3 Anslagens fördelning på verksamheter 2010	49
Figur 4 Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagen 2006-2010	49

2011-02-18

23 386: 52687

Sida 4 (84)

Överbefälhavarens kommentar

År 2010 har för Försvarsmakten till stora delar präglats av ett omfattande förändringsarbete genom att införandet av insatsorganisation 2014 (IO 14) påbörjats. Det gångna året har också varit tungt för Försvarsmakten. Tre svenska soldater och en lokal tolk har stupat. Ett flertal soldater har skadats. Försvarsmaktens verksamhet har trots detta genomförts med goda resultat.

Försvarsmakten har uppfyllt krav och målsättningar för årets utbildnings- och övningsverksamhet, nationella och internationella insatser samt rekrytering av personal till den framtida insatsorganisationen. De begränsningar som funnits i produktionen har främst berott på förse-nade leveranser av materiel.

Värderingen av den samlade operativa förmågan för 2010 visar att Försvarsmakten har förmåga att över tiden möta de krav på förmåga som ställs avseende omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen. Den genomförda värderingen visar att vissa begränsningar finns i förut-sättningarna för Försvarsmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge. Dessa begränsningar har till stor del sin grund i den fram till 2010, p.g.a. den så kallade strategiska time-outen, mycket begränsade nationel-la försvarsplaneringen och låga beredskapskraven för huvuddelen av beredskapsorganisatio-nen. Målsättningen är att insatsorganisationen ska uppnå beredskapsmålen inom ramen för inriktningspropositionen under 2014, i enlighet med regeringens beslut.

Under året har Försvarsmakten deltagit i internationella insatser, i enlighet med riksdagens och regeringens beslut, med hög kvalitet och med en stor bredd av utnyttjade förmågor. För-svarsmakten har haft enheter ur samtliga stridskrafter insatta, såväl mark-, sjö- som luftstrids-krafter, i internationella insatser i Afghanistan, Kosovo och Adenviken. De internationella insatserna bedöms ha gett en god operativ effekt och har sammantaget bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att förebygga och hantera kriser i vår omvärld.

I Afghanistan har den svenska kontingenten fortsatt upprätthållit ledningsansvaret för Provin-cial Reconstruction Team Mazar-e-Sharif (PRT MeS). Förbandet har under året drabbats av förluster. Det försämrade säkerhetsläget i insatsområdet ställer också stora krav på Försvars-maktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktikanpassning. Den svenska kontingenten inom ISAF har ett gott anseende både hos ISAF och Afghan National Security Forces (ANSF). Genomförda gemensamma stabiliseringsoperationer tillsammans med ANSF har även under 2010 påtagligt bidragit till den multinationella styrkans förmåga att hantera säkerhetsläget i insatsområdet. Sveriges styrkebidrag till ISAF utökades under fyra månader med en transportflygenhet. Detta svenska C-130-bidraget till ISAF (Swedish Air Element C-130) genomförde under perioden 13 maj – 13 september transportflygningar åt COM ISAF.

I Kosovo (KFOR) har en successiv anpassning av styrkebidraget genomförts, givet det för-bättrade säkerhetsläget där. Skyttekompaniet har avvecklats och fokus ligger nu på Liaison Monitoring Team (LMT) och Security Sector Reform-processen (SSR). Bidraget till KFOR syftar till att ge en god uppfattning om läget i området. Införandet av samverkansbefattningar och befattningar med rådgivande och stödjande funktion inom uppbyggnad av lokal säker-hetsstruktur fortsätter ge effekt och efterfrågas även framgent.

En ny marin insats, ME 02 i den EU-ledda operationen ATALANTA har genomförts. Inom ramen för ME 02 har Sverige för första gången avdelat Force Commander med FHQ till en

internationell sjöstyrka för att under fyra månader leda styrkan. Det svenska styrkebidraget har genomfört uppgifter inom ramen för EU-styrkans alla uppgifter i hela operationsområdet. Samtliga uppgifter har lösts på ett bra sätt och den svenska insatsen har bidragit till att det internationella anseendet avseende svensk sjöoperativ förmåga har stärkts. Samverkan med det svenska kustbevakningsflyget i området under våren 2010 förtjänar ett särskilt omnämnande.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att förband i utlandsinsatser svarat upp mot de krav som ställts vad gäller organisation, utrustning och bemanning.

Försvarmakten har fortsatt arbetat med att utveckla den ekonomiska styrningen. Övergången till det nya resurs- och ekonomiledningssystemet PRIO har fortsatt under året. Steg 2 i införandet av PRIO produktionssattes 2010-04-06 och innebär att samtliga förband budgeterings- och redovisningsmässigt hanteras i system PRIO. Den koncernmässiga redovisningen genomförs helt i PRIO fr.o.m. redovisningsåret 2011. Införande 2 omfattade även stöd till förbanden inom områdena tidredovisning, reseadministration och stöd vid rekryteringsärenden.

Det finansiella utfallet ligger väl i linje med årets planering. Inom området internationella insatser har totalt tillgängliga medel för Försvarmakten underskridits, dock har insatsen i Afghanistan överskridit tilldelad ram med fyra procent. Detta beror främst på att utgifter för investeringar i byggnation av camper utfallit tidigare än planerat samt högre kostnader för transporter, underhåll och personal än beräknat.

Försvarmakten kan konstatera att resultatet av 2010 års arbete belyser de utmaningar som finns i personalförsörjningsreformen. Vårt land har ingen egen erfarenhet om de mekanismer som påverkar personalförsörjningen i ett frivilligt försvar. Andra länders erfarenheter av motsvarande omställningar har sitt värde men varje lands situation är unik och därför kan inga långtgående slutsatser byggas på dessa erfarenheter. Försvarmakten har en plan för hur insatsorganisationen ska försörjas med frivilliga i enlighet med regeringens styrning. Planen grundas på de bästa antaganden som har kunnat göras. Erfarenheter från 2010 visar dock att det inte är troligt att allt kommer att bli exakt som planerat. En av de viktigaste förutsättningarna för att personalförsörjningsreformen ska kunna fullföljas är att hela samhället sluter upp kring de principer som riksdagen och regeringen lagt till grund för den militära personalförsörjningen.

Sammanfattningsvis har Försvarmakten 2010 genomfört verksamhet enligt regeringens uppdrag och därmed lagt en god grund för det fortsatta genomförandet av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet.

Sverker Göranson

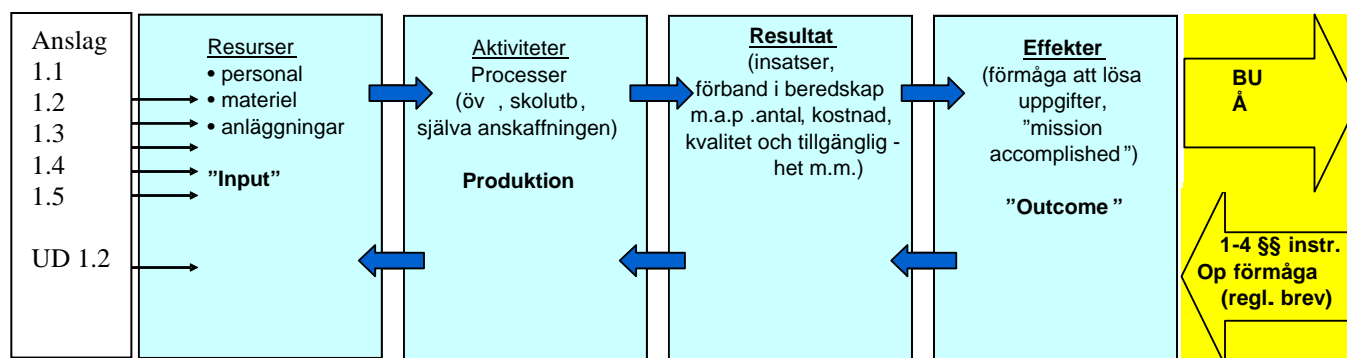
Överbefälhavare

Om redovisningen

Regeringen styr Försvarsmakten genom att i myndighetens instruktion och i regleringsbrevet ange vilken operativ förmåga samt vilken insatsorganisation Försvarsmakten ska ha. Därefter ställer regeringen krav på vilka produkter Försvarsmakten ska leverera inom ett antal verksamheter. Avslutningsvis ställer regeringen ett antal krav på resursanvändningen samt tilldelar myndigheten dispositionsrätt över de ekonomiska resurserna som krävs för att genomföra verksamheten (produktionen).

Styrningen fokuseras främst på de resultat Försvarsmakten ska åstadkomma i form av produkter, främst insatser och krigsförband, snarare än hur produktionen ska genomföras för att uppnå dessa resultat. Perspektivet i regeringens styrning är därmed till huvudsak resultatorienterad.

Den interna styrningen av planeringen och uppföljningen av verksamheten har naturligen sin utgångspunkt i regeringens styrning, som den kommer till uttryck i regleringsbrevet. Den interna styrningen regleras i Försvarsmaktens ekonomimodell (FEM) som utgår från regeringens styrning i instruktionen och regleringsbrevet. Modellen framgår i grafisk form av figur 1 nedan.

Figur 1 Försvarsmaktens ekonomistyrningsmodell (FEM)

Försvarsmakten har under 2010 fortsatt att implementera ekonomimodellen och vidtagit ett omfattande arbete för att driftsätta de första delarna av det integrerade resurs- och ekonomiledningssystemet PRIO. Åtgärderna innebär att förutsättningarna successivt förbättras för att fullt ut kunna tillämpa ekonomimodellen. Såvitt avser den ekonomiska redovisningen i de finansiella dokumenten har principerna för denna inte förändrats. De ekonomiska redovisningsprinciperna framgår av avsnittet finansiella dokument.

Operativ förmåga m.m. vid utgången av 2010

Utgångspunkter för redovisningen

Allmänt

Försvarmaktens uppgifter i myndighetens instruktion och påföljande krav på operativ förmåga har under 2010 ändrats utifrån av riksdag och regering beslutad ny inriktning för försvaret. Försvarmakten ska utifrån de ändrade kraven stegvis till slutet av 2014 få en ökad tillgänglighet och användbarhet.

Den insatsorganisation som varit gällande under 2010 utgår i grunden från tidigare krav på en begränsad operativ förmåga i nuvarande omvärldsläge och med lägre krav på tillgänglighet till förband i insatsorganisationen. Den genomförda värderingen visar därför att begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid främst ett försämrat omvärldsläge. Värderingen för 2010 visar att Försvarmakten har förmåga att över tiden möta de krav som ställs på omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen.

Regeringen har 2010-01-14 i Inriktningsbeslut för Försvarmakten 2010–2014, mot bakgrund av det omfattande förändringsarbete som krävs, angett att Försvarmakten senast vid utgången av 2014 ska ha utvecklat en insatsorganisation och en förbandsreserv som fullt ut motsvarar de av riksdag och regering ställda kraven. Regeringens inriktning ska ske i den takt ekonomin tillåter.

Försvarmakten har under 2010 påbörjat arbetet med en ny insatsorganisation och att stegvis mot 2014 kunna möta de förändrade krav som ställs avseende bland annat tillgänglighet och användbarhet. Under 2010 har bland annat framtagits nya målsättningar för krigsförband, planer för utveckling mot insatsorganisation 2014, påbörjats en reviderat och utvecklad operativ planläggning samt initiering av mobiliseringsplanering. Materiell balans avseende behovsättning och tillgångar överses inom ramen för arbetet med insatsorganisation 2014. Rekrytering och anställning av soldater och sjömän har påbörjats.

Redovisningen omfattar Försvarmaktens operativa förmåga i förhållande till de uppgifter som framgår av förordning med instruktion till Försvarmakten (SFS 2007:1266) samt regleringsbrevets krav att Försvarmakten ska ha en operativ förmåga som möjliggör att Försvarmakten kan genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen.

Utförlig redovisning av värdering av Försvarmaktens förmåga att lösa uppgifter, operativ förmåga samt läget i insatsorganisationen framgår av *kvalificerat hemlig bilaga 1*.¹

Grunden för kraven på Försvarmakten

Försvarmakten ska enligt sin instruktion upprätthålla och utveckla ett militärt försvar. Grunden för detta ska vara förmågan till väpnad strid. Försvarmakten ska kunna försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt. Försvarmakten ska kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet. Försvarmakten ska med myndighetens befintliga förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. För-

---

¹ I den kvalificerat hemliga bilagan 1 redovisas återrapporteringskrav mot uppgifter enligt instruktion samt regleringsbrev 2010 p. 1 och 2 samt del av 4 och 6.

svarsmakten ska kunna utföra uppgifterna självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer.

Försvarmakten ska enligt regleringsbrev ha en operativ förmåga som möjliggör att Försvarmakten kan genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen.

Försvarmaktens operativa förmåga²

Försvarmaktens samlade operativa förmåga

Den värdering som har gjorts för 2010 visar att Försvarmakten har förmåga att över tiden möta de krav på förmåga som ställs på omvärldsbevakning, insatser för att hävda Sveriges territoriella integritet och insatser internationellt samt utveckling av insatsorganisationen. Den genomförda värderingen visar att vissa begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge.

Förmåga att kunna genomföra omvärldsbevakning

Försvarmakten ska bedriva omvärldsbevakning och kunna upptäcka och identifiera yttre hot mot Sverige, svenska intressen och de insatser som Sverige deltar i. Försvarmakten ska ha en operativ förmåga som möjliggör att Försvarmakten kan genomföra omvärldsbevakning.

Försvarmakten har under 2010 i huvudsak mött de krav som ställs avseende omvärldsbevakning och att kunna upptäcka och identifiera yttre hot.

Förmåga att kunna genomföra insatser

Försvarmakten ska självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer, kunna försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom insatser nationellt och internationellt. Försvarmakten ska självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer, kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet samt med befintlig förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. Försvarmakten ska ha en operativ förmåga som möjliggör att Försvarmakten kan genomföra insatser.

Försvarmakten har under 2010 upprätthållit förmågan att hävda Sveriges territoriella integritet genom att upptäcka och avvisa kränkningar. Försvarmakten har under 2010 genomfört och medverkat i insatser i bland annat Afghanistan, Kosovo och Adenviken. Stabers och förbands förmåga har upprätthållits och ökats genom övningar och träning. Nordic Battle Group (NBG) har under 2010 organiserats och förberetts inför beredskapsperioden 2011. Försvarmakten har även under året vid ett stort antal tillfällen lämnat stöd till samhället och till övrig civil verksamhet utifrån befintlig förmåga och tillgängliga resurser. Den genomförda värderingen visar att vissa begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarmakten att kunna möta olika former av händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge. Främst rör bristerna det materiella och personella läget vid vissa förband och inom vissa funktioner, men också bristande planläggning och tillgänglighet samt prestanda i vissa materielsystem.

---

² I den kvalificerat hemliga bilagan 1 redovisas återrapporteringskrav mot uppgifter enligt instruktion samt regleringsbrev 2010 p. 1 Operativ förmåga.

Förmåga till utveckling av insatsorganisationen

Försvarsmakten ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar. Försvarsmakten ska ha en operativ förmåga som möjliggör att Försvarsmakten kan genomföra utveckling av insatsorganisationen.

Försvarsmakten har under 2010 i huvudsak mött de krav som ställs avseende utveckling av insatsorganisationen. Den genomförda värderingen visar att vissa begränsningar finns i förutsättningarna för Försvarsmakten att långsiktigt upprätthålla förmåga till utveckling. Handlingsfriheten har under året ytterligare begränsats av att vissa kompetensområden minskats vid främst Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets materielverk.

Förmåga att periodvis upprätthålla en planerad snabbinsatsberedskap motsvarande ramnationsansvaret i EU:s stridsgruppskoncept

Försvarsmakten bedöms möta kraven på förmåga att periodvis upprätthålla en planerad snabbinsatsberedskap motsvarande ramnationsansvaret i Europeiska unionens stridsgruppskoncept. Försvarsmakten har erfarenhet från beredskap första halvåret 2008 och från att ha förberett beredskap under 2010. Försvarsmakten har under 2010, främst genom förberedelserna inför beredskapsperioden 2011, ökat kunskapen om planering och förberedelser för att upprätthålla ett ramnationsansvar. Färdighet finns att sätta samman och verka i tillfälligt sammansatta multinationella förband. Erfarenheter har även vunnits rörande interoperabilitet och expeditionär förmåga.

Utveckla förmåga att på några års sikt ha förmågan att:

- *Över tiden hålla cirka 2 000 personer ur insatsorganisationen insatta, nationellt och internationellt samt;*
- *Kontinuerligt delta i upp till fyra förbandsinsatser varav minst en ska vara av bataljonsstridsgruppsstorlek.*

Försvarsmakten har under 2010 fortsatt att utveckla förmågan mot att i slutet av planeringsperioden ha kapacitet att över tiden hålla cirka 2 000 personer ur insatsorganisationen insatta, nationellt och internationellt. Utvecklingen av förmågan sker utifrån att insatser i största möjliga utsträckning ska genomföras med förband ur insatsorganisationen eller delar av dessa. Även förmågan att kontinuerligt delta i upp till fyra förbandsinsatser varav minst en ska kunna vara av bataljonsstridsgruppsstorlek har fortsatt utvecklats under 2010. Försvarsmakten har under 2010 deltagit i förbandsinsatser i bland annat Adenviken, Afghanistan och Kosovo.

Försvarsmakten har under året fått värdefulla bidrag till utveckling av operativ förmåga genom insatser nationellt och internationellt. Ett flertal krigsförband har under 2010 fått ökade krav på tillgänglighet jämfört med 2009 vilket är i linje med fattade beslut av riksdag och regering.

Insatsorganisationens utformning och beredskap

Tabellen redovisar Försvarsmaktens huvudsakliga insatsorganisation den 31 december 2010. Redovisning av tillståndet i insatsorganisationen samt beredskap m.m. framgår av kvalificerat hemlig bilaga 1 med underbilagor.³

Fu = Fortsatt utveckling av krigsförband (arvförband nyttjas), U = Utveckling mot krigsförband (nytt förband skapas), V = Vidmakthålls (omsätts fortlöpande), Av = Avveckling påbörjas.

Förband	2010	Förband	2010
Brigadstab	V/2	Stridsflygdivision	V/4
Mekaniserad bataljon	V/6	Helikopterbataljon	V/1
Lätt mekaniserad bataljon	V/2	Ledningsflyggrupp ASC 890	V/1
Luftburen bataljon	V/1	Flygbasbataljon	V/2
Artilleribataljon	V/2	Transportflygdivision Tp 84	V/1
Luftvärnsbataljon	V/2	Transport- och specialflygdivision ⁴	V/1
Jägarbataljon	V/1	Stridslednings och luftbevakningsbataljon	V/1
Underrättelsebataljon	V/1	Specialförband ⁵	V/2
Säkerhetsbataljon	V/1	Högkvarter med stabsförband	V/1
Ingenjörbataljon	V/2	FHQ med stabs- och sambandsförband	V/1
Militärpolis kompani	V/2	Taktisk sambandsbataljon	V/1
CBRN-kompani ⁶	V/1	Telekrigbataljon	V/1
Tungt transportkompani	V/1	Försvarsmaktens telenät- och markteleförband	V/1
Sjöstridsflottiljledning	V/2	IT-försvarsförband med CERT ⁷	V/1
Korvettdivision	V/2	Operativ ledningsteknisk bataljon	V/1
Minröjningsdivision	V/2	Teknisk bataljon	V/1
Underhållsdivision	V/2	Logistikbataljon	V/2
Röjdykardivision ⁸	U/1	MOVCON-ledning	V/1
Ubåtsflottilj med ledning	V/1	MOVCON-pluton	V/3
Signalspaningsfartyg	V/1	Hemvärnsbataljon ⁹	V/60
Ubåtsräddningsfartyg	V/1	Ledningsplatsbataljon	U/1
Amfibiebataljon	V/1	PSYOPS-pluton	U/1
Bevakningsbåtkompani	V/1	Sjukhuskompani	U/2
Marin basbataljon	V/1	Sjukvårdsförstärkningskompani	U/2
Sjöinformationsbataljon	V/1	FMLOG Stab	U/1

Tabell 1 Försvarsmaktens insatsorganisation 2010

Källa: Regleringsbrev 2010

³ Återrapportering Försvarsmaktens insatsorganisation mot RB 2010 p. 2, se även underbilaga till kvalificerat hemlig bilaga 1.

⁴ Transport- och specialflygdivision ersätter Central transportflygdivision och Signalspaningsflygdivision i insatsorganisation 2010.

⁵ Utveckling mot ett sammanslaget specialförband har genomförts inför IO 11.

⁶ Chemical Biological Radiological Nuclear (CBRN).

⁷ Computer Emergency Response Team (CERT).

⁸ Röjdykardivision var under utveckling 2010. Röjdykardivisionen organiseras som eget krigsförband 2012. Röjdykarförmåga har under 2010 ingått som en del i minröjningsdivisionen.

⁹ Hemvärnsbataljonerna är under stegvis omstrukturering och planeras att 2012 inta en organisation om 40 Hemvärnsbataljoner.

Antal befattningar per olika beredskapsgrader¹⁰

I tabellen nedan redovisas läget 2010-12-31 för förband med nationell beredskap, uppdelat på olika beredskapstider. För att kunna redovisas i öppen handling är siffrorna i tabellen avrundade och avser antalet befattningar i gällande insatsorganisation. Högkvartersförband och förband med särskild sekretess ingår inte i redovisningen.

Beredskap	Antal befattningar	Varav Hemvärnsförband	Summa utan Hemvärnsförband
R 10	41 600	38 000	3 600
R 30	0	0	0
R 90	4 700	0	4 700
R 180	0	0	0
R 360	10 100	0	10 100
R 720	13 000	0	13 000
R III	2 800	0	2 800
Totalt	72 200	38 000	34 200

Tabell 2 Antal individer i beredskap i förband med olika beredskapsnivåer

Källa: INSS J0

Beredskapsbeteckning R 10, 30, 90, 180, 360 och 720 avser antal dagar efter order då förbandet skall vara insatsberett. R III avser att förbandet skall kunna organiseras och göras insatsberett inom tre år. Siffrorna är avrundade till närmaste hundratal.

¹⁰ Återrapportering Försvarsmaktens insatsorganisation mot regleringsbrev 2010 p. 2, se även underbilaga till kvalificerat hemlig bilaga 1.

Verksamhetsgrenen 1 Insatser

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är insatser nationellt och internationellt.¹¹

Internationella insatser

Under året har ett flertal internationella insatser genomförts. Positiva omdömen, om de svenska förbanden och personalen, har avgetts från de chefer i insatsområdena vilka förbanden varit underställda. Insatserna har givit Förvarsmakten många erfarenheter för fortsatt utveckling och anpassning av insatsorganisationen.

I Afghanistan har den svenska kontingenten fortsatt upprätthållit ledningsansvaret för Provincial Reconstruction Team Mazar-e-Sharif (PRT MeS). Det försämrade säkerhetsläget i insatsområdet ställer stora krav på Förvarsmaktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktikanpassning. Den svenska kontingenten inom ISAF har ett gott anseende både hos ISAF och Afghan National Security Forces (ANSF). Genomförda gemensamma stabiliseringsoperationer tillsammans med ANSF har även under 2010 påtagligt bidragit till den multinationella styrkans förmåga att hantera säkerhetsläget i insatsområdet.

Förstärkningsinsatser inom ISAF har genomförts under året. Detta har bidragit till att höja effekten i insatsområdet och samtidigt utvecklat förmågan till att genomföra förstärkningsinsatser.

Sveriges styrkebidrag till ISAF utökades under fyra månader med en transportflygenhet. Detta svenska C-130-bidraget till ISAF (Swedish Air Element C-130) genomförde under perioden 13 maj – 13 september transportflygningar åt COM ISAF. Totalt genomfördes 332 uppdrag där 5 420 passagerare och 724 ton gods förflyttades inom Afghanistan. Insatsen rönt stor uppskattning för sitt flexibla och professionella uppträdande. Att kunna flyga med en C-130 Hercules i norra området under sommarmånaderna gör stor nytta då andra nationers C-160 Transall har stora begränsningar under denna tidsperiod.

I Kosovo (KFOR) har en successiv anpassning (minskning) av styrkebidraget genomförts. Skyttekompaniet har avvecklats och fokus ligger nu på Liaison Monitoring Team (LMT) och Security Sector Reform-processen (SSR). Bidraget till KFOR syftar till att ge en god uppfattning om läget i området. Införandet av samverkansbefattningar och befattningar med rådgivande och stödjande funktion inom uppbyggnad av lokal säkerhetsstruktur fortsätter ge effekt och efterfrågas även framgent.

En ny marin insats, ME 02 i den EU-ledda operationen ATALANTA har genomförts. Inom ramen för ME 02 har Sverige för första gången avdelat Force Commander med FHQ till en internationell sjöstyrka för att under fyra månader leda styrkan. Det svenska styrkebidraget har genomfört uppgifter inom ramen för EU-styrkans alla uppgifter i hela operationsområdet. Samtliga uppgifter har lösts på ett bra sätt och den svenska insatsen har bidragit till att det internationella anseendet avseende svensk sjöoperativ förmåga har stärkts. Samverkan med det svenska kustbevakningsflyget i området under våren 2010 förtjänar ett särskilt omnämnande.

---

¹¹ De förband och andra resurser som genomför insatserna är produkter som före insats redovisas som produkter inom verksamhetsgrenen 2 Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap. När väl sådana förband och resurser avdelas för insatser är det alltså själva insatsen som är produkten, inte förbandet eller resursen.

Inom ramen för samarbetet med strategiska flygtransporter, SAC, har Försvarsmakten utnyttjat 402 flygtimmar under året, varav ISAF stått för större delen av detta utnyttjande, i övrigt har transporter skett i samband med naturkatastrofen på Haiti m.m.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att insatta förband i utlandsstyrkan svarat upp mot de krav som ställts vad gäller organisation, utrustning och bemanning. Det försämrade säkerhetsläget i norra Afghanistan har inneburit att förstärkningsåtgärder vidtagits i olika steg för att förbättra skyddsnivån för krigsförbandet. Positiva erfarenheter har också tillförts Försvarsmakten efter genomförandet av den marina operationen i Adenviken. Den svenska flygenheten SAE C-130 har även bidragit till viktiga och positiva erfarenheter efter väl genomförd insats i Afghanistan.

Nationella insatser

Beredskap har upprätthållits med grundorganisationens resurser i enlighet med författningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av den territoriella integriteten. Ledningsberedskap för tidig insats med grundorganisationens resurser har kontinuerligt upprätthållits. På land har beredskapsstyrkor och bevakningsresurser ständigt funnits avdelade och Försvarsmakten har genomfört ett 150-tal bevakningsinsatser, vilket är en kraftig ökning jämfört med år 2009. I huvudsak omfattar detta bevakning av Försvarsmaktens förråd vid larmbortfall samt bevakning av upptäckta ammunitionsfynd intill omhändertagande kunnat ske. Sjöterritoriet har övervakats med fasta sensorer och sjöbevakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande mot överträdelser av tillträdesbestämmelserna. Frivilliga flygkåren (FFK) har även utnyttjats som stöd för identifiering.

Luftrummet har övervakats med fasta sensorer kompletterade med flygburen radarspaning. Flygplan (rote) med incidentuppgifter har funnits tillgänglig med hög startberedskap valda tider enligt fastställd beredskapsorder. Antalet flygföretag inom ramen för incidentinsats och spaning har bibehållits på hög nivå år 2010 beroende på fortsatt hög övningsaktivitet i vårt närområde. Även transportflyg har funnits tillgängligt med hög startberedskap. På land och till sjöss har enheter m.m. för förstärkning av beredskapen funnits avdelade med 24 timmars materielberedskap. Vidare har helikopterberedskap för räddningstjänst upprätthållits inom ramen för egen militär flygräddning och enligt avtal med Sjöfartsverket.

Under året har ett 25-tal kränkningar av svenskt territorium hanterats, vilket är en ökning jämfört med föregående år och bedöms bero på den omfattande övningsverksamheten i närområdet.

Verksamhetsgrenens bidrag till den operativa förmågan

De nationella insatserna som genomförts under året har sammantaget bidragit till att vidmakthålla Försvarsmaktens förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet. Förmågan att upptäcka kränkningar i luften och till sjöss har vidmakthållits i och med de insatser som genomförts för att identifiera och avvisa kränkningar. Inom ramen för de nationella insatserna har Försvarsmaktens förmåga att samverka med andra myndigheter och organisationer vidmakthållits.

Ett flertal enskilda förband i insatsorganisationen har bidragit med delar till Försvarsmaktens internationella insatser. Insatserna i Afghanistan (ISAF), Kosovo (KFOR) och Adenviken (operation ATALANTA) samt så kallade enskilda insatser har ytterligare utvecklat förmågan att kunna planera för, delta i och nationellt leda internationella insatser. Försvarsmaktens förmåga att med kort varsel förstärka pågående insatser har fortsatt utvecklats. De internationella insatserna har sammantaget bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att förebygga och hantera kriser i vår omvärld.

Markstridskrafterna har under året nationellt upprätthållit beordrad insatsberedskap och har internationellt varit insatta i främst Afghanistan och Kosovo samt i ett större antal enskilda insatser. Insatsen i Afghanistan har bidragit till att öka säkerhet och stabilitet i regionen samt att därigenom även möjliggöra civilt och humanitärt stöd. Insatsen har bidragit till att utveckla Försvarmaktens förmåga att leda bekämpningsunderstöd, logistik, förmåga att omhänderta så kallade *Improvised Explosive Devices* (IED), leda underrättelsefunktionen och tillförda sensorer samt förmågan att sammanställa och bearbeta information för att ge ett samlat underrättelseläge. Även ledarskapsmässiga och stridstekniska slutsatser och erfarenheter utifrån understöd och mentorskap till den afghanska regeringens styrkor har bidragit. Insatsen i Kosovo har bidragit till att skapa förutsättningar för utveckling av området genom att verka för säkerhet och stabilitet. Det svenska bidraget reducerades från oktober månad. Insatsen har bidragit till att utveckla Försvarmaktens operativa förmåga till samverkan och monitorering av ett insatsområde med ett gott säkerhetsläge. Insatsen i Kosovo har också bidragit till att utveckla Försvarmaktens förmåga att delta i uppbyggnaden av en säkerhetsstruktur i samverkan med ett flertal aktörer såväl i som utanför insatsområdet. Sammantaget har insatserna givit värdefulla erfarenheter och utvecklat markstridskrafternas och Försvarmaktens operativa förmåga att genomföra insatser i konflikter med tonvikt på asymmetrisk krigföring.

Marinens insatser både internationellt och nationellt har visat på förmågan att flexibelt sätta samman förband för att lösa tilldelade uppgifter. Marinen har inom ramen för operation ATALANTA skyddat sjötransporter av förnödenheter och hjälpsändningar samt framgångsrikt bidragit till ett förbättrat säkerhetsläge för sjöfarten i Adenviken. Försvarmakten har under 2010 också med gott resultat utvecklat den operativa förmågan att verka som ledningsfunktion med både avdelad styrkechef (Force Commander) och som ledningsfartyg. Även förmågan att verka med helikoptrar i en marin insats har utvecklats under 2010 genom i insatsen ingående helikopterresurs. Samverkan med civila myndigheter, t.ex. i form av svenska kustbevakningsflyget under del av operation ATALANTA, har också utvecklats. Sammantaget har förbandet bidragit till utvecklingen av Försvarmaktens förmåga att genomföra kortvariga insatser samt möta en okvalificerad aktör och därvid verka stabiliserande.

Flygstridskrafterna har under året upprätthållit incident- och insatsberedskap nationellt. Internationellt har flygstridskrafterna med gott resultat varit insatta med transportflyg i Afghanistan (SAE C-130). Under året har transportflyg sammantaget genomfört ett stort antal flygningar till stöd för Försvarmaktens insatser i olika missionsområden. Under året har operation ATALANTA understötts med helikopter. Sammantaget har flygstridskrafterna fortsatt att utveckla operativ förmåga att främst understödja internationella insatser med transporter men även bidragit till att utveckla den operativa förmågan att stödja insatser med helikopter.

Verksamhetsgrenen 2 Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är krigsförband i varierande grad av beredskap. Under redovisad period har delar av insatsorganisationens krigsförband delvis omsatts genom grundutbildning.

Försvarmaktens målsättningar för utbildningsverksamheten uttrycks i en femgradig skala från PersQ 1 till 5. Under 2010 är målsättningarna generellt PersQ 4.

Den sista kontingent som har fullgjort hela sin grundutbildning under plikt avslutade sin utbildning i slutet av första halvåret. En stor majoritet (85 procent) av de värnpliktiga som var i tjänst 2010-06-30 valde att på frivillig grund fullfölja sin utbildning i Försvarmakten. Under 2010 har på stor bredd i Försvarmakten genomförts förberedelser för den grundläggande militära utbildning som ska ske från och med 2011.

Uppbyggnad av insatsorganisationen

Nedan redovisas produkternas utveckling och eventuella avvikelser i förhållande till givna mål och uppdrag.

Arméförband

Verksamheten har genomförts enligt plan, varvid ett av de viktigaste resultaten är att Nordic Battle Group 11 (NBG 11) är insatsberedd från och med 2011-01-01. Målsättningarna för arméförbanden har uppnåtts under 2010 med vissa begränsningar. Dessa finns främst inom områdena mörkerförmåga, samövning av sjukvårdskedjor och ledningsförmåga på bataljonsnivå.

Insatsrelaterad verksamhet i form av träning, insättande samt avveckling har kontinuerligt bedrivits för de pågående insatserna i Afghanistan och Kosovo. Likaså har planering, insättande och hemrotation med del av strategisk reserv (plutonstorlek) genomförts vid ett antal tillfällen. Målsättningen för nedroterande förband och reserv har uppnåtts. Därutöver har kontinuerligt stöd lämnats till insatsen i Afghanistan vad avser tillförsel av ny materiel samt personal.

Beredskap har upprätthållits med strategisk reserv (SR) om kompanis storlek. Ansvar för detta förband har skiftat under året. Från 2010-10-01 bestrids SR med del av 71. mekaniserade bataljonen.

Utöver insatsverksamheten har uppbyggnaden av NBG 11 och SR varit styrande för arméproduktionen, varvid förband tillhörande dessa kategorier tränats mot att uppnå en högre målsättning.

Under det första halvåret präglades verksamheten vid huvuddelen av förbanden av befattningsutbildning följt av förbandsskede och därefter utryckning. Målsättningen att uppnå PersQ 4 kompani respektive PersQ 3 bataljon efter avslutat förbandsskede har uppnåtts vid huvuddelen av förbanden. Begränsningar har förekommit främst avseende mörkermateriel, lednings- och sambandsmateriel samt inom vissa fordonstyper vilket har påverkat förbandens förmågor inom nämnda områden. Likaså har förbandsmålsättningen i bataljons ram vid vissa förband inte uppnåtts p.g.a. förbandets begränsade värnpliktsvolym. Under andra halvåret har verksamheten framförallt inriktats mot befattningsutbildning av enheterna ingående i NBG 11 och pågående SR.

Attraktionsaktiviteter, rekrytering och anställning av soldater har genomförts enligt gällande planering. Responser på genomförda aktiviteter har varit god och resultatet av anställningarna

i början av 2011 kommer visa på vilken effekt som uppnås. Antalet anställda soldater vid årets slut var något lägre än målsättningen för 2010.

Personalsituationen har varit ansträngd vid arméförbanden. Detta beror framförallt på transformeringen från ett värnpliktsförsvar, planering och genomförande av årets övningsserie, bemanning av NBG 11 och strategisk reserv samt utlandsstyrkan. Likaså har arbetet med intagandet av ny organisation samt införandet av internationell arbetsskyldighet påverkat personalrörligheten. Vid skolor och centrar har utbildnings, studie- och utvecklingsarbete bedrivits. Dessutom har planering och genomförande av övningsserien under våren 2010 avslutats med gott resultat. Även NBG 11 övningar under hösten, med internationellt deltagande, har genomförts med ett gott resultat. Svenska arméförband och arméofficerare har deltagit i de internationella övningarna COLD RESPONSE (Norge), som till del också genomförts på svenskt territorium, ELITE 10 (Tyskland), NORDIC ARTILLERY EXERCISE (Norge) samt BRILLIANT SKY (Storbritannien).

Sedan hösten 2009 har en systematisk central uppföljning av olyckor och tillbud inom marksäkerhetsområdet påbörjats. Försvarsmaktens marksäkerhetsföreträdare har under första halvåret 2010 därutöver lämnat stöd till övningsseriens genomförande. Under andra halvåret har Försvarsmaktens marksäkerhetsmanual reviderats och utgåva tre beslutats. Vidare har stöd lämnats till NBG slutövning och till planeringen inför genomförandet av grundläggande militär utbildning (GMU) 2011.

Under 2010 har Försvarsmakten mottagit följande större materielleveranser inom produktgrupp 01 Arméförband:

Fortsatta leveranser av Robot 57 (NLAW) med simuleringsutrustningar och återanskaffning av finkaliberammunition (5,56-7,62 mm) har genomförts.

Leveranser av två olika typer av ammunitionsröjningsrobotar (amröjrobot 4B /T och amröjrobot 5), Röjningsladdning 30 OXA samt sex st. Pansarterrängbilar (PTGB) 203 i Improvised Explosive Device Disposal (IEDD) utförande med fyra st. extra inredningar avsedda för ingenjörbataljonerna och insatsen i Afghanistan har genomförts.

Av fordonsparken har 96 st. av insatsorganisationens stridsfordonstransportvagn 25 ton renoverats. 30 st. rullflakssläpvagnar 24 ton har levererats. Dessutom har 34 st. PTGB 6 ur delserie två modifierats för att öka skyddet och vapenverkan för pågående operationer i Afghanistan. Tillförseln av PTGB 6 till ISAF har dock drabbats av förseningar. Likaså har lageruppbyggnad för reservdelar till PTGB 6 påbörjats under andra halvåret.

Vid Markstridsskolan i Kvarn har uppförts en anläggning för strid i bebyggelse (SIB-anläggning steg 1 av 2).

Följande större beställningar av materiel har lagts under 2010:

- Finkalibrig ammunition och övningsammunition
- Amröjrobot 5
- Kompletteringsanskaffning av Ksp90B
- Mörkerstridsutrustning
- Amröjcontainer 20
- Ersättare till tgb11/13
- Taktisk UAV
- Utbildningsmtrl (simulatorer) och anläggningar (SIB steg 2)
- Rullflakssläp
- Omsättning av tunga släp

- Maskeringsmateriel
- Materiel till Forward Air Controller (FAC)
- Flygtransporterbart motorredskap
- Kompletteringsanskaffning av Containerterrängbil
- CBRN materiel
- Reservmateriel till PTGB6
- Handburen multisensor för amröjning

Redovisning per produkt (produktgrupp 01)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under år 2010	Resultat
11. lätta mekaniserade bataljonen	Kungsängen	Ett mekaniserat skyttekompani.	Målsättningen är uppnådd.
14. militärpolis kompaniet	Kungsängen	Militärpolis kompani	Målsättningen är uppnådd.
192. mekaniserade bataljonen	Boden	Lednings- och understödskompani, mekaniserat skyttekompani, skyttekompani, stridsvagnskompani och mekaniserat trosskompani (samtliga komp reducerade).	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
193. jägarbataljonen	Arvidsjaur	En jägarskvadron och en jägarförstärkningsskvadron.	Målsättningen är uppnådd.
213. ingenjörkomp	Boden	Ingenjörkompani (reducerat).	Målsättningen är uppnådd.
31. luftburna bataljonen	Karlsborg	Två (en reducerad) luftburna skvadroner varav en SR.	Målsättningen är uppnådd.
32. underrättelsebataljonen	Karlsborg	En underrättelseskvadron och en fallskärmsjägarskvadron (båda reducerade).	Målsättningen är uppnådd.
41. mekaniserade bataljonen	Skövde	Lednings- och understödskompani, mekaniserat skyttekompani, skyttekompani, stridsvagnskompani och mekaniserat trosskompani (samtliga komp reducerade).	Målsättningen är uppnådd.
71. mekaniserade bataljonen	Revingehed	Lednings- och understödskompani, ett mekaniserat skyttekompani, stridsvagnskompani och mekaniserat trosskompani (samtliga komp reducerade). Mekaniserat skyttekompani fulltaligt vid övergång till SR.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
91. haubitsbataljonen	Boden	Stabs- och trosskompani, pjäskompani och sensorkompani (samtliga komp reducerade).	Målsättningen är uppnådd.
61. luftvärnsbataljonen	Halmstad	Lednings- och sambandskompani, robot 97 kompani, robot 70 kompani och logistikkompani (samtliga komp reducerade).	Målsättningen är uppnådd.
21. ingenjörbataljonen	Eksjö	Lednings- och trosskompani (reducerat), två ingenjörkompanier (ett reducerat).	Målsättningen är delvis uppnådd
1. FM CBRN-komp	Umeå	Indikeringskompani (reducerat).	Målsättningen är uppnådd.

Tabell 3 Krigsförband/Produktgrupp 01, utbildning och resultat 2010

Källa: PROD ARMÉ. Systemstöd PRIO/Rapportering (KM) och Uppföljning

Marinförband

Verksamheten har i stort genomförts enligt plan. Målsättningarna för marinförbanden har i allt väsentligt uppnåtts under 2010. Dock har uppsättning, genomförande och avveckling av ME 02 inom ramen för EUNAVFOR operation ATALANTA medfört begränsningar avseende personal och materiel.

Beordrade och planerade insatser har genomförts avseende sjöbevakning, minröjning och särskilda insatser. Bevakning av marina förtöjningsområden genom MarinB och Amf 1 försorg har medfört att tillgängligheten av sjöstridskrafter säkerställts.

ME 02 ATALANTA bestående av HMS Carlskrona, styrkehögkvarter, helikopterenhet och bordningsstyrka har varit insatt under andra och tredje kvartalet. Erfarenheterna är positiva och förbandet uppnådde på kort tid insatskapacitet. Helikopterfunktionen har överträffat ställda förväntningar och det under svenskt ansvar uppsatta styrkehögkvarteret, har utgjort operativ ledning av EU:s sjöstyrka. Samordning har skett av upp till 12 fregatter, spaningsflyg samt helikopterverksamheten i styrkan.

1.ubflj har genomfört provturer efter materielunderhållsåtgärder. Verksamheten till sjöss har inriktats mot vapenövningar som en del av återtagandet efter utebliven verksamhet under 2009. Målsättningarna för 2010 har i allt väsentligt nåtts trots varvsförseningar och ett besvärligt isläge under sista kvartalet. Förbandets personalläge är fortfarande ansträngt inom vissa områden.

3.sjöstriflj verksamhet har präglats av ansvaret för uppsättandet av ME 02 och dess förlängning. Förbandet har deltagit i övningarna BALTOPS (Östersjön), BRILLIANT MARINER (Nordsjön) och FOST (Engelska kanalen) samt Combined Joint Staff Exercise (CJSE, internationell ledningsövning/Sverige). Under tredje kvartalet har korvetter och minröjningsenheter avdelats för att under 4.sjöstridsflj ledning delta i internationell övning NORTHERN COASTS i Finland. Vidare har 33.minröjningsdivisionen med tillförda resurser genomfört minröjningsinsats SCOP söder om Falsterbo varvid bland annat två minor röjdes.

På grund av begränsningar i tillgängligheten på sensorer för minröjningsfartyg typ Koster har omplanering av verksamheten vid 33. minröjdiv samt 42. minröjdiv skett. Begränsningar i undervattenstridssystemet för korvett typ Visby version fyra påverkar måluppfyllnaden för 31.korvettdivision. Det innebär att målsättningarna för höstens utbildning har reviderats och att ett återtagande av vissa förmågor senarelagts till 2011.

Sammantaget har flottiljens målsättningar endast delvis uppnåtts. Hantering av försenade minröjningsfartyg, uppsättande, genomförande och avveckling av ME 02 parallellt med införande av korvett Visby och minröjningsfartyg Koster har medfört hög belastning. Detta har framtvingat prioriteringar och reduceringar avseende vidmakthållande av anbefallda delförmågor. Förbandet har dock löst de insatser som planerats, såväl sjöbevakning som övrig insatsverksamhet.

4.sjöstriflj har deltagit i övningar i motsvarande omfattning som 3.sjöstriflj och även avdelat resurser för ME 02 samt genomfört två större luftförsvarsövningar. Personal ur 44.röjdykardivisionen har genomfört övningen KALL EOD (Norge) samt genomgått utbildning maritim Improvised Explosive Device Disposal (IEDD) i Danmark inom ramen för Nordic Defence Cooperation (NORDEFCO). Vidare har 20 sjöfyndsinsatser genomförts under året. Röjdykardivisionen med stöd ur 33.mröjdiv och 42.mröjdiv har totalt genomfört åtta miljöinsatser som syftat till att identifiera och riskbedöma dumpad ammunition och avgränsa riskområden på av Försvarmakten använda skjutfält vid sjöar och till havs. Förbandet har med stöd av 3. sjöstriflj genomfört minröjningsinsats SCOP 10 (Falsterbo). I övrigt har 4. sjöstriflj deltagit i planerade insatser nationellt och internationellt i Afghanistan och utanför Somalia.

Vid Amfibieregementet har verksamheten i stort genomförts enligt plan. Övningsserien för den sista värnpliktsomgången vid 2.amfibebataljonen har slutförts och målsättningarna med utbildningen är uppnådda. Vid slutövningen förstärktes 2.amfibiebataljonen av ett finskt kustjägarkompani ur Nylands Brigad. Deltagande har genomförts i JOINT WARRIOR (Storbritannien), MULTINATIONAL OPERATIONAL EXPERIMENT (MOE) i Nederländerna och värdefulla erfarenheter har dragits. 17.bevbåtkompaniet deltog i slutövningen och i ME 02 där kompaniet tillsammans med 4.sjöstridsflj satte upp en bordningsstyrka. 2.amfbat har under tredje kvartalet deltagit i övningsutbyte med Nederländerna och Storbritannien med gott resultat. Genomförandet av KS21 i Kosovo har avslutats.

SSS har genomfört sin verksamhet enligt plan. Stöd har lämnats till uppsättandet av ME 02 och ME 02 F. Stor vikt har lagts vid marin utveckling samt utgivande av Taktiskt reglemente för marina stridskrafter.

MarinB verksamhet har i stort genomfört verksamhet enligt plan. I likhet med övriga marina förband har omfattande stöd lämnats till uppsättandet och genomförandet av ME 02 och ME 02 F. Marina basbataljonen har deltagit i övningsserien för amfibieförbanden och BRILLIANT MARINER (Nordsjön).

Sjöinformationsbataljonen har kontinuerligt levererat sjölägesbild, samtidigt som de två sjöinfokompanierna i Malmö och Visby har avvecklats. I Visby har verksamheten övergått till samverkansenhet dagtid. Rationaliseringen har möjliggjorts genom införande av ny teknik som medger länkning av information till kompanierna på Muskö och i Göteborg. Avveckling har skett av sjöinformationskompaniet i Karlskrona.

Under 2010 har Försvarsmakten mottagit följande större materielleveranser inom produktgrupp 02 Marinförband:

Inför Försvarsmaktens deltagande i EU insatsen ME 02 i Adenviken har patrullfartyget HMS Karlskrona modifierats, för att verka med styrkehögkvarter och HKP 15.

Till insatsorganisation har livstidsförlängt signalspaningsfartyg HMS Orion levererats. Vidare har 37 av totalt 48 radarstation PS640 levererats och driftsatts runt svenska kusten för sjöövervakning, som ersättning för äldre system. Leverans av IEDD materiel till EOD Sjö bestående av bland annat fem st. ammunitionsrobot har skett. Vidare har tre stycken skolfartyg (HMS Arcturus, HMS Argo och HMS Astrea) och minröjningsfartygen HMS Ulvön och HMS Vinga (efter halvtidsmodernisering) levererats. Ett ROV-system har installerats och driftsatts ombord på HMS Ulvön. Samtliga torpeder typ 62 har överlämnats samt telemotmedelsammuniton och stridsammuniton återanskaffats. Generalöversyner har genomförts på minröjningsfartyg typ Koster och röjdykfartyg HMS Spårö.

Följande större beställningar av materiel har lagts under 2010:

- Anskaffning av materiel för IEDD och EOD
- Generalöversyn av HMS Trossö
- Halvtidsmodernisering av ubåt typ Gotland
- Byggnationsfas av två st. nästa generations ubåt

Redovisning per produkt (produktgrupp 02)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under år 2010	Resultat
1.ubåtsflottilj-ledning	Karlskrona	Planerar, genomför och redovisar verksamhet.	Målsättningen är uppnådd.
Ubåt 1-4	Karlskrona	Ledning, underhållsgrupp, tre ubåtsbesättningar, sjötransportenhet.	Målsättningen är uppnådd.
Orion	Karlskrona	Signalspaningsfartyg	Målsättningen är uppnådd.
Belos	Karlskrona	Ubåtsräddningsfartyg	Målsättningen är uppnådd.
3.sjöstridsflottilj-ledning	Karlskrona	Planerar, genomför och redovisar verksamhet.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
31.korvettdivision	Karlskrona	Två korvetter typ Stockholm. Två korvetter typ Visby version 4. Tre vedettbåtar.	Målsättningen är uppnådd.
33.minröjningsdivision	Karlskrona	Två mröjftg.	Målsättningen är uppnådd.
34.underhållsdivision	Karlskrona	Ett stödftg.	Målsättningen är uppnådd.
4.sjöstridsflottilj- ledning med MWDC	Stockholm / Berga	Planerar, genomför och redovisar verksamhet.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
41.korvettdivision	Stockholm / Berga	Två korvetter typ Göteborg och fyra vedettbåtar.	Målsättningen är uppnådd.
42.minröjningsdivision	Stockholm / Berga	Tre mröjftg	Målsättningen är uppnådd.
43.underhållsdivision	Stockholm / Berga	Ett stödftg. Utbildning inför byte av stödfartyg har genomförts.	Målsättningen är uppnådd.
44.röjdykardivision	Uddevalla/ Skredsvik	Utbildar rekryter till röjdykare. Vidmakthåller EOD förmåga.	Målsättningen är uppnådd.
2.amfibie-bataljon	Stockholm / Berga	Utbildningsomgång 09/10 avslutad.	Målsättningen är uppnådd.
17.bevakningsbåtskompani	Göteborg	Genomför ME 02 och ME 02 F med EMF (Embarked Military Force).	Målsättningen är uppnådd.
Sjöinformationsbataljon	Karlskrona	Vidmakthåller insatsverksamhet H24. Avvecklat SSK Malmö och Visby samt SSK Karlskrona. Utvecklar SSK Göteborg och Muskö.	Målsättningen är uppnådd.
Marin basbataljon	Karlskrona	Genomför stöd till ME 02 samt ME 02 F Vidmakthåller insatsförmåga.	Målsättningen är uppnådd.

Tabell 4 Krigsförband/Produktgrupp 02, utbildning och resultat 2010

Källa: PROD MARIN. Systemstöd PRIO/Rapportering (KM) och Uppföljning

Flygvapenförband

Verksamheten har genomförts enligt plan. Målsättningarna för flygvapenförbanden under 2010 är i huvudsak uppnådda.

Transportflyget har genomfört insats SAE C-130 i Afghanistan och 14 st. OPEN SKIES flygningar. Hkpflj har genomfört insatsen HU ME 02 ATALANTA med HKP 15.

Stridsflygförbanden har upprätthållit beredskap R90¹² för internationella insatser med 212. stridsflygdivision och genomfört uppbyggnad av 171. stridsflygdivisionen för beredskap R10 till NBG 11 (CS, Combat Support) samt utbildat piloter inom Conversion training/Combat Readiness Training (CT/CRT). Expeditionary Air Wing (EAW) har genomfört uppbyggnad inför NBG 11 beredskap R10 2011-01-01.

Transport- och specialflyg har upprätthållit beredskap R90¹² för internationella insatser med S102 och ASC890. Hkpflj har förberett SAE ISAF MEDEVAC för den kommande insatsen i ISAF 2011-04-01. Hkpflj har dessutom genomfört uppbyggnad av helikopterenhet HU02 för beredskap R10 till NBG 11.

Stridsflygförband har deltagit i övningarna COLD RESPONSE i Norge, FRISIAN FLAG i Holland, NORTHERN COAST i östersjöområdet, Flygvapenövning 10, FOCUS, JOINT WARRIOR i England samt genomfört CROSS BORDER TRAINING (CBT) med Norge och Finland. Förberedelser för CBT med Danmark har genomförts. Övning med inriktning på tekniska och taktiska procedurer JAS 39 har genomförts tillsammans med stridsflyg från Norge. Samövning har skett med det amerikanska förbandet USAFE 555 Sqn vid F 21 och Vid- sel. Lufttankning (Air to Air Refueling, AAR) har genomförts mot egen C-130, med operationella begränsningar inom AAR för JAS 39. Hkpflj har deltagit i övning AZUR i Spanien.

Helikopter verksamheten har påverkats starkt av försenade leveranser av HKP 14 och av att HKP 15-systemet inte har uppnått förväntad tillgänglighet på grund av tekniska fel. Tillgänglighetsproblem på HKP 15 innebär att divisionen påbörjar beredskap för NBG 11 2011-01-01 med vissa kvarstående operativa begränsningar. Full operationell kapacitet på HKP 15 kommer, efter planerad materialtillförsel och kompletterande utbildning, uppnås 2011-03-01.

SAE ISAF MEDEVAC har förberetts mot insatsstart 2011-04-01 och uthållighet i två år. Verksamhet är genomförd i form av utbildning, rekrytering, planering och övning. Genomförandet har påverkats av osäkerheter beträffande tillgänglighet till erforderlig volym och kvalitet avseende flygtid på HKP 10 B och D samt av möjligheterna att i tid erhålla tillgång till insatsmateriel för att lyckas med utbildning och förberedelser. Övning i uppträdande i stoftrik miljö kunde inte genomföras 2010. (Övningen genomförs under första kvartalet 2011.) Planer och åtgärdsförslag för att lösa problemet med uthålligheten i operationsområdet har tagits fram under 2010.

Brister avseende utbytesenheter och reservdelar (UE/RD) till JAS 39 C/D har utgjort ett problem under hela 2010. Försvarsmakten har ett åtgärdsprogram tillsammans med leverantören och trenden är nu positiv. Verksamheten påverkas också av Role Change Equipment (RCE) till JAS 39 C/D, där antalet upphandlade och levererade utrustningar utgör en begränsning för beredskap, provverksamhet och uppbyggnad av insatsdivisioner. Trots flera begränsande faktorer, främst personalbrist på tekniker i kombination med brist på UE/RD har flygtidsproduktionen för JAS 39 endast underskridits med 330 av totalt planerade 13 100 flygtimmar.

Under andra kvartalet var en Tp 102 C i Afghanistan och en JAS 39 D på F 21 inblandade i olyckor som resulterade i omfattande skador på flygplanen. Detta medförde begränsningar för

---

¹² 90 dagars beredskap

viss verksamhet under andra kvartalet. Tp 102 C är nu hos tillverkaren i USA för reparation. Prognosen är att flygplanet återgår i tjänst under andra kvartalet 2011. För att möta behovet av kortare transportflygningar genomfördes omprioriteringar inom Tp 100-systemet.

Den åldrade flygplanflottan av Tp 84 har krävt avhjälpande underhåll i en omfattning som flygunderhållsorganisationen inte är dimensionerad för. En kontinuerligt minskande Mean Time Between Failure (MTBF) har konstaterats vid analys. Detta har inneburit att Tp 84 underskridit planerad flygtidsproduktion. Planerad och nödvändig avionikmodifiering kommer inte att öka tillgängligheten i någon större omfattning.

Personalsituationen inom flygstridsledningen är fortsatt ansträngd med konsekvenser avseende övningskvaliteten för insatsdivisionerna. Åtgärder har vidtagits och vidtas framförallt med stort fokus mot ökad rekrytering. Åtgärderna bedöms ge effekt inom flygtidsproduktionen om ett par år.

Under 2010 har Försvarmakten mottagit större materielleveranser inom produktgrupp 03 Flygvapenförband:

Under perioden har ett antal leveranser inom stridsflygsystemet (JAS 39 C/D) genomförts, främst inom delsystemen motmedel/telekrig och beväpning. Ett modifierat JAS 39 C/D har levererats, liksom 40 st. modsatser JAS 39 A-C.

Tio st. Electronic Warfare (EW) – system inklusive motmedelsammunition, facklor och rem-sor för egenskydd har levererats till stridsflygsystemet JAS 39 C/D. Vidare har internationellt anpassade igenkänningsutrustningar, Identification Friend or Foe Mk XII (IFF Mk XII) levererats.

Ny programvara, Materielsystemversion 19 (MS 19), till JAS 39 C/D har tagits i bruk vilket resulterat i att stridsflygdivisionerna har tillgång till nya vapen/förmågor, bland annat RB 98, bomber av typen GBU-49 och Länk 16. Det har i samband med införande av materialsystemversion 19 levererats IR-jaktrobot, RB 98 (IRIS-T) och lavetter avsedda för samtliga jaktrobottyper till JAS 39 C/D. Stridsflygsystemet har dessutom kompletterats med sex belysningskapslar (Laser Designation Pod, LDP) LITENING GIII samt skarpa bomber och övningsbomber av typerna GBU-12 och GBU-49.

Vidare har Försvarmakten erhållit leverans av två stycken HKP 10 D, vilka nyttjas som utbildningsplattformar för helikopterenheten inför ISAF andra kvartalet 2011. Anpassning av de tre HKP 10 B avsedda för ISAF har beställts, vilket innebär att helikoptrarna återigen genomgick modifiering och restriktionsavveckling. Vissa stödsystem återstår att driftsättas inför ISAF.

Funktionsutveckling av HKP 14 Basic till version HKP 14 eBasic, som avsågs utnyttjas för ytterligare förmågeuppbyggnad, har p.g.a. leveransförseningar utgått ur leveransplanen. Detta beroende på att kvarvarande nyttjandetid av eBasic intill nästa planerade versionsmodifiering tidsmässigt bedömdes bli alltför kort och samtidigt personellt resurskrävande. HKP 14 Basic (fyra st.) kommer att överlämnas till Försvarmakten under första halvåret 2011 varefter förmågeuppbyggnaden kommer att påbörjas. Inplanerad funktionsutveckling i version eBasic införs i kommande versionsmodifiering.

Första exemplaret av Electronic Flight Bag (EFB) har installerats i Tp 84 (flygplan 841) samt i simulatören på F 7. Leveranser från Försvarets Materielverk (FMV) har skett i form av uppdatering av manualer och lämnad teknisk kompetens inom systemstöd till Materielsystemkontoret.

Det taktiska stödsystemet för JAS 39 har uppgraderats genom att en Full Mission Simulator (FMS) samt en Multi Mission Trainer (MMT) har uppgraderats från A/B-standard till C/D-standard). Detta är ett led i att nå en ensad flygplanpark (100 stycken flygplan JAS 39 C/D).

Till flygförbanden har, utöver det som framgår ovan, följande större leveranser av utbildningsmateriel och utbildningsanordningar beställts: omsättning av reservmateriel och testutrustningar för Tp 84-systemet, reparation av fpl 102 (individ 1274 som skadades vid taxningsolycka i Afghanistan 2010) samt anskaffning av satellitkommunikation (SATCOM) för signalspaningsflygplan (S 102 B) av FMV.

I december lämnades offertförfrågan till FMV angående anskaffning av nytt statsflygplan.

Försvarmakten har under 2010 avvaktat, mot bakgrund av arbetet med utformningen av förmåglyftet av JAS 39, med att till regeringen hemställa om beslut avseende beställning av fördjupat beslutsunderlag inom fyra delområdena radar, last, räckvidd samt dragkraft, vilka syftar mot förmågeanpassning av JAS 39. Dessa planerade beställningar, vilka kräver beslut av regeringen, har därför inte kunnat läggas till FMV som planerat.

Försvarmakten har under 2010 efter regeringens tillstånd beställt bland annat ny medeltung helikopter (HKP 16) samt anskaffning av radarjaktrobot till JAS 39 C/D (Meteor).

Redovisning per produkt (produktgrupp 03)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under år 2010	Resultat
171. stridsflygdivisionen	Ronneby	Utbildas till PersQ 5.	Målsättning är delvis uppnådd. Delar ingående i NBG har PersQ 5, övriga delar PersQ 4.
172. stridsflygdivisionen	Ronneby	Utbildas till PersQ 3.	Målsättningen är uppnådd.
211. stridsflygdivisionen	Luleå	Utbildas till PersQ 3.	Målsättning en är uppnådd.
212. stridsflygdivisionen	Luleå	Upprätthåller Internationell beredskap (R90) PersQ 4.	Målsättningen är uppnådd.
162. stridsledningsbataljonen 04	Uppsala	Utbildas till PersQ 4. Flygstridsledning och luftbevakning vidmakthålls till PersQ 4.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
73. signalspaningsflygdivisionen S 102 B	Såtenäs (Malm-slätt)	Vidmakthålls till PersQ 4.	Målsättningen är uppnådd.
172. flygbasbataljonen 04	Ronneby	Vidmakthålls till PersQ 3. Flygtidsprod och incidentberedskap upprätthålls till PersQ 4.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
218. flygbasbataljonen 04	Luleå	Utbildas till PersQ 3. Flygtidsprod och internationell ber upprätthålls till PersQ 4.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
71. transportflygdivisionen Tp 84	Såtenäs	Utbildats till PersQ 4. Beredskap och insatser enligt PersQ 4.	Målsättningen är uppnådd.
72. ledningsflygdivisionen ASC 890	Såtenäs (Malm-slätt)	Utbildats till PersQ 4.	Målsättningen är uppnådd.
73. signal och transportflygdivisionen Tp 102	Såtenäs (Stockholm)	Vidmakthålls till PersQ 4. Beredskap för internationella insatser PersQ 4.	Målsättningen är uppnådd.
212. regionala transportflygdivisionen Tp 100	Såtenäs (Luleå)	Vidmakthålls till PersQ 3.	Målsättningen är uppnådd.

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under år 2010	Resultat
Helikopterbataljonen		Utbildning HKP 10 B mot SAE ISAF MEDEVAC.	Målsättningen är delvis uppnådd. Vissa resursbrister.
		Utbildning HKP 14.	Målsättningen ej uppnådd (flygtid).
		Insats HKP 15 ME 02.	Målsättningen är uppnådd.
		Utbildning HKP 15 mot HU02/NBG 11.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd (flygtid).
		Vidmakthålla förmåga HKP 10 A.	Målsättningen är uppnådd.

Tabell 5 Krigsförband/Produktgrupp 03, utbildning och resultat 2010

Källa: Systemstöd PRIO/Rapportering (KM), Uppföljning och MSK Flyg rapportering 2010

Lednings- och underrättelseförband

Verksamheten vid ledningsförbanden (LedR och FMTM) har i huvudsak genomförts enligt plan. Målsättningarna har under året i huvudsak uppnåtts.

FMTM verksamhet har huvudsakligen omfattat upprätthållande av beredskap samt deltagande i och stödande av nationella och internationella insatser, t.ex. ME 02 ATALANTA och ISAF. Stöd till uppbyggnaden av NBG 11 har givits under året och erforderliga förberedelser inför beredskapen har vidtagits. FMTM har lämnat stöd till övningar enligt Försvarmaktens övningsplan. Stöd till införande av IO 14 har genomförts. Personalläget har under året generellt varit ansträngt men beslut fattades mot slutet av året som innebär att förbandet kan påbörja rekrytering för att till del komma tillrätta med dessa problem.

LedR verksamhet har utgjorts av förbandsproduktion av ledningsförband där bland annat en omfattande övningsserie har genomförts. Detta har inneburit att personalen har samtränats med gott resultat. Delar ur förbandet har deltagit i eller gett stöd till nationella och internationella insatser, t.ex. ME 02 ATALANTA och ISAF. 13 st. ledningsträningsövningar har genomförts med bra resultat. Inom utvecklingsverksamheten har bland annat en systemlösning för IO 14 tagits fram. Vidare har SWEDish Command Control Information System (SWEC-CIS) vid Högkvarteret införts och arbetet med byte av ledningssystem ISAF har påbörjats.

Under 2010 har Försvarmakten mottagit följande större materielleveranser inom produktgrupp 04 Lednings- och underrättelseförband:

Tekniskt ledningsstöd för ledningsplatser:

Kompletteringsanskaffning av ledningsplatsmateriel, bl.a. 44 tält med inredning och tillhörande klimatanläggningar.

10 kärnnode (servercontainrar) för databehandling och datatransmission samt slutleverans av COTS-klientdatorer för NBG 11.

Sambandsmateriel:

Leverans och driftöverlämning har skett av 500 st. kortvågsradio, RA1512. Detta innebär att radion kan börja nyttjas av IO 14, NBG och ISAF, vilket tillför förbanden bättre datakapacitet på kortvåg och möjlighet till Friendly Forces Tracking (FFT).

200 st. dator bärbar fält, DM08, inklusive monteringssatser för fordon till NBG har mottagits. Detta skapar förmåga till att följa egna förband, via FFT.

265 st. kryptoapparat 9301 med kringutrustning inom signalskyddssystem MGEI samt 213 st. telefonkrypton 7301C inom signalskyddssystem MGFI med tillhörande 500 st. bordsadapttrar har mottagits.

80 st. RAKEL-terminaler, RA 1434 har mottagits.

28 st. Multifunctional Information Distribution System Low Volume Terminal (MIDS LVT terminaler) har mottagits. Med hjälp av dessa realiseras kommunikation med taktiskt datalänk-system Länk 16. Länk 16 kommer i första hand användas för stridsledning av Gripen-systemet och utgör en förutsättning för interoperabilitet med andra nationer.

Geografiskt underlag:

50 st. nyproducerade kartor, Terrain Land Map, över PRT Mazar-e Sharif i Afghanistan har mottagits. Första delen i samproduktionen av topografiska kartor i skala 1:50 000 över norra delarna av Afghanistan, har levererats till insatsförbandet i området via Geo SE.

Geo SE har levererat Nationell Militär Kartserie över hela Sverige, vilket ger möjlighet att både utbilda personal i Sverige för internationella insatser samt för andra nationer att kunna öva och stödja insatser i Sverige.

Verkan på informationsarenan:

Den kontinuerliga utvecklingen av Telekrigbataljonens materiel har fortsatt genom att två demonstratorer har driftöverlämnats, viss mobil telekrigmateriel har uppgraderats och fyra st. Pansarterrängbil (PTGB 6, RG 32) har anpassats för telekrigfunktioner.

Till telekrigheten i SWECON ISAF har viss missionsanpassad materiel tillförts (antennar, kablage m.m.).

För pågående insatser har kompletterande anskaffning av telekrigutrustningar skett och ett mindre antal bärbara telekrigutrustningar har anskaffats. PSYOPS-förbandet har tillförts 16 st. fordonsmonterade samt sju st. burna PA-system.

Informationshantering:

Under året har ett nytt väderobservationssystem, MOMS, inom Försvarmaktens vädertjänst dellevererats, bl.a. till samtliga flygflottiljer.

Följande större beställningar av materiel har lagts under 2010:

Under våren beställdes taktiska datalänkar, MIDS LVT (Länk 16), vilka även börjat levereras under 2010. Vidare har beställning lagts för att byta ut ledningssystemet inom ramen för ISAF.

Till ledningsförbanden har, utöver det som framgår ovan, följande större leveranser genomförts:

NBG 11 har under året erhållit slutleveranser och driftsättning av tekniskt ledningsstödssystem vilket innebär att man har erhållit all materiel för att vid årsskiftet kunna ställas i beredskap som EU snabbinsatsstyrka.

Överenskommelser har reviderats mellan Försvarmakten och Lantmäteriet, Försvarmakten och Sveriges Geologiska Undersökning samt Försvarmakten och Sjöfartsverket.

Ny överenskommelse har tecknats mellan Försvarmakten, MSB och LM avseende meranvändning av GeoSE.

Försvarsmakten har tecknat samverkansavtal för geodatasamverkan i Sverige med 26 myndigheter inom ramen för EU-direktivet INSPIRE.

Redovisning per produkt (produktgrupp 04)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under första halvåret 2010	Resultat
HKV med stabsförband	Stockholm	<u>Avseende</u> METOCC (inga soldater ingår).	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
(F)HQ med stabsförband	Enköping	Hela förbandet.	Målsättningen är uppnådd.
11. Ledningsplatsbataljon	Enköping	Grundutbildning av värnpliktiga till Ledningsplatsförband har genomförts. Stabskompani med ingående enheter har övats på ett bra sätt.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
12. Taktisk sambandsbataljon	Enköping	Grundutbildning av värnpliktiga till Sambandsförband har genomförts. Typförbanden SLE-region, sbplut-TS samt OP Sbtropp har övats enligt fastställda målsättningar.	Målsättningen är uppnådd.
13. Telekrigsbataljon	Enköping	Telekrigspluton, närskyddspluton. Uppgiften Infosoldater har utgått under året och hanteras inom HKV Info.	Målsättningen är uppnådd.
10. PSYOPS-pluton	Enköping	Funktionsutveckling under 2010. Personaltillväxten har begränsats. Materielbrister.	Målsättningen är delvis uppnådd.
FMTM (Försvarsmaktens telenät- och markteleförband)	Örebro	Förbandet är ständigt insatt (inga soldater ingår).	Målsättningen är uppnådd.
NUE (Nationell UnderrättelseEnhet)	Stockholm	Under utveckling 2010.	Målsättningen är delvis uppnådd.

Tabell 6 Krigsförband/Produktgrupp 04, utbildning och resultat 2010

Källa: PROD LED. Systemstöd PRIO/Rapportering (KM)

Logistikförband

Verksamheten har i stort genomförts enligt plan. Målsättningarna för logistikförbanden generellt har uppnåtts under 2010. Beträffande logistikdelarna i NBG 11 har lägre måluppfyllnad uppstått inom vissa områden beroende på materielbrister. Fortsatt utbildning tidigt under beredskapsperioden, samplanerad med materielleveranser har igångsatts för att nå upp till målsättningarna fullt ut.

Försvarsmaktens logistikförband (FMLOG) har, trots högre belastning och ökande efterfrågan på tjänster, levererat efterfrågat stöd efter fastställd prioritering, i vilken pågående insatser har prioriterats högst.

Under året har verksamheten främst bestått av befattningsutbildning av ineliggande åldersklass och uppbyggnad av enheter till NBG 11. Deltagandet i övningsserien har varit omfattande. Efter åldersklassens uttryckning har verksamheten inriktats mot förbands- och befatt-

ningsutbildning av enheterna till NBG 11. Deltagande i övningsserien fortsatte planenligt under hösten med Force Integration Training (FIT). Logistikpersonal av alla kategorier och förband har därmed under 2010 års övningsserie fått möjlighet att öva med många förband och under längre tid i ordinarie krigsförband.

Organisationsutvecklingen inom FMLOG fortsätter. Övergången till en gemensam markverkstadsenhet har genomförts. Införandet av ett nytt försörjningskoncept med etableringen av Försvarsmaktens Centrala Lager (FMCL) fortsätter. Avvecklingen av svarsställe Arvidsjaur, Eksjö och Karlskrona och koncentrationen av produktionen till Karlsborg är genomförd enligt plan. Införandet av Främre Underhållsstöd (FUS) har fortsatt.

Efterfrågan på stöd till de internationellt insatta förbanden har ökat i volym. Arbete med att insatsorganisera delar av FMLOG fortsätter. Förband ur FMLOG har utbildats och övats under året inom ramen för ordinarie övningsverksamhet samtidigt som FMLOG genomfört stöd till övningsverksamheten i planerad omfattning.

Logistikförbanden har deltagit i Brigadstridsledningsövning 10, Slutövning 10, JOINT CHALLENGE 10, INITIAL EFFORT 10, JOINT ACTION 10 samt genomfört och deltagit i Logistikfältövning 10 där det nya logistikkonceptet och FMCL presenterades för samtliga förbandschefer inom Försvarsmakten.

Under 2010 har Försvarsmakten mottagit följande viktigare materielleveranser inom produktgrupp 05 Logistikförband:

1 200 st. förstärkningsskydd modell 94 varav 600 vardera med enkel respektive dubbel förstärkning samt en stor mängd uniformspersedlar och övrig personlig utrustning.

Sjukvårdsenhet ROLE 2 (sjukhus- och sjukvårdsförstärkningskompani); omfattande utrustning för operationer, intensiv- och traumavård samt standardambulanser.

Till basenhet 08 flygbas; tankbilar för flygplan och helikopter samt elverk.

Till övriga krigsförband; elverkskärnor, elsammankopplingsmoduler, belysningssatser, vattenreningscontainrar och övrig vattenreningsutrustning, tekniska funktionscontainrar och tält.

Översyn och upphandling av Försvarsmaktens läkemedelsbehov har påbörjats under 2010 och kommer att slutföras under 2011.

Avveckling av ammunition och förnödenheter har genomförts i mindre omfattning än planerat beroende på personell resursbrist.

Redovisning per produkt (produktgrupp 05)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under 2010	Resultat
1.Logbat	Skövde	Lednplut, uhplut och enheter till NGB 11.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
1.Sjukhuskomp	Skövde	Enheter till NGB 11.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
1.Sjvförstkomp	Skövde	Enheter till NGB 11.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd.
1.Tekbat	Halmstad	Teknisk pluton och enheter till NGB 11.	Målsättningen är uppnådd.

Tabell 7 Krigsförband/Produktgrupp 05, utbildning och resultat 2010**Källa:** PROD LOG. Systemstöd PRIO/Rapportering (KM) och Uppföljning***Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna***

Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna befinner sig under 2010 och 2011 under en omfattande omstrukturering. Slutresultatet av denna utgörs av Hemvärnets insatsorganisation 2012.

Verksamheten och omstruktureringen har genomförts enligt plan och kännetecknas av införandet av nytt utbildningssystem, KFÖ-systemet med nytt avtalssystem och ett reviderat ersättningssystem.

Nya preliminära förbandsmålsättningar (PTOEM) är fastställda och arbetet med komplettering med anpassade befattningsbeskrivningar pågår. Omstruktureringen från 60 till 40 bataljoner har påbörjats.

Nyrekryteringen är något större än avgångarna. Genomförd frivillig grundutbildning om tre månader för placering i hemvärnet har genomförts på 14 platser med gott resultat. Av de utryckande har 85 procent ingått hemvärnsavtal.

Tecknandet av nya avtal har i allt väsentligt motsvarat uppsatta mål och fullföljs under 2011. Erfarenheterna av genomförd utbildning är positiva.

KFÖ - systemets riktade utbildningsutbud till tid (en vecka/bataljon), plats och förband har ökat utbildningsproduktiviteten. Utvärdering av genomförd utbildning visar på behov av ytterligare utveckling. Detta främst vad gäller instruktörsstöd och utnyttjande av moderna utbildningshjälpmedel, -teknik och -anläggningar.

2010 års erfarenheter ger en positiv prognos beträffande systemets förmåga att tillmötesgå regeringens krav på samövade, tillgängliga och insatsberedda hemvärnsförband med hög avtalsuppfyllnad.

Hemvärnsinsatskompani (tillfälligt sammansatt) ur I 19 har deltagit i övningen COLD RESPONSE. Rikshemvärnschefens insatsövning har, under chefen för Livgardets ledning, genomförts i Stockholmsområdet med deltagande av plutonsenheter från LG, I 19, P 7, K 3, Lv 6, Amf 1 samt från Danmark och Norge. Övningen genomfördes med gott resultat och samordnades med firandet av Hemvärnet 70 år.

Genomförd fältövning avseende skydd av flygbas i samverkan med flygvapnet medförde åtskilliga erfarenheter och visade att detta är en lämplig uppgift för hemvärnsförband. Detta har resulterat i att årets fältövning avses följas upp under 2011.

Frivillig försvarsverksamhet, riktad mot Försvarsmaktens behov, har genomförts omfattande befattningsutbildning för främst hemvärnets behov, ungdomsutbildning, TFU-utbildning, vinterutbildning och utbildning av instruktörer inom olika kompetensområden. Detta bland annat på grund av efterfrågade kompetenser för internationella uppgifter. Tillförsel till hemvärnsförbanden av personal från avtalsutbildningarna är alltså låg och motsvarar inte behoven.

De frivilliga försvarsorganisationerna har genom att grundutbilda personal till befattningar, främst i hemvärnsförbanden, men också vidareutbilda personal som redan finns i förbanden, bidragit till att höja Försvarsmaktens förmåga. Cirka en fjärdedel av personalen i hemvärnsförbanden är personal med frivilligavtal, utbildade via frivilliguppdrag.

Frivilligorganisationerna har också i flera fall biträtt med instruktörer i grundorganisationen vid grundutbildning och av personal som deltar i de internationella uppdragen.

Därutöver har personal som utbildats av de frivilliga försvarsorganisationerna deltagit i internationell verksamhet, i form av övningar eller ingående i internationella insatser.

Vidare har organisationerna genomfört en bred ungdomsverksamhet i syfte att vidmakthålla ungdomars intresse för att kunna rekryteras till befattningar inom Försvarsmakten eller engagera sig i frivilligverksamheten.

Beträffande viktiga materielleveranser har under året ytterligare tolv skyddsvaktsträningssanläggningar anskaffats för mobilt nyttjande så väl inom hemvärdet som inom insatsorganisationen i övrigt.

Redovisning per produkt (produktgrupp 06)

Krigsförband/Produkt	Ort	Delar som har utbildats under 2010	Resultat
60 hemvärns-bataljoner med ca 50 hemvärnsinsats-kompanier samt 8 hvundkompanier.	Revingehed, Växjö, Halmstad, Göteborg, Skredsvik, Skövde, Eksjö, Linköping, Örebro, Gotland, Strängnäs, Haninge, Enköping, Stockholm, Gävle, Falun, Umeå, Östersund, Härnösand, Boden, Kiruna, Karlskrona	Samtliga olika delar ingående i hemvärnsbataljonerna. Målsättningen för utbildningen är väpnad strid i plutons ram. Huvuduppgiften för plutonerna är att skydda objekt. Hemvärnsinsatspluton och hemvärnspluton mot PersQ 4/KDU4 och för hemvärnsinsatskompani mot PersQ 3/KDU3.	Målsättningen är i huvudsak uppnådd. Satsningen på rekrytering och det påbörjade införandet av KFÖ systemet med bl.a. ändrat ersättningssystem (från 10-01-01), har inneburit en ökning av avtalsuppfyllnaden och en nettorekrytering skett första gången över överskådlig tid.

Tabell 8 Krigsförband/Produktgrupp 06, utbildning och resultat 2010

Källa: PROD RIKSHV. Systemstöd PRIO/Rapportering (KM) och Uppföljning

Nordiska Stridsgruppen

Uppsättning av NBG 11 har i huvudsak genomförts enligt plan. Efter inledande enhetsvis träning, inkluderande bland annat centraliserad befattningsutbildning för vissa kategorier, har två större övningar genomförts. INITIAL EFFORT för manöverbataljonen, inklusive det finska skyttekompaniet och JOINT ACTION 10 som utgjorde slutövning för hela stridsgruppen,

inklusive de utländska truppbidragen. Målsättningarna för stridsgruppen har i huvudsak uppnått.

Samtliga Technical Arrangement (TA) är signerade av övriga deltagarländer.

Styrkehögkvarteret ((F)HQ) är etablerat vid Ledningsregementet och har genomfört kompetensuppbyggnad samt generisk operativ planering av tilltransport och utgångsgruppering. Under september genomfördes ledningsträningsövning ILLUMINATED SUMMER 10 där förmågan att utöva operativ ledning tränades och därefter utövade (F)HQ operativ ledning av hela stridsgruppen under slutövningen. Koncepten för tilltransport och utgångsgruppering har förfinats med erfarenhet av de genomförda övningarna.

Huvuddelen av personalen anställdes 2010-07-15. Stridsgruppen är uppfylld till 92 procent avseende svensk personal. Vakanserna innebär inte att någon kravsatt förmåga helt saknas, men kan i vissa avseenden påverka uthålligheten och därmed kräva särskild uppmärksamhet vid planering. Beträffande rekrytering av läkare har samverkan med landstingen skett, liksom deltagande i mässor, information på olika hemsidor och fortsatt utveckling av en medicinsk insatspool (MedInPool). Under september genomfördes en löneöversyn av läkarbefattningarna i syfte att på kort sikt öka rekryteringen. En utredning är också genomförd för att komma fram till hur sjukvårdsorganisationen kan utnyttjas optimalt om vakanser kvarstår och vilka operativa konsekvenser detta innebär.

Uppbyggnaden av helikopterenheten har påverkats såväl av tekniska begränsningar för HKP 15 som av deltagandet med helikoptrar i ATALANTA. Tillgänglighetsproblem på HKP 15 innebär att divisionen påbörjar beredskap för NBG 11 2011-01-01 med vissa kvarstående operativa begränsningar. Full operationell kapacitet på HKP 15 kommer, efter planerad materialtillförsel och kompletterande utbildning, uppnås 2011-03-01.

I december slöts ett avtal (Technical Arrangement) med Kroatien, vilket möjliggör att Kroatien kan förstärka stridsgruppen med två helikoptrar med medicinsk evakueringsförmåga vid en insats.

Dirigering av materiel är i huvudsak slutförd till de organisationsenheter som ansvarat för utbildningen under hösten. Dirigering och installation av ledningssystem blev försenad i förhållande till planen, främst beroende på sena förändringar av det materiella innehållet. Detta innebär att det finns ett kvarstående träningsbehov för att öka personalens skicklighet att hantera ledningssystemet. Detta åtgärdas tidigt under beredskapsperioden.

Efter genomförd evaluering av enheterna under höstens övningar har Försvarsmaktens Insatschef certifierat stridsgruppen som beredd att lösa uppgifter enligt EU:s stridsgruppskoncept. Detta certifikat överlämnades av chefen för NBG till EU:s militärkommitté (EUMC) i samband med en presentation av stridsgruppens förmågor i Bryssel den 8 december.

Verksamhetsgrenen 3 Utveckling

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgren 3 (VG 3) omfattar produktgrupp 10, Forskning och teknikutveckling, transferprogrammet, konceptutveckling och studier och produktgrupp 11, Materiel- och organisationsutveckling. Den sammantagna verksamheten kan ses som ett antal instrument och länkar i utvecklingskedjan från forskning och teknikutveckling via studier, konceptutveckling och experiment till organisations- och metodförsök eller materielförsök och -utveckling. Resultaten avtappas löpande till insats- och produktionsledningarna.

Produktgrupp 10

Produktgrupp 10 finansieras till övervägande del ur anslaget 1:5. Enligt tidigare fastlagd inriktning reducerades anslaget med 130 miljoner kronor år 2010.

Som ett led i tillämpningen av Försvarmaktens FoU-strategi (fastställd i februari 2009) har verksamheten inom VG 3 ett tydligt fokus mot leverans och resultatöverföring till insatsorganisationen. Under året genomförda leveranser av resultat och kunskap, till förband och materielförsörjningsprocessen, ger effekt på såväl kort som lång sikt och är resultat även av tidigare investeringar inom verksamhetsgrenen.

Försvarmaktens medverkan i det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) har fortsatt i den fas, NFFP 5, som startade under 2009. Trots en reduktion av Försvarmaktens ekonomiska andel, har programmet fortsatt bidragit till en viktig såväl civil som militär nytta för statligt satsade FoU-medel. Statens medel inom NFFP går i huvudsak till finansiering av doktorander och forskning vid universitet och högskolor. Programmet stärker, genom sin konstruktion, Försvarmaktens möjlighet att dra nytta av samhällets civila forskningsaktörer.

För att accelerera överföringen av de mest lovande resultaten från Försvarmaktens forskning och teknikutveckling till insatsorganisationen har transferprogrammet utökats och ett flertal nya transferprojekt påbörjats. De genomförs för närvarande inom flera av insatsorganisationen prioriterade områden. Transferprogrammets samlade projekt spänner fortsatt över samtliga arenor, medan tyngdpunkten som tidigare ligger inom markarenan, vilket är naturligt med Försvarmaktens fokus kopplat till programmets tidsperspektiv. Till detta har programmet ett speciellt fokus inom C-IED området. Vidare har projekt startats upp inom humanområdet som stöd till rekrytering och urval av personal under året. Utöver detta genomförs även satsningar inom den maritima arenan med några projekt. Under året har en urvalsprocess genomförts tillsammans med insatsstaben vid Högkvarteret, där ytterligare ett antal projekt skall påbörjas i huvudsak under 2011 med leverans under 2011, 2012 och 2013. Dessa har valts ut för att stödja pågående insatser och insatsorganisationens utveckling inom prioriterade områden under perioden.

Studier har genomförts för att utveckla operativ förmåga samt lösa kunskapsbehov för Försvarmaktens perspektivplanering, för mark-, sjö- och luftarenorna samt lednings, informations- och logistikområdena. Resultaten av studierna har gett efterfrågat beslutsunderlag för planering och implementering av behov och frågeställningar i olika tidsperspektiv, främst i syfte att utveckla operativ förmåga.

Försvarmaktens enhet för konceptutveckling och experiment (FMKE) har utifrån gjorda erfarenheter från bl.a. tidigare utvecklingsprojekt, vidareutvecklat Försvarmaktens behov av koncept för insatsförmågor på militärstrategisk, operativ och högre taktisk nivå. Under året har arbetets tyngdpunkt legat på koncept för expeditionär förmåga, operativ ledning, informationshantering, logistikledning samt personaltjänstrelaterade frågor.

Produktgrupp 11

Produktgrupp 11 omfattar produkterna materielutveckling för arméförband, marinförband, flygvapenförband, lednings- och underrättelseförband, logistikförband samt för insatsorganisationen gemensamt. Här utgör samordning av arena- och funktionsvisa utvecklingsplaner en viktig del. Avseende materielutveckling och materielförsök har ett antal försök genomförts. Exempel på områden är utveckling av demonstrator JAS 39 EF, försök med modifierad bandvagn 206 för bland annat jägarbataljon och provturskommando av korvettsystem Visby.

Verksamhet av gemensam karaktär

I enlighet med regeringens inriktningsproposition 2009 samt regeringsbeslut 14/2009, har Försvarmakten ändrat metod för utveckling och vidmakthållande av förmågan till ledning samt dess delförmågor. I enlighet med beslutad inriktning, deltar och följer Försvarmakten den internationella samverkan inom EU European Defence Agency (EDA), Letter of Intent ¹³ (LOI), Nato m.fl. multilaterala organisationer. Man analyserar framtaget underlag, väljer bort eller implementerar de lösningar som är framtagna och som är kostnadseffektiva för Sverige. Annan verksamhet av särskild betydelse är samarbetet inom ramen för Euroatlantiska partnerskapsrådet avseende bland annat Nato Committee for Standardization (NCS) samt utvärdering av antagna partnerskapsmål. Detta samarbete är grunden för Försvarmaktens interoperabilitetsutveckling.

I samband med att Nato har reviderat sin standardiseringspolicy har också en översyn av Försvarmaktens policy genomförts. I tillägg till den nya policyn har en ny process för godkännande och implementering av standarder arbetats fram. Policyn och processen är planerade att fastställas under 2011.

Verksamhet har också genomförts inom ramen för andra utvecklingssamarbeten inom Nato, EU och multilateralt samt bilateralt med främst USA. Dessutom har, under året, ett avtal framförhandlats och undertecknats för utveckling av förmågan till flygunderstöd till markförband. Avtalet har fått omedelbar effekt för det svenska bidraget till ISAF. Som ett led i detta certifierades skolbyggnaden vid A9 av amerikanska myndigheten.

Under året har samarbetet med NORDEFCO konkretiserats avseende verksamhetsgrenen. Inom samarbetsområdet Strategic Development har aktiviteter knutna till CD&E och strategisk analys genomförts. För R&T (FoT) har en analys av lämpliga aktiviteter för gemensamma satsningar inletts. NORDEFCO redovisas vidare på annan plats i denna ÅR.

Verksamheten inom Multi National Experiment 6 (MNE-serien) har slutförts under 2010. Under året har fokus legat på att skapa förutsättningar för att leverera produkter till insatsförbanden.

Målet för MNE 6 är att förbättra möjligheten till att, under komplexa förhållanden, kunna genomföra allomfattande ansatser (Comprehensive Approach). Detta innebär att civil kompetens måste vara en naturlig del av bidraget. Försvarmakten har därför ingått ett samarbete med Folke Bernadotteakademin för att säkerställa denna aspekt. Det ingår dessutom som en naturlig del i det samarbete som har påbörjats avseende civil-militär samverkan. En synergieffekt av samarbetet är att den nationella förmågan att genomföra allomfattande insatser stärks.

Förutom ovan nämnda bidrag har Försvarmakten också deltagit i projekt inom ramen för MNE 6 som bland annat avhandlar logistik och marin lägesuppfattning. Detta arbete har genomförts med grund i den förmåga som Sverige har genom SUCBAS-samarbetet. Erfarenheter har dessutom påverkat arbetet med MARSUR och strategisk kommunikation. Arbetet har

---

¹³ Sexnationerssamarbetet inom försvarssektorn mellan Frankrike, Italien, Tyskland, Spanien, Storbritannien och Sverige.

genomförts med partnerländer, som deltar i samma insatser som Försvarsmakten, vilket i sin tur har förbättrat förmågan till interoperabilitet. Inom främst logistikområdet, men också avseende marin lägesuppfattning, har arbetet inneburit att Sverige har kunnat samarbeta nära med NATO, vilket ökat möjligheten att verifiera denna interoperabilitet.

Handlingsplan JAS 39 har under Försvarsmaktens initiativ analyserats och delredovisats internt med olika alternativ av förmågeutveckling och vidmakthållande. Delredovisningarna har varit i form av realiserbarhetslösningar, möjliga alternativ samt konsekvensbeskrivningar avseende ekonomi och operativ effekt i ett 30-årigt perspektiv.

Verksamhetsgrenens bidrag till den operativa förmågan (effekter)

Enligt Försvarsmaktens nya FoU-strategi kan de viktigaste målen och medlen för utvecklingsverksamheten uttryckas på följande sätt:

1. Försvarsmaktens FoU-verksamhet skall stödja den fortsatta realiseringen av ett flexibelt och tillgängligt insatsförsvar.
2. Försvarsmaktens FoU-verksamhet skall bidra till handlingsfrihet inför framtida beslut.
3. Nyttiggörande av FoU-verksamheten inom Försvarsmaktens insatsverksamhet skall stärkas.
4. Försvarsmakten ska process- och ansvarsmässigt organisera en integrerad FoU-verksamhet för att kunna prioritera innehåll samt skapa en spårbarhet från behovsidentifiering till resultatavtappning.
5. Studieverksamhet ska genomföras i syfte att utarbeta beslutsunderlag och ge kunskapsuppbyggnad avseende Försvarsmaktens utveckling både på kort och längre sikt.
6. Konceptdriven utveckling ska vara ett sätt att öka nyttiggörandet av forsknings- och studieresultat och leda till att lösningar snabbare kan utarbetas för insatsförbandens behov.

Den ändrade inriktningen som FoU-strategin beskriver är en del av transformationen och syftar till ökad effekt i det närtida förmågeperspektivet. Forsknings- och teknologitransferprogrammet utgör ett tydligt exempel på denna förändring.

Leveranser och resultat från FoU-verksamheten är genomgående av hög kvalitet. Inom flera områden håller forskningen internationell toppkvalitet och möjliggör därmed en viktig del av informations- och kunskapsutbytet med andra länder och organisationer. Betydelsen och behovet av det internationella samarbete ökar, såväl bi- som multilateralt, samtidigt som dess omfattning behöver prioriteras hårdare av resursskäl.

Exempel på leveranser från forskning och teknikutveckling med överföring till insatsorganisationen under 2010 är bl.a. förmågan att analysera och karakterisera hemmagjorda explosivämnen, ett viktigt bidrag till den operativa verksamheten. En metod har utvecklats som kan användas för att snabbt analysera okända prover avseende såväl militära som civila och improviserade explosivämnen. Rörande markstrid har en konstruktion med delad granat tagits fram, vilket kan ge väsentligt billigare tillverkningskostnad. Den tillför även en ny förmåga då denna verkansdel medger mycket korta armeringavstånd. Detta innebär att CV 90 kan användas som understöd vid strid i bebyggelse. Resultaten kommer tillnyttas inom CV 90-systemet där det omhändertas av relevant materielsystem. Ett annat viktigt område är beskrivning av hotbilden och hur våra plattformar klarar att möta dessa hot. Detta underlag ger insatsorganisationen en möjlighet att taktikanpassa uppträdandet då man lättare kan bedöma vilken risk man tar i olika hotmiljöer (resultaten återmatas till Försvarsmaktens arbetsgrupp för riskbedömningsarbete för Afghanistan). Ett exempel på detta är hur olika typer av fordon klarar av

en termobarisk laddning. Resultaten används av följande projekt: CV90, RG32 och Lastbilar vid kravställningen på AWW (Armoured Wheeled Vehicles).

När det gäller personalförsörjning så har följande levererats:

- information om hur man kan öka rekryteringen av kvinnor till Försvarsmakten,
- utprovning av nya psykologiska instrument för antagningsprovning,
- fördjupad kartläggning av de sökande till det frivilliga försvaret samt
- utarbetande av kontextbaserade kravprofiler för chefspositioner.

För officersutbildningen har krigsspel utvecklats som kan öka träningsmöjligheter och samtidigt reducera kostnader. Dessa spel skapar förståelse för de dynamiska egenskaperna av krigsföring, något som är svårt att illustrera i litteratur eller i diskussioner.

Vidare så har, inför etablerandet av helikoptrar i Afghanistan, verksamhet inom telekrigsområdet genomförts. Detta har varit avgörande för att möjliggöra anpassning av helikoptrarnas skyddssystem till den hotmiljö som råder i Afghanistan. När det rör luftstridskrafterna så är nu Rb 98 operativ, efter en längre tids utveckling, där FoT varit ett väsentligt inslag för att nå slutresultatet. Förmågan är nu under uppbyggnad vilket bl.a. innebär införande av hjälmsikte. Därutöver har en metod för kartläggning av kompetensbehov flygförare JAS39C under multirole uppdrag genomförts. Metoden beskriver piloters kompetens på ett sätt som kan användas vid utformning av träningsprogram för fortsatt utbildning på förband för insatsorganisationen samt för utvärdering av övningar.

På sjöarenan har ett koncept för destruktion av sjöminor framgångsrikt demonstrerats med hjälp av så kallade termitlansar. Transferering mot produktifiering av termitlansar för införande i insatsorganisationen genomförs nu inom transferprogrammet. Under året har ny IM-teknologi, Insensitive Munition, visat potential att, förutom skydda plattform också kunna skydda robot under slutfasen mot mål. Resultaten kommer direkt till nytta i den evolutionära uppgraderingen av RBS 15 MKII mod LTF och dess efterföljare. För att mäta ubåtars akustiska målstyrka har ett rörligt mätsystem för grunda vatten utvecklats och framgångsrikt initierat förmågan. Detta bidrar till att man metodmässigt kan utveckla det taktiska uppträdandet för att skapa ett överläge mot spanande enheter. Resultatet har levererats till relevant materielsystem.

IED:er är en av de största stressfaktorerna i modern irreguljär krigsföring där ledarskapet har stor betydelse för hur det hanteras. Projektet, som genomförts med intervjuer av personal med erfarenhet av IED från Afghanistan, kan sammanfattas med att återta kontroll och presentera detaljerade råd till chefer för att förbättra kommande styrkors hantering av denna typ av hot.

Inom forsknings- och teknologitransfer så har exempelvis en prototyp för väggpenetrerande radar levererats till MSS för utvärdering som har resulterat i att ett fältmässigt instrument tas fram inom transferprogrammet. Mixed Reality (MR) kompletterar operatörers perception med överlagrad information för utbildning, träning eller skarp verksamhet. Ett MR-koncept har utarbetats och tillämpats på en intensivvårdsplattform, som stöd för personalen i fält vid transport av svårt sårade personer. En dellerans av ett planeringsverktyg för genomförande av informationsoperationer i operativ stab har demonstrerats för berörda befattningshavare och knutits mot berört Materielsystem (MS). En slutredovisning av ett projekt inom området C-IED har genomförts och levererats in mot aktuellt förband och MS. På den maritima arenan har bl.a. ett projekt rörande simuleringsstöd levererats till berört MS. Ett stöd för HR-funktionen i NBG har levererats under förbandets uppbyggnadsperiod och nyttjas nu under beredskapsperioden. Till detta har ett antal ytterligare projekt lämnat del- och slutleveranser under året.

Exempel på leveranser från studieverksamheten är bland annat underlag från *arenastudierna* till Försvarmaktens perspektivstudier och arbetet med Försvarmaktens Koncept 2020. *Sensorer för Luftvärn* har studerat hur luftvärnets sensorsystem kan utvecklas. Fokus har bland annat legat på hur synergieffekter kan uppnås genom att fusionera data från olika typer av sensorer samt hur lätta och mobila sensorer kan tillföras och integreras i sensornätverk. I Nordisk samverkan har en inledande fas av studien *Manoeuvre Battalion 2020* genomförts. Syftet är att överenskomma och tydligare specificera områden för utvecklat samarbete. Denna studie fortsätter nu med hög ambition och prioritet.

Studien *Behov av luftburen förmåga i den maritima arenan* har redovisat förslag på åtgärder för att möta behovet av luftburna plattformar/förmågor i marina operationer i den kommande 15-årsperioden.

I flygstridskrafternas fortsatta utvecklingsarbete har det gjorts en *nulägesanalys* och utarbetats *förslag på Flygvapnets utveckling på 20 års sikt*. Vidare har Försvarmaktens behov av en *helikopterbunden ledningsplattform/funktion* studerats. Ett förslag på *framtida taktisk ledning av luftstridskrafter* har tagits fram. Lämpliga *logistikkoncept* för svenska flygstridskrafter har också studerats. En förstudie har inventerat relevanta arbeten inom rymdarenan som förberedelse för en huvudstudie som genomförs 2011.

Huvudstudie PSYOPS har bl.a. studerat på vilket sätt psyops genomförs i internationella insatser och utifrån dessa erfarenheter och resultat föreslagit förändringar av Försvarmaktens användande av psyops. Studien har också gjort en analys av regelverket kring- och möjligheterna att genomföra psyops nationellt.

Metoder för logistikledning har studerats i syfte att utveckla ledningsmetoder för logistikfunktionen på taktisk nivå. Studien har också tagit fram en metodhandbok "Logistikledning taktisk nivå", för försöksvis tillämpning.

Den doktrinära konceptutvecklingsverksamheten har koncentrerats på att stödja, de i Försvarmaktens utvecklingsplan 2009-2011, fastställda målsättningarna. En viss omfokusering har genomförts baserat på behov av kunskapsöverföring till (F)HQ för NBG 11. Det mest prioriterade området under året har varit utvecklingen av en metod som stödjer multifunktionella och multinationella operationer. Kunskap från denna utveckling, främst vad avser operativ planering samt kunskaps- och informationshantering inom underrättelseverksamhet, har överförts till insatsorganisationen. (F)HQ NBG 11 har, genom utbildningsinsatser samt stöd vid träning, fått ökad förmåga att planera insatser i komplexa situationer.

Som ett stöd till utvecklingen av metoder för multinationella och multifunktionella operationer har Försvarmakten utvecklat förmåga för att bidra till den vidare utvecklingen av allomfattande ansatser (Comprehensive Approach tillsammans med andra myndigheter). Stöd har även lämnats till utvecklingen av området inom EU och FN. Ett aktivt deltagande i internationellt utvecklingssamarbete, främst MNE, har också bidragit till en utvecklad förmåga att agera i områden där irreguljära hot förekommer. Kunskapen har inarbetats i konceptutvecklingen avseende operativ ledning samt i utbildning vid SWEDINT. Det internationella samarbetet har även utgjort en integrerad del av det övriga konceptutvecklingsarbetet. En viktig målsättning har varit att stärka förmågan till interoperabilitet, bl.a. genom samarbete med NATO.

Under året har stort fokus lagts på en studie- och konceptutveckling rörande Försvarmaktens framtida expeditionära förmåga, bl.a. som grund för utvecklingen av den militärstrategiska doktrinen. Härutöver har utvecklingsverksamheten bidragit med stöd för uttagning av personal till NBG 11, utvecklade säkerhetsmålsättningar vad avser Försvarmaktens ledningssystem samt genomfört det inledande planeringsarbetet avseende övningen VIKING 11. Fastställt Handbok Målsättningar (HMÅL) till stöd för att tydliggöra och utforma förbandsmål-

sättningar i IO 14 och i övrigt deltagit i framtagning av preliminära förbandsmålsättningar för IO 14.

Verksamhetsgrenen 4 Övrig verksamhet

Den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsgrenen är i huvudsak styrd av författningar. De specifika uppgifterna att lämna exportstöd och att medverka i den statsceremoniella verksamheten med bland annat högvakt m.m. regleras i Försvarmaktens instruktion.

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är tjänster inom olika områden som inte faller inom de andra verksamhetsgrenarna.

Produkternas utveckling

Utbildning inom Försvarmaktens exportåtagande till Thailand har genomförts. Piloter och tekniker för JAS 39 och FSR 890 tillsammans med flygstridsledare har utbildats vid LSS, FMTS, F 7 och F 17. Vid MSK FLYG genomförs ett omfattande planeringsarbete för att hantera den arbetsinsats som försäljningen till Thailand kommer att medföra. Uppbyggnad och etablering av detachementet i Thailand påbörjades under november månad. Swedish Air Force Support Group Thailand (SwAFSG) är idag etablerad på Wing 7 i Surat Thani.

På F 7 har den sjätte omgången av tjeckiska piloters inflygning på JAS 39 genomförts.

Genomförda utbildningsdialoger med Ungern och Tjeckien har ännu inte resulterat i några definitiva beställningar för utbildning inom exportåtagande Ungern 2011 eller utöver redan kontrakterade utbildningar för exportåtagande Tjeckien 2011.

Med syfte att ytterligare stödja flygtidsproduktionen i Ungern har såväl MSK FLYG som den svenska supportgruppen i Ungern genomfört åtgärder som visserligen haft positiv inverkan men detta till trots kommer att innebära att uppställda produktionsmål i Ungern inte nås. Detta är till största del beroende på faktorer utanför Försvarmaktens kontroll.

Exportstöd har lämnats till SAAB AB och Gripen International i samband med Indiens utvärdering av JAS 39.

Exportåtagande till FMV har genomförts i samband med försäljning av ubåtar till Republic of Singapore Navy (RSN) genom utbildning av besättningar i Karlskrona inom ramen för Projekt Northern Lights.

Stöd har lämnats i samband med internationell test- och övningsverksamhet (ITÖ) till totalt nio länder vid femton tillfällen.

Försvarmakten medverkade i samband med H.K.H. Kronprinsessans bröllop med både trupp och materiel från samtliga förband. Totalt deltog cirka 7 000 personer, varav många från hemvärnet och frivilligorganisationerna. Medverkan utgjordes huvudsakligen av paraderande trupp på land, de åtta fartygen förtöjda i hamnbassängen samt av överflygning med 18 stycken JAS 39 Gripen. Vidare deltog 20 musikkårer och Försvarmaktens fanborg med 57 fanor. Enheter ur Försvarmakten ansvarade också för transport av brudparet i landå samt ombord på Vasaorden. Därutöver deltog även personal för ledning, logistik samt stöd till polismyndigheten under såväl planering som genomförande. Resultatet blev bra och bidrog på ett positivt sätt till Försvarmaktens anseende.

Försvarmusiken har genomfört vaktparader med spel, trumma och jägarhorn vid 61 tillfällen. Vaktparad med hel musikkår har genomförts vid 159 tillfällen, varav 45 tillfällen med ridande vaktparad.

Verksamhetsgrenen 5 Fredsfrämjande insatser

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetsgrenens produkter är enskilda insatser inom den fredsfrämjande verksamheten.

Försvarsmakten har rekryterat, utbildat och utrustat den personal som regeringen beslutat ställa till förfogande för internationell freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet samt genomfört de insatser som regeringen har beslutat om. Försvarsmaktens bidrag består av ett antal militärobservatörer, rådgivare och monitorer vilka normalt arbetar i mindre team i en multinationell miljö för att bistå i det internationella krishanteringsarbetet. Under året har förändringar av bidragen skett på grund av avveckling av insatser samt förändringar i personalstrukturen.

Enskilda insatser har i huvudsak varit kopplade till FN med något undantag. Vid utgången av år 2010 deltog 33 officerare i enskilda insatser. Nedan redovisas pågående och avslutade insatser.

Insats	Område	Styrka	Anm
MONUSCO (fd MONUC)	Kongo-Kinshasa	4 Milobs	Milobs placeras som stabsoff.
EUSEC	Kongo-Kinshasa	(1) Rådgivare	Ingen personal f.n. Svårt att finna lämplig personal med goda språkkunskaper i franska. Rekrytering pågår.
UNMIS	Sudan	3 Milobs, 2 Stabsoff	Stora problem med viseringar.
EUTM	Uganda	3 Utbildare	Säkerhetsläget besvärande, behandling av soldater ej enligt västerländsk norm.
UNAMA	Afghanistan	1 Rådgivare	Begränsad rörlighet p.g.a. säkerhetsläget.
UNMOGIP	Indien/Pakistan	5 Milobs, 1 Medpers	Visum ges endast för korta perioder.
NNSC	Korea	5 Delegater	
UNMIN	Nepal	2 Monitorer	Avslutad.
UNTSO	Mellanöstern	6 Milobs	
EUFOR ALTHEA	Bosnien	1 Stabsoff	

Tabell 9 Enskilda insatser – pågående och avslutade under 2010

Källa: INSS J8

Erfarenheter från 2010

Stödet med personella resurser och kompetenser bedöms generellt ha givit ett bra resultat för mottagarna och Försvarmakten. Verksamheten har givit möjligheter till svensk insyn och påverkan. Insatser med fler än en person bör eftersträvas utifrån ett säkerhets- och skyddsperspektiv. Det är önskvärt, att minst fem officerare tjänstgör inom varje insats.

Visumhanteringen i Sudan är komplicerad och tar fortsatt lång tid. Detta har medfört onödiga personalkostnader eftersom personalen är kontrakterad men inte kunnat inställa sig i insatsområdet. Tecknade anställningsavtal betraktas som gällande och löner har utbetalats till personal som omplacerats till annan verksamhet inom Försvarmakten till dess visum utfärdats. Visumhanteringen till Indien och Pakistan för militärobservatörer är mindre bra, utfärdas för enstaka månader i Sverige före avresa och det är stora problem med förlängning på plats.

Verksamhetsgrenens bidrag till den operativa förmågan

Deltagande som militärobservatör, stabsofficer, övervakare m.fl. ger Försvarmakten och dess personal erfarenheter som sträcker sig utanför förbandsinsatsernas ramar. Internationellt stabsarbete (metodik), samverkan med andra organisationer, såväl internationella som nationella, ger en bred och nödvändig kunskap.

Sammantaget bidrar svenska officerare med att utveckla krishanteringsförmågan såväl internationellt som nationellt.

Verksamhetsgrenen 6 Stöd till samhället

Verksamhetsgrenens produkter

Verksamhetens produkter är främst stöd till det civila samhället i fredstid inom ramen för olika författningar. Stödet är en relativt omfattande del av Försvarmaktens nationella verksamhet.

Nationella stödinsatser

Försvarmakten har lämnat stöd enligt lagen (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor vid ett 100-tal tillfällen, varav 61 eftersök efter försvunna människor och 27 sjöräddningsuppdrag (totalt 36 fartyg och fyra flyg/hkp har deltagit) samt ett fåtal insatser vid brandbekämpning.

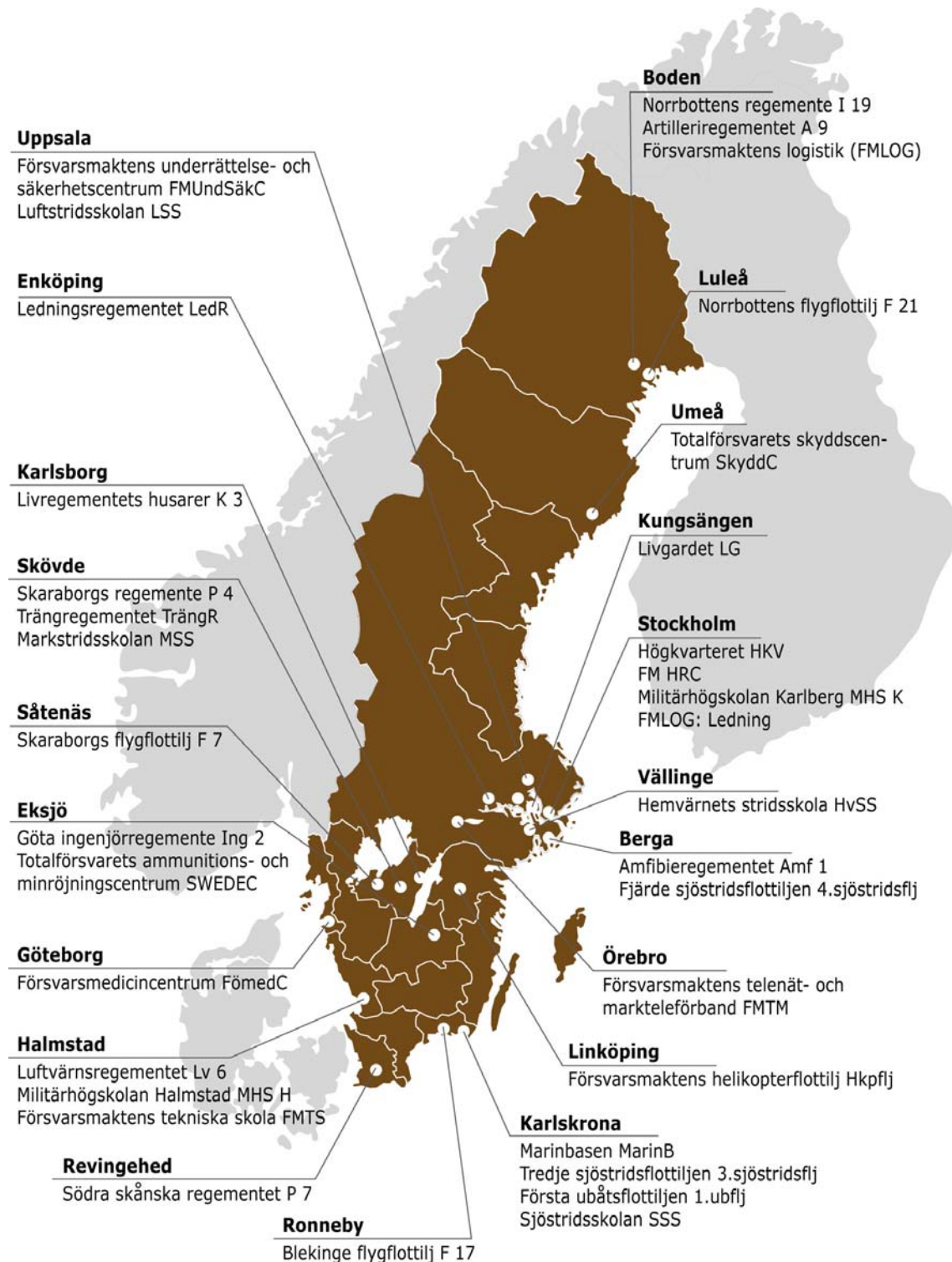
Vidare har Försvarmakten i enlighet med förordningen (2002:375) om Försvarmaktens stöd till civil verksamhet lämnat stöd vid ca 280 tillfällen. Huvuddelen har innefattat rövning av ammunitionseffekter som genomförts vid 251 tillfällen (230 land, 21 sjö) men även ett antal insatser vid snörövning (tidigt på året samt i dess slutskede) och enstaka insatser vid höga flöden under våren. Dessutom har Försvarmakten lämnat stöd med flygplan för partikelmätning i april med anledning av askmolnsutbredning efter vulkanutbrottet på Island den 14 april.

Antalet nationella stödinsatser är i paritet med föregående år.

Produktion och grundorganisation

Personal, materiel, anläggningar, mark och lokaler är de resurser som används för produktionen. Resurserna finns normalt i grundorganisationen. Produktionen skapar de produkter som nyttjas i verksamheten, främst insatser och krigsförband. Detaljerade redovisningar av produktionen i form av personalförsörjning, materiel- och anläggningsförsörjning, viss övningsverksamhet, m.m. framgår av bilagor till årsredovisningen.

Av nedanstående karta framgår Försvarsmaktens grundorganisation.

Figur 2 Försvarsmaktens grundorganisation

Personalförsörjning

Sammanfattande slutsatser

Det är Försvarsmaktens ansvar att tillgodose de personella behov som följer med de krav som regeringen uttryckt i bl.a. inriktningsbeslutet. En av de viktigaste förutsättningarna för att personalförsörjningsreformen ska kunna fullföljas är att samhället sluter upp kring de principer som riksdagen och regeringen lagt till grund för den militära personalförsörjningen. Behovet av att förankra de nya principerna i samhället är särskilt tydligt när det gäller de tidvis tjänstgörande gruppbefälen, soldaterna och sjömännen. För att det ska vara möjligt för denna personal att förena ett civilt yrkesliv med återkommande tjänstgöringsperioder i Försvarsmakten behövs såväl en författningsreglerad rätt till tjänstledighet och skydd för anställning som en positiv inställning till sådan tjänstgöring hos privata och offentliga arbetsgivare.

Personalförsörjningsreformen har också gett underlag för andra slutsatser. En av de viktigaste är att attraktionskraften är den största utmaningen för närvarande. För att det ska vara möjligt att tillgodose regeringens krav på att huvuddelen av personalen i förbanden 2014 ska bestå av rekryterad personal är det nödvändigt att Försvarsmakten är och är känd som en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats. Utfallet av den första rekryteringen till den grundläggande militära utbildningen belägger att rekryterings- och attraktionskraft handlar om väsentligt mer än bara antalet sökande.

Försvarsmakten kan konstatera att resultatet av 2010 års arbete belyser den osäkerhet som finns i personalförsörjningsreformen. Vårt land har ingen egen erfarenhet om de mekanismer som påverkar personalförsörjningen i ett frivilligt försvar. Andra länders erfarenheter av motsvarande omställningar har sitt värde men varje lands situation är unik och därför kan inga långtgående slutsatser byggas på dessa erfarenheter. Försvarsmakten har en plan för hur insatsorganisationen ska försörjas med frivilliga i enlighet med regeringens styrning. Planen grundas på de bästa antaganden som har kunnat göras. Erfarenheter från 2010 visar dock att det är osannolikt att allt kommer att bli exakt som planerat. Enligt Försvarsmaktens mening är osäkerheten störst kring i vilken takt som det kommer att vara möjligt att anställa tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. Till detta bör läggas den osäkerhet som också finns beträffande hur länge som både tidvis och kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän kommer att välja att stanna i sina anställningar.

Attraktion

Värdet i varumärket som arbetsgivare bedöms som en avgörande framgångsfaktor för att uppnå den försvars- och säkerhetspolitiska ambitionen. En personalförsörjning som bygger på en betydligt högre grad av frivillighet än tidigare innebär ett större beroende av att, i konkurrens med andra på arbetsmarknaden, kunna rekrytera och behålla medarbetare i Försvarsmakten. För en positiv påverkan på värdet i varumärket och öka attraktionskraften krävs en tydlig ledning och styrning för att åstadkomma en ökad konkurrenskraft.

Kunskapen om varumärkets värde och utgångsläget för förändringen har skapat förutsättningar för en tydligare ledning och styrning, i synnerhet kopplat till attraktionskraften för potentiella medarbetare. Arbetet med att förändra varumärkets värde i en positiv riktning ställer krav på en ökad förståelse för vad konkurrensen på arbetsmarknaden innebär samt ett brett engagemang inom Försvarsmakten för att åstadkomma detta. Under föregående år har centrala uppdrag utarbetats för 2011. Uppdragen är övergripande och innebär ramstyrning av Försvarsmaktens organisationsenheter avseende det attraktionsskapande arbetet. Respektive organisationsenhet känner sin lokala marknad bäst och bestämmer inom givna ramar vad som ska göras. Här är det viktigt med erfarenhetsutbyte och samordning förband emellan.

Totalt sett har inte bilden av att Försvarsmakten är en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats ökat. Bland yngre kvinnor har Försvarsmakten förstärkt positionen som en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats, medan den försvagats i gruppen män 18-25 år. Däremot träder Försvarsmakten fram som den arbetsgivare som uppfattas ha mest intressanta arbetsuppgifter bland ungdomar i åldersläget 15-24 år. En kraftig ökning av uppmärksamhet i sociala medier kan också konstateras, vilket är en nödvändighet i kommunikationen med yngre målgrupper.

Försvarsmakten har påbörjat utvecklingen av ett målgruppsanpassat arbetsgivarerbjudande. Arbetet har försvårats av osäkerheter kring centrala delar i erbjudandet. Den största osäkerheten är anställningsformen för tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. Osäkerheten är oroväckande eftersom anställningens utformning är en fundamental del i det arbetsgivarerbjudande som en potentiell medarbetare har att ta ställning till. Rådande osäkerheter kring att kunna kommunicera ett arbetsgivarerbjudande för anställning som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat och sjöman påverkar givetvis möjligheterna till en framgångsrik rekrytering ur magasinet¹⁴.

Rekrytering

Under 2010 har i värnpliktsutbildningen avvecklats och ett nytt system för grundrekrytering av militär personal etablerats. De värnpliktiga som berördes av reformen under 2010 har i stor utsträckning valt att fullfölja sin utbildning, varav 20 procent är kvinnor.

Det nya systemet omfattar grundrekrytering av militär personal, för behovet av officerare, specialistofficerare, gruppbefäl, soldater och sjömän samt hemvärnsoldater. Utvecklingen har omfattat utformning av ett färre antal kravprofiler anpassade efter insatsförbandens behov, där kraven efter hand ökar under utbildning och tjänstgöring. För Försvarsmakten och individen innebär det ett successivt urval och ett successivt vägval. Utvecklingen har skett under förhållandevis kort tid och i stark samverkan med Totalförsvarets Pliktverk. Under 2011 fortsätter utvecklingen för att göra rekryteringen mer tillgänglig för individen och mer flexibel mot förändringar i Försvarsmaktens behov.

Internationell arbetsskyldighet

Försvarsmakten har i enlighet med inriktningsbeslutet intensifierat arbetet med sådana åtgärder som medför att personalen kan användas i insatser i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Det viktigaste exemplet är den internationella arbetsskyldighet som beslutades i juli 2010 där ca 97 procent av de anställda valde att omreglera sin anställning. Sedan 2011-01-01 omfattas samtliga anställda och kontinuerligt tjänstgörande av internationell arbetsskyldighet som del av villkoren för sin anställning.

---

¹⁴ Med magasinet åsyftas rekrytering av individer som tjänstgjort i Utlandsstyrkan samt övriga som genomfört värnplikt de senaste fem åren.

Avtal om vissa villkor för kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän

Försvarsmakten har i maj 2010 tecknat ett lokalt avtal om vissa villkor för kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. Avtalet omfattar kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K), som anställs med stöd av *Avtal om tidsbegränsade anställningar med kontinuerlig tjänstgöring för gruppbefäl, soldater och sjömän inom Försvarsmakten*¹⁵. Detta avtal med relativt långa tidsbegränsade anställningar för gruppbefäl, soldater och sjömän som parterna slöt var banbrytande och visar att parterna är beredda att ta det ansvar som följer med regeringens försvarspolitiska inriktning och med principerna för den arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten.

---

¹⁵ Avtal mellan Arbetsgivarverket och SEKO samt mellan Arbetsgivarverket och OFR/S,P,O:s förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna och SACO-S avseende lön och "särskilda villkor".

Ekonomiskt resultat och analys

Produktgruppernas anslagsförbrukning

Avräkning anslag 2010 (Mnkr)	1:1	1:2	1:3	1:4	1:5	Summa
1 Insatser						
Insatsgemensamt						
07 Internationella insatser	1 647	2 219	1 536	-7		5 395
09 Nationella insatser	1 481		410	-2		1 889
Totalt insatser	3 128	2 219	1 946	-9		7 284
2 Uppbyggn. av IO och beredskap						
08 För Insatsorg. gemensamt	4		242	161		407
01 Arméförband	4 877		1 850	1 854		8 581
02 Marinförband	3 101		1 396	1 609		6 106
03 Flygvapenförband	5 392		3 076	2 589		11 057
04 Lednings- och undförband	1 078		226	143		1 447
05 Logistikförband	520		122	18		660
06 Nationella skyddstyrkorna	1 457		494	63		2 014
Totalt	16 429		7 406	6 437		30 272
3 Utveckling						
Utveckling gemensamt						
10 Forskning och utveckling	553		605	-3	821	1 976
11 Materielutveckling	339		244	-1		582
Totalt utveckling	892		849	-4	821	2 558
4 Övriga verksamheter						
12 Övriga produkter	98		90	-25		163
5 Int. Fredsfrämjande verksamhet						
13 Fredsfrämjande verksamhet	22		31			53
6 Stöd till samhället						
14 Lag Skydd Olyckor och stöd t civil vht	6		2			8
Försvarsmakten totalt	20 575	2 219	10 324	6 399	821	40 338¹⁶

Tabell 10 Produktgruppernas anslagsförbrukning 2010

Källa: LEDS PLANEK. Systemstöd FS och PRIO

Allmänt

Försvarsmaktens produktorienterade redovisning är under utveckling för att ge en rättvisande bild av produktgruppernas totala utfall. Den restlösa kostnadsfördelning på är ännu inte nedbruten till att spårbart visa olika kostnadsslag inom respektive produkt.

Fortsatt utveckling av budgetering, styrning och uppföljning

Under 2010 fortskred den stegvisa implementeringen av Försvarsmaktens ekonomimodell (FEM). Med start 2009 har Försvarsmakten påbörjat införandet av ett nytt integrerat resurs- och ekonomiledningssystem (PRIO) i syfte att på sikt med god kvalitet kunna planera och följa upp samtliga produkter med avseende på såväl anslag, kostnader och utgifter. Det kommer även att möjliggöra en spårbar planering och uppföljning av olika kostnadsslag inom produkter och produktgrupper.

¹⁶ Utfall för utgiftsområde fem, UD, ingår inte i ovan sammanställning uppgående till 59 Mnkr

Anslagsförbrukning samtliga anslag 2010

	Anslag/Anslagspost (tkr)	Årets tilldelning inklusive anslagssparande från 2009	Utfall 2010	Anslags-sparande (+) / kredit (-)
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.			
1:1.1	Förbandsverksamhet m.m.	19 870 044	19 824 924	45 120
1:1.3	Förbandsverksamhet, STÅP	145 709	145 709	0
1:1.4	Förbandsverksamhet, MUST	612 095	604 749	7 346
1:1	Anslag 1.1 summa	20 627 848	20 575 382	52 466
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 611 712	2 218 863	392 849
1:3	Anskaffning materiel & anlägg.	10 597 112	10 324 357	272 755
1:4	Vidmakthåll materiel & anlägg.	6 559 563	6 398 711	160 852
	Summa materiel	17 156 675	16 723 068	433 607
1:5	Forskning och teknikutveckling	837 848	820 606	17 242
UD	Fredsfrämjande verksamhet			
1:2.1	Försvarmakten	72 471	59 119	13 352
	Summa Försvarmakten	41 306 554	40 397 038	909 516

Tabell 11 Anslagsförbrukning samtliga anslag 2010**Källa:** LEDS PLANEK. Systemstöd FS och PRIO**Analys**Anslag 1:1

Inom Förbandsverksamhet och beredskap har krav och målsättningar för utbildningsverksamheten uppfyllts, vilket inneburit att utbildningen bedrivits på en nivå så att rekryteringsgrunden till internationella insatser samt till officers- och specialistofficersutbildningen har kunnat säkerställas. De begränsningar som funnits i produktionen har främst berott på vissa försenade leveranser av materiel.

Utfallet för 2010 blev 20 575 miljoner kronor vilket innebär ett anslagssparande om 52 miljoner kronor. Planeringen för 2010 var att anslagsspara 240 miljoner kronor för att förstärka 2011 efter hand som verksamhetsvolym och kostnader stiger då Försvarmakten övergår till kontinuerligt och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. Anslagssparandet blev 52 miljoner kronor. Huvuddelen av skillnaden beror främst på att vissa omstrukturerings- och avvecklingskostnader, m.a.a. uppsägningar till följd av internationell arbetsskyldighet och omstruktureringen av Pliktverket, tidigare lades till 2010.

Anslag 1:2

Försvarmakten har genomfört Fredsfrämjande förbandsinsatser enligt riksdag och regerings beslut. Under året har de flesta missionerna genomgått förändringar, i form av ändrat personalantal och förändrat verksamhetsansvar. Av regeringen beslutade missionsramar summeras till 2 257 miljoner kronor varav Försvarmakten totalt utnyttjat 2 219 miljoner kronor. Relativt totalt tillgängligt anslag har regeringen inte tilldelat Försvarmakten 323 miljoner kronor och därför blir det totala anslagssparandet 393 miljoner kronor.

En detaljerad ekonomisk redovisning per genomförd insats framgår av bilaga 3.

Anslagen 1:3

I januari 2010 prognostiserade Försvarmakten ett större underutnyttjande på anslag 1:3. Detta var kopplat till att beställningstakten i avsaknad av vissa regeringsbeslut var låg och leveransförseningar inom främst helikopter 14 projektet. Under våren fattade regeringen beslut i 13 materielärenden vilket ökade beställningstakten och prognosen för anslaget kunde då höjas.

Löpande under september, oktober och november kunde Försvarmakten tillsammans med FMV (se AG Likviditet nedan) genomföra förändringar så att verksamhet och ekonomi närmade sig planeringen för året.

Försvarmakten har under året erhållit leveranser till de monetära värden som planerats. Detta trots att förseningar förekommit (exempelvis HKP 14). I gengäld har leverantörerna kunnat tidigarelägga andra leveranser. Försvarmakten har även under året haft att ta hänsyn till en utgiftsbegränsning om 200 miljoner kronor för anslaget.

Anslagen 1:4

Under januari prognostiserade Försvarmakten ett större överutnyttjande för vidmakthållande verksamheten (anslag 1:4). Överutnyttjandet berodde i första hand på Försvarmaktens fortsatta kvalitetssäkring av grunddata i materielplanen kopplat till uppdelningen av materielanslaget till två anslag. Detta förändrade även storleken på bemyndigandet. Med anledning av detta hemställde därför Försvarmakten hos regeringen om justering av såväl anslag och bemyndiganden för 2010¹⁷

Löpande under september, oktober och november kunde Försvarmakten tillsammans med FMV (se AG Likviditet nedan) genomföra förändringar så att prognoserna för verksamhetens resultat kunde förbättras. Försvarmakten har även under året haft att ta hänsyn till en utgiftsbegränsning om 160 miljoner kronor för anslaget.

Gemensamt för anslag 1:3 och 1:4

Överenskommelse med Försvarets Materielverk.

I juni startades med FMV en gemensam arbetsgrupp (AG Likviditet) med uppgift att genomföra översyn/analys av leveransplanen ur ett likviditetsperspektiv för perioden 2010-2013. Syftet har varit att ta fram målsättning, möjliga åtgärder, metoder och arbetsplan för det fortsatta arbetet.

På förslag av AG gjordes mellan myndigheterna en överenskommelse¹⁸ avseende metodik för att hantera prognostiserade överutnyttjanden 2012- 2013.

Under hösten genomfördes justeringar inom vissa projekt så att leveransplaner bättre överensstämde med Försvarmaktens tilldelade resurser.

---

¹⁷ Hemställan avseende förändring av anslag och bemyndiganden för 2010, HKV 2010-02-08, SK 23230:80336

¹⁸ Överenskommelse mellan Försvarmakten och Försvarets materielverk avseende metodik för balansering av FMs planerings- och likviditetssituation 2010 – 2013, 2010-10-22 HKV 03 200:66942

Exempel på områden som blev berörda:

- Renovering av stridsfordonstransportsläpvagn
- Anskaffning korvett VISBY
- Anskaffning reservdelar till Koster
- JAS MS 20
- Byte ledningssystem ISAF
- FMLS TS Referens miljö
- Systemstöd avveckling
- Anskaffning Tankcontainer
- Sjukvårdsenhet ROLE2 option
- Systemstöd – Logistik system

Anslag 1:5

Anslaget 1:5 har under året fortsatt anpassningen till den lägre nivå, 837 miljoner kronor, som gäller för anslaget från 2010. Detta innebar att ett flertal omprioriteringar och reduceringar genomfördes under året.

Utrikesdepartementens anslagspost 1:2.1

Försvarsmakten har genomfört fredsfrämjande verksamhet enligt regeringens beslut. Det underutnyttjande som redovisas beror i huvudsak på lägre personalkostnader. Begränsningar vad avser medföljande familjer till Mellanöstern har även påverkat utfallet. EUTM och ALTHEA har använt medel ur tilldelad reserv då dessa startades upp under 2010.

En detaljerad ekonomisk redovisning av anslagsposten framgår av bilaga 3.

Särskilt om forsknings- och teknikutvecklingsanslaget

Nedanstående tabell visar sammanfattning av verksamhetsutfallet 2010 i tusentals kronor.

Verksamhet	2008	2009	2010
Forskning vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI	406 599	407 950	345 804
Forskning vid Försvarshögskolan, FHS	52 270	51 568	48 548
Forskning vid Kungliga Tekniska Högskolan, KTH och andra leverantörer	Ej med 2008	6 896	16 642
Forskning vid Karolinska institutet, KI	4 100	12 450	9 087
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP ¹⁹	20 065	19 988	15 090
Teknikutveckling	321 292	313 595	253 970
Forsknings- och utvecklingssamarbete inom den Europeiska försvarsbyrån, EDA ¹⁹	4 699	5 387	0
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd	134 995	131 590	114 397
Studier ²⁰	35 081	27 553	17 088
Totalt	979 101	976 977	820 626

Tabell 12 Verksamhetsutfall, forsknings- och teknikutvecklingsanslaget

Källa: PROD MTRL. Systemstöd PRIO

Nedanstående tabell visar utfallet i tusentals kronor av forskning och teknikutveckling, fördelat på s.k. FoT - områden, koncernstödsuppdrag samt studier.

FoT-område	Forskning 2010	Teknikutv. 2010	Totalt 2010
Modellering och simulering	17 096	7 725	24 821
Ledning och MSI (människa och systeminteraktion)	64 893	14 684	79 577
Ledarskap	20 295		20 295
Sensorer och signaturanpassning	64 450	21 049	85 499
Undervattensteknik	36 400	7 408	43 808
Vapen och skydd	48 325	34 997	83 322
Telekrig	63 000	18 559	81 559
Försvarsrelaterad medicin	21 323		21 323
Fordonsteknik		-60	-60
Flygteknik	20 400	87 862	108 262
CBRN och miljö ²¹	39 000	2 367	41 367
Logistik		5 064	5 064
Krigsvetenskap	6 296		6 296
Temaområden	4 116		4 116
Forsknings- och teknologitransfer		33 374	33 374
Strategiska forskningskärnor	12 800		12 800
Särskilda FoT-programmet (Sam.verkansprogrammet) ²²	1 668	20 939	22 608
EDA	0		0
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP ²³	15 090		15 090
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd			114 397
Studier			17 088
Totalt	435 152	253 970	820 626

Tabell 13 Utfall FoT, fördelat på områden, koncernstödsuppdrag samt studier

Källa: PROD MTRL. Systemstöd PRIO

¹⁹ Enligt RB, Finansiella villkor

²⁰ Studieprogrammet ingår inte i Försvarsmaktens FoT - program men finansieras ur anslag 1:5

²¹ Begreppet CBRN omfattar skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel

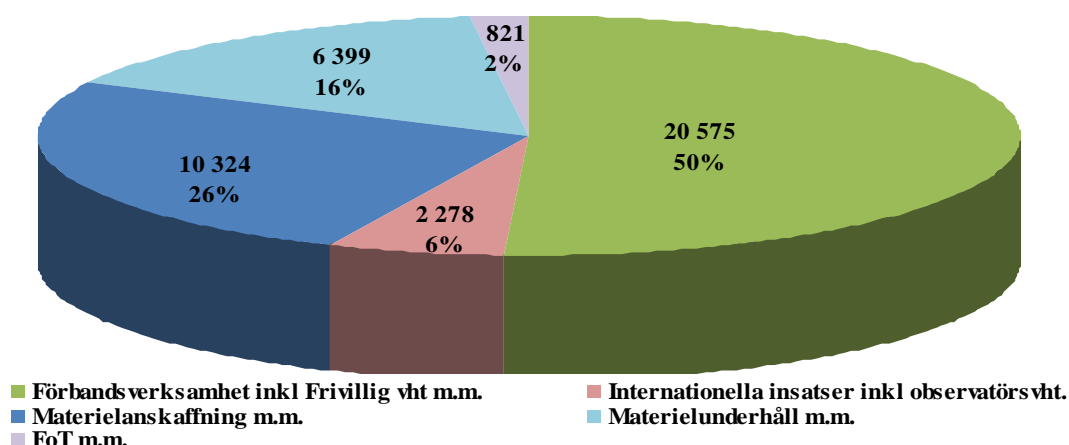
²² Särskilda FoT - programmet syftar till att stärka Försvarsmaktens handlingsfrihet, bl.a. genom tillvaratagande av generisk forskning och teknikutveckling samt nyttjande av civil kunskap och kompetens.

²³ Nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) genomförs i samverkan mellan Försvarsmakten, VINNOVA och industrin (Saab, VAC och SMF), på uppdrag av regeringen

Anslagens fördelning på verksamheter

Av figuren nedan framgår anslagens fördelning på verksamheter under året. För att kunna genomföra internationella insatser, vilka utgör ca sex procent av Försvarens verksamhet, krävs ett omfattande arbete i Sverige. Detta genomförs inom ramen för förbandsverksamheten i form av utbildning, övningar, rekrytering och förrådshållning etc.

Anslagens fördelning på verksamheter 2010

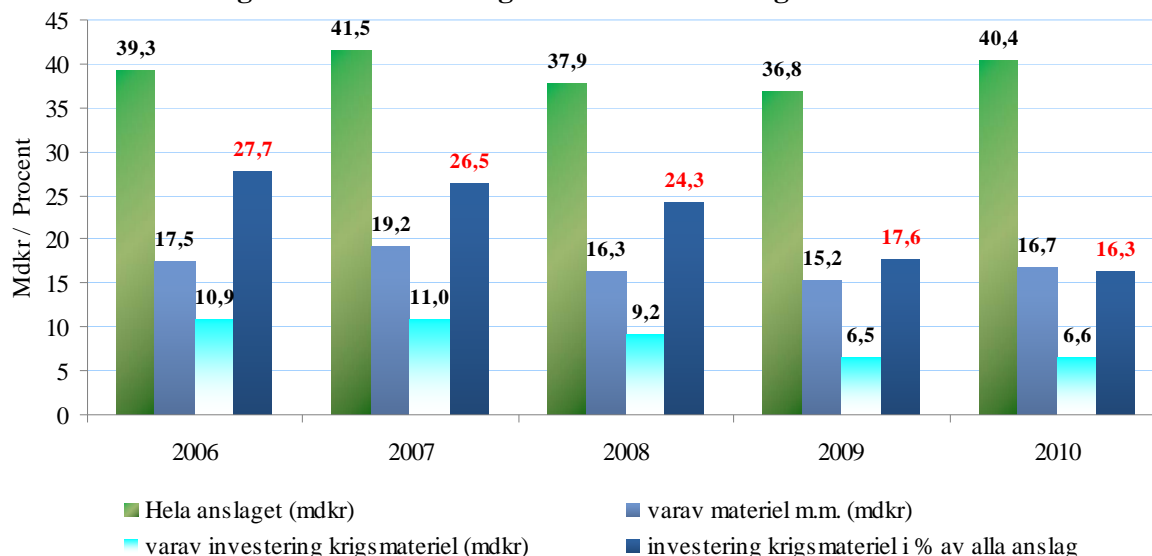
Figur 3 Anslagens fördelning på verksamheter 2010

Källa: LEDS PLANEK. Systemstöd FS

Särskilt om investeringarna i krigsmateriel

Krigsmateriels utfall och dess andel av Försvarens totala anslagsförbrukning framgår av nedan diagram. Det som i diagrammet betecknas som krigsmateriel, är del av utgifterna inom anslaget 1:3.1. Det avser anskaffning av materiel som *aktiveras* och tas med i balansräkningen. Investeringarna i krigsmateriel har de senaste fem åren utgjort ett snitt om ca 23 procent av den totala anslagsförbrukningen. Pendlingen mellan värdena hänförs till förskjutningar i materielleveranser.

Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagen 2006-2010

Figur 4 Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagen 2006-2010

Källa: LEDS PLANEK. Systemstöd PRIO och FS

Avgiftsfinansierad verksamhet

Inkomster

Enligt regleringsbrevet för år 2010 får Försvarsmakten utöver vad som anges i 4 § avgiftsförordningen även disponera inkomster från:

- Inkomster från hyror avseende elev- och befälshotell
- Inkomster från extern verkstadsverksamhet
- Inkomster från försäljning av reservmateriel
- Inkomster från försäljning av drivmedel
- Inkomster från extern transportverksamhet
- Inkomster från personalbutiksverksamhet
- Inkomster från marketenteri
- Inkomster från övrig förplägnadsverksamhet
- Inkomster av mindre ekonomisk omfattning
- Inkomster med anledning av verksamhet enligt förordningen (2002:375) om militär medverkan i civil verksamhet
- Inkomster avseende tillhandahållande av utbildnings- och övningsresurser i och utom Sverige och
- Inkomster i samband med andra länders nyttjande av utlandsstyrkans drift i Campverksamhet.
- Inkomster vid tillhandahållande av internationell militär test-, övnings- och utbildningsverksamhet (ITÖ).

Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag

Uppdragsverksamheter (tkr)	2008		2009		2010	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Verkstadsverksamhet	289 286	287 891	251 312	241 761	204 065	205 084
Reservmateriel	87 362	87 362	104 681	103 856	102 393	101 622
Utb och övningsintäkt	212 515	204 551	281 812	252 660	239 870	108 011
ITÖ – verksamhet	2 356	2 343	3 156	2 594	9 524	3 486
Flygtransporter	27 308	30 528	12 580	18 500	5 088	14 411
Statsflyget ²⁴			20 245	64 472	7 663	49 137
Övr. transportverksamhet	8 831	8 814	9 190	4 080	5 272	3 322
Marketenteriverksamhet	1 499	1 455	534	33	530	-
Övriga avgiftsintäkter ²⁵	93 047	92 621	89 712	75 071	102 092	71 868
Summa	722 204	715 565	773 222	763 027	676 497	556 941

Tabell 14 Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2008-2010

Källa: LEDS PLANEK. Systemstöd FS och PRIO

Analys

Intäkter från uppdragsverksamhet har minskat med 96 725 tkr jämfört med motsvarande period föregående år. Merparten av denna reduktion har skett inom verksamhetsområde verkstad (47 246 tkr), försäljning av drivmedel (10 238 tkr) samt inom utbildnings- och övningsintäkter (40 526 tkr).

²⁴ Statsflyget särredovisas för m 2009-01-01 och har ett timpris enligt Regleringsbrev på 14 000 kr

²⁵ I övriga avgiftsintäkter ingår intäkter från a), d), f), h), i), j) och l)

Effektivitet och god hushållning

”Försvarmakten ska genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två närmast föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras.” (källa: regleringsbrev 2010, p. 11).

Försvarmakten redovisar nedanstående nyckeltal (resultatindikatorer) som syftar till att visa utvecklingen av resursåtgång över tiden. Utöver dessa redovisas även ett antal s.k. volymmått, varav några redovisas enligt återrapporteringskravet om militär grundutbildning (RB p. 20).

De utgör, tillsammans med nyckeltalen, en viktig grund för att analysera Försvarmaktens verksamhet. *Nyckeltalen speglar resursförbrukning inom såväl insatsorganisation som myndighetsledning och stödfunktioner.*

Sammansättningen av nyckeltal har två huvudsyften:

1. Att visa utvecklingen av resurshållning i olika delar av myndigheten. Detta ökar möjligheten att jämföra t.ex. ledning och stöd med andra myndigheter.
2. Att beskriva effektiviteten i omställning från invasions- till insatsförsvaret. Effekten av detta mäts inte som ett eget nyckeltal då jämförbarhet är svår att nå. Syftet har också varit att mäta effektivitet kopplat till Försvarmaktens strategiska mål.

Resultatindikator 1

Ledning

Antal anställda i Högkvarteret (HKV) av totalt anställda i Försvarmakten (FM)

Beskrivning

Antal är beräknat på antal anställda vid årsskiftet (10-12-31). Ledning är en funktion som kan jämföras med andra myndigheter. En myndighets gemensamma utgifter kan ibland vara svåra att skilja från utgifter för ledning. En ny beräkningsmetod gäller fr.o.m. 2010 vilken appliceras på samtliga år som redovisas i tabell nedan.

Resultat (%)

2008	2009	2010
7,2 %	6,9 %	6,1 %

Tabell 15 Resultatindikator 1

Källa: PERSS. För 2008 FM Personalredovisningssystem CSS, för 2009-2010 systemstöd PRIO – data är jämförbara över åren

Analys

Antal anställda i HKV ökade marginellt från 2008 till 2009, för att därefter minska med ett 50 tal till 2010. Minskningen av resultatvärdena i procent ovan beror i huvudsak på att antalet anställda totalt i FM ökat betydligt under de tre åren, total ökning om drygt 2 000 anställda.

Resultatindikator 2**Stöd**

FMLOG's debiteringsgrad (direkt arbetad tid i produktion) av total arbetstid

Beskrivning

Försvarsmaktens logistik (FMLOG) erhåller uppdrag från HKV som innehåller krav på produktivitet och resultat. Ett mått på produktiviteten är hur många arbetstimmar som läggs på produktion av tjänster av totala antalet arbetstimmar.

Nyckeltalet har beräknats på nettoarbetstid.

Rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten skapar förutsättningar för att debiteringsgraden kan hållas på en hög nivå. En nedgång av debiteringsgrad innebär att en mindre del av arbetstiden läggs på produktion mot kund och att omkostnaderna ökar.

Resultat (%)

2008	2009	2010
69,7 %	70,0 %	70,0 %

Tabell 16 Resultatindikator 2

Källa: PROD. Systemstöd PRIO – data är jämförbara över åren

Analys

En hög debiteringsgrad har kunnat bibehållas över åren. Detta visar att genomförda rationaliseringar och effektiviseringar inom produktionen också har följts av motsvarande personalreduceringar. Nyckeltalet har kunnat hållas på den höga nivån trots att den utkontrakterade (OPS) verksamheten, inom flera områden, omfattat produktionsområden med interna debiteringsgrader väl över 70 procent.

Resultatindikator 3**Stöd**

Uppnådda rationaliseringar inom FMLOG i förhållande till angivna mål

Beskrivning

Nyckeltalet visar resultat av uppnådda rationaliseringar i förhållande till angivet mål. En målsättning har varit att rationaliseringen per år ska uppgå till minst 2 procent av omsättningen. Målet sätts av högkvarteret i perioder om tre år.

Detta nyckeltal bidrar till att visa hur FMLOG rationaliserar/effektiviserar logistikverksamheten.

Resultat (%)

2008	2009	2010
4,1 %	1,7 %	1,3 %

Tabell 17 Resultatindikator 3

Källa: PROD. Systemstöd PRIO – data är jämförbara över åren

Analys

Rationaliseringsmålen för FMLOG har över tiden uttryckts i miljoner kronor per år. Från år 2002, då FMLOG bildades, t.o.m. år 2010 har verksamheten rationaliserats med 761 miljoner kronor.

Målbilden två procent av omsättningen uttryckt i miljoner kronor (mnkr) per år innebär att för åren 2008 till 2010 skulle ett rationaliseringsresultat om 97 mnkr (2008), 102 mnkr (2009) samt 115 mnkr (2010) uppnås. Resultatmässigt uppnåddes en besparing om 201 mnkr (2008), 89 mnkr (2009) respektive 72 mnkr (2010). Uppnått resultat omräknat i procent av målbilden två procent framgår av tabellen ovan.

För treårsperioden har besparingen uppgått till totalt 362 mnkr relativt målbilden 314 mnkr.

Att målet underskreds 2010 föranleddes av att planerade rationaliseringar inom serviceområdet (FM Servicekontor) inte uppnåts främst p.g.a. förskjuten tidsplan avseende införande av PRIO etapp 2 samt behov av utökad bemanning p.g.a. tillkommande uppgifter.

Under treårsperioden har FMLOG omsättning ökat från 4 845 mnkr till 5 734 mnkr. Parallellt har den samlade rationaliseringspotentialen successivt minskat allt eftersom verksamhetsområden har utkontrakterats. Detta innebär att kvarvarande rationaliseringspotential successivt minskar och även fortsättningsvis kommer att minska.

Resultatindikator 4

Tillgänglighet insatsorganisationen

Andel av antal befattningar som har en ansatt beredskap på högst tre månader av den totala insatsorganisationen

Beskrivning

Resultatindikatorn visar andelen av antal befattningar med ansatt beredskap på högst tre månader (R90). Detta är en del i att styra beredskapen för Försvarmaktens insatsorganisation mot målet att krigsförbanden ska få en högre tillgänglighet i enlighet med regeringens inriktningsbeslut för perioden 2010-2014. Slutmålet är att huvuddelen av förbanden i insatsorganisationen normalt ska ha en beredskap på högst tre månader.

Nyckeltalet bidrar till att visa hur omställningen mot en högre tillgänglighet av Försvarmakten går. Det bör noteras att Försvarmaktens insatsorganisations totala numerär fortsatt reduceras i perioden 2008-2014.

Hemvärnsförband står oftast i R10, 10 dagars beredskap. Nyckeltalet redovisas därför både med och utan hemvärnsförbandens andel av insatsorganisationens numerär.

En ökning innebär att antal befattningar i krigsförband med ansatt beredskap R90 ökat och Försvarmakten ökar därigenom tillgängligheten i insatsorganisationen. En minskning indikerar motsatt förhållande..

Resultat (%)

	2008	2009	2010
Exklusive Hemvärnsförband	15 %	19 %	24 %
Inklusive Hemvärnsförband	58 %	62 %	64 %

Tabell 18 Resultatindikator 4

Källa: INSS J0. Systemstöd IOR, myndighetens insatsorganisationsregister – data är jämförbara över åren.

Analys

Resultatet visar att Försvarmakten 2010 jämfört med 2009 och 2008 har ett ökat antal befattningar med högst tre månaders ansatt beredskap.

Nyckeltalet indikerar att Försvarmakten även 2010 går i önskad riktning vad avser tillgänglighet till ingående personal i insatsorganisationen.

Resultatindikator 5**Internationellt insatta**

Antal internationellt tjänstgörande yrkesofficerare (YO) av totalt antal tjänstgörande officerare (medeltal under året)

Beskrivning

Här mäts andelen yrkesofficerare som arbetar utomlands. Med utomlands avses tjänstgörande i utlandsstyrkan (internationella insatser) samt observatörer, enskilda och i Natostaber.

Resultat (%)

2008	2009	2010
3,6 %	3,9 %	4,7 %

Tabell 19 Resultatindikator 5

Källa: PERSS. För 2008 FM Personalredovisningssystem CSS, för 2009-2010 systemstöd PRIO samt SWIP för utlandsstyrkan alla åren – data är jämförbara över åren

Analys

Andelen yrkesofficerare i internationella uppdrag har ökat de tre senaste åren. En större ökning noteras från 2009 till 2010. Orsaken är ett större deltagande i Afghanistan samt att förstärkningar skett i samband med rotationer. Deltagandet i operation Adenviken har även bidragit till ökningen.

Resultatindikator 6**Fullföljandegrad GSS/K**

Antal avgångar på egen begäran av totalt antal anställda

Beskrivning

Nyckeltalet mäter årsvis hur stor del av Försvarmaktens gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) som har fortsatt sin anställning i Försvarmakten sett över tiden.

En förutsättning för ett optimalt personalförsörjningssystem är att vi får behålla gruppbefäl, soldater och sjömän under längre tid, upp till åtta år. De totala kostnaderna för Försvarmakten ökar ju kortare tid vi kan behålla våra GSS/K.

Försvarmaktens bedömning är att vid ett fullt utvecklad personalförsörjningssystem är fem procent frivilliga avgångar det myndigheten normalt kan förvänta sig under året. Målsättningen är att Försvarmakten ska behålla minst 95 procent av under året anställda GSS/K. Om nyckeltalet sjunker indikerar detta på färre antal avgångar och att myndighetens attraktionskraft som arbetsgivare stärkts. Om nyckeltalet stiger däremot ger det en indikation på minskad attraktionskraft.

Resultat (%)

2008	2009	2010
12 %	12 %	16 %

Tabell 20 Resultatindikator 5

Källa: PERSS PLAN. Systemstöd PRIO – data är jämförbara över åren.

Analys

För åren som redovisas anställdes gruppbefäl, soldater, och sjömän såsom beredskapssoldater eller förstärkningssoldater med visstidsanställning under kortare tider. Detta faktum i sig ger högre avgångssiffror. Den låga medelåldern hos denna personalkategori bidrar även till större rörlighet. Utfallet för åren motsvarar i stort erfarenhetsvärden från tidigare värnpliktigas om-sättning.

Volymen värnplikt - utbildning

Grundutbildning ²⁶

Grundutbildning - antal inryckta	2006	2007	2008	2009	2010
Arméstridskrafter ²⁷	7 251	2 205	6 537	4 862	747
Marinstridskrafter	1 659	1 586	1 012	1 458	738
Flygstridskrafter	1 219	939	359	1 025	159
Totalt	10 129	4 730	7 908	7 345	1 644

Tabell 21 Grundutbildning antal inryckta 2006-2010

Källa: PROD FÖRB. Totalförsvarets Rekryteringsmyndighet (TRM)

Grundutbildning - antal krigsplaceringsbara	2006	2007	2008	2009	2010
Arméstridskrafter ²⁷	6 166	5 883	²⁸	5 084	3 014
Marinstridskrafter	1 507	803	²⁸	1 317	926
Flygstridskrafter	1 280	271	²⁸	848	665
Totalt	8 953	6 957	2 534	7 249	4 605

Tabell 22 Grundutbildning antal krigsplaceringsbara 2006-2010

Källa: PROD FÖRB. TRM

Grundutbildning - Avgångsprocent	2006	2007	2008	2009	2010 (t.o.m. 06-30)
Arméstridskrafter ²⁷	13,4%	13,8%	12,0%	10,1%	10,0%
Marinstridskrafter	10,9%	7,3%	8,7%	11,0%	9,9%
Flygstridskrafter	11,5%	8,5%	11,5%	9,4%	17,6%
Totalt	12,5%	11,4%	11,5%	10,2%	10,7%

Tabell 23 Grundutbildning avgångsprocent 2006-2010(06-30)

Källa: PROD FÖRB. TRM

Kommentar

Då kalenderår och utbildningsår inte sammanfaller samt att terminssystemet innebär att volymerna mellan de olika utbildningsåren varierar stort är en direkt jämförelse mellan de olika kalenderåren svår att göra.

²⁶ RB p. 20

²⁷ PROD FÖRB, PROD LOG och PROD LED adderade till Arméns volymer

²⁸ Inga detaljuppgifter för år 2008 förelåg vid frågetillfället 2010-01-20

Faktorerna som påverkat andelen avgångar under 2010 har varit:

- Hälsoskäl 84%
- Vapenfriutredning 5%
- Registerslagning 5%
- Annan utredning 6%

Av hälsoskäl dominerar psykiska och psykosociala med 37 procent respektive problem med muskler, leder och bindväv med 30 procent, enligt samma tendens som tidigare år.

Volymen frivillig tjänstgöring - under värnpliktslika former fr.o.m. 2010-07-01

Inryckta vpl som efter 2010-07-01 frivilligt fortsatt tjänstgöring	Inryckta	Frillig forts.	Andel
Arméstridskrafter ²⁹	747	590	79%
Marinstridskrafter	738	448	61%
Flygstridskrafter	159	129	81%
Totalt	1 644	1 167	

Tabell 24 Fortsatt tjänstgöring, frivilligt

Källa: PROD FÖRB. TRM

Frilligt tjänstgörande inryckta under 2010	Inryckta	I tjänst 31/12	Andel
Arméstridskrafter ²⁹	896	781	87%
Marinstridskrafter	425	332	78%
Flygstridskrafter	593	484	82%
Totalt	1 914	1 597	

Tabell 25 Fortsatt tjänstgöring, frivilligt

Källa: PROD FÖRB. TRM

Kommentar

Någon återrapportering och sammanställning av avgångsorsaker har inte genomförts i Försvarsmakten. Främsta orsaken till detta är att värnpliktsystemets redovisningssystem inte är tillämpningsbara för kategorin frivilligt tjänstgörande. Ett nytt system är framtaget för återredovisning av rekryter från och med 2011-01-01.

Förutsatt att orsakerna till ett avbrott inte har varit tvingande skäl som hälsoskäl eller registerslagning är beslutet att avbryta tjänstgöring som frivilligt tjänstgörande individens eget val. Något skäl till varför den enskilde slutar på egen begäran kan inte krävas av den enskilde. Frågan har dock ställts i syfte att bygga upp kunskap om varför frivilliga väljer att lämna sin tjänstgöring.

De främsta orsakerna till avgångar är att individen har fått ett civilt arbete/erbjudande om sådant eller har kommit in på skola eller yrkesutbildning och tackat ja till detta.

²⁹ PROD FÖRB, PROD LOG och PROD LED adderade till Arméns volymer

Försvarsmaktens viktigaste åtgärder i syfte att undvika verksamhetskritiska avgångar genomfördes inför och under tjänstgöringen. Åtgärder som vidtagits är sådana som innebär att soldaten skall uppfatta sig behövd och värdefull för Försvarsmakten:

- Tydliga krav på meningsfull verksamhet under tjänstgöringen
- En fullföljandepremie till dem som valde att vara kvar hela sin tjänstgöring

Fokusområden vid förbanden har varit och är, en god utbildning och ett bra ledarskap från utbildningsbefälen och övriga befäl, mot vilka soldaten har en beroendeställning.

Volymen övrig utbildning

Antal studerande på i huvudsak "nivåhöjande" personalutbildning

Program	2009	2010
Yrkesofficersprogrammet 06/09 ³⁰	309	Utgått!
Officersprogrammet 07/10 ³⁰	107	106
Officersprogrammet 08/11	117	100
Officersprogrammet 09/12	163	169
Officersprogrammet 10/13		109
Specialistofficersutbildning 08/09 ³⁰	269	-
Specialistofficersutbildning 09/10 ³⁰	317	276
Specialistofficersutbildning 10/11		260
Anpassad officersutbildning 08/09 ³⁰	4	-
Anpassad officersutbildning 09/10 ³⁰	5	1
Reservofficersutbildning 09		0
Reservofficersutbildning (SOU/R 10/11)		4
Utbildning mot befattning OF-2 08/09	75	-
Utbildning mot befattning OF-2 09/10	75	-
Utbildning mot befattning OF-2 10 vår		64
Utbildning mot befattning OF-2 10 höst		61
Stabsutbildning 08/09 ³⁰	84	
Stabsutbildning 10/11		81
Chefsprogrammet 07/09 ³⁰	40	-
Chefsprogrammet 08/10	48	30
Högre stabsofficersutbildning 09/11	46	35
Totalt	1 659	1 296

Tabell 26 Antal studerande på "nivåhöjande" personalutbildning

Källa: PROD FÖRBAND

Yrkesofficersprogrammet

Yrkesofficersprogrammet 06/09 avslutades i och med examen år 2009.

Officersprogrammet

Officersprogrammet genomförs vid Försvarshögskolan som högskoleutbildning på grundnivå. Programmet leder till en officersexamen.

Specialistofficersutbildning

Utbildningen genomförs under tre terminer.

³⁰ Tabellens kolumn redovisar antal studerande under pågående utbildning, med undantag för denna som visar antal examinerade under 2010

Anpassad officersutbildning

Anpassad officersutbildning genomförs som individuellt anpassad utbildning för att komplettera individens civila kompetens, t.ex. meteorolog, läkare eller ingenjör.

Utbildning mot befattning OF-2

Utbildning mot befattning OF-2 ersätter den f.d. "taktiska utbildningen". Utbildningen genomförs som försvarsmaktsgemensamma kurser och försvarsgrensspecifik utbildning anpassat till organisationens och individens behov.

Stabsutbildning

Stabsutbildningen genomförs som ett antal kurser i sammanhållen form och i framtiden kommer denna utbildning förändras ytterligare och genomföras som enstaka kurser vilka kan vara i form av yrkes- och befattningskurser inom Försvarsmakten och som enstaka kurser vid t.ex. Försvarshögskolan.

Chefsprogrammet

I och med Chefsprogrammet 08/10 avslutades programmet och ersattes av Högre stabsofficersutbildning.

Högre stabsofficersutbildning

Högre stabsofficersutbildning startade för första gången hösten 2009. Utbildningen genomförs som uppdragsutbildning vid Försvarshögskolan. Utbildningen omfattar ett spektrum av olika militära operationer, från storskaliga internationella operationer till småskaliga operationer, olika konfliktnivåer, olika typer av militära uppgifter och gränssytor samt samspel med civila beslutsorgan och organisationer. Den gemensamma operationen och centrala operativa problemställningar placeras i centrum, vilket gör att taktisk och militärstrategisk nivå samt relationer till civila aktörer betraktas.

Värnpliktsutbildning GSU/Hv (tre mån) mot hemvärnsförbanden

Antal tjejdagar	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt³¹	3 115	5 340	6 764	0³²	47 880

Tabell 27 Antal tjejdagar vpl (GSU/Hv tre mån) prov och försök 2006-2008 samt produktion 2010

Källa: Rekryteringsmyndighetens (TRM) rapport ur PLIS 2011-01-21.

Kommentarer

Under 2006 fram till 2008 genomfördes prov och försök av tre månades utbildning (GSU/Hv).

2009 var en förberedelseperiod inför planerad produktion 2010 av GSU/Hv för ett vidmakthållande av volymen ca 22 000 hemvärnssoldater, därför genomfördes inga prov och försök under 2009. Inför 2010 genomfördes GSU/Hv med 575 värnpliktiga (tre mån) med inriktning att placeras i hemvärnsförbanden..

³¹ GU

³² Ingen utbildning 2009

Hemvärnsutbildning (vidmakthållande av hemvärnsförbanden "övning")

Antal tjgddagar	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt	130 755	117 225	90 487	105 357	169 794

Tabell 28 Antal tjgddagar för hemvärnssoldater (HAGS).

Källa: TRM rapport ur PLIS 2011-01-21.

Kommentarer

Beskriver totalt producerade "tjänstgöringsdagar" inom ramen för ordinarie hemvärnsutbildning i syfte att vidmakthålla hemvärnsförbanden enligt anbefallda krav (PTOEM).

Volymer övrigtKörmil per stridsfordonstyp

Stridsfordonstyp	2006	2007	2008	2009	2010
Strv 122	3 600	3 300	1 500	830	2 400
Strv 121	0	0	0	x ³³	X ³³
Strf 90	16 300	15 600	9 200	7 780	12 800
Pbv 302	2 300	4 600	4 600	2 400	2 800

Tabell 29 Körmil per stridsfordonstyp 2006-2010

Källa: TeK Mark

Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp

Flygplanstyp	2006	2007	2008	2009	2010
JAS 39	11 780	10 854	7 864	13 226	12 777
Sk 60					4 924
Tp 84	2 663	3 030	2 686	2 351	2 700
Tp 100					1 961
Tp 102					1 534
Hkp 4	1 239	600	514	32	0 ³⁴
Hkp 9	4 105	3 200	2 434	1 140	0 ³⁴
Hkp 10	1 879	1 720	1 905	2 113	2 594
Hkp 14	0	0	0	0	6
Hkp 15	864	1 850	2 945	3 325	2 943

Tabell 30 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2006-2010

Källa: MSK Flyg

³³ Strv 121 ingår i Strv 122

³⁴ Under avveckling 2010

Gångtimmar per fartygstyp³⁵

Fartygstyp	2006	2007	2008	2009	2010
Korvett (Vby)	-	-	-	-	1 894 ³⁶
Korvett (Gbg)	3 782	3 747	866	2 131	2 117
Korvett (Sto)	1 932	1 369	1 220	4 393 ³⁷	635 ³⁸
Ubåt	5 490	4 250	2 850	4 595	4 045
Minjaktfartyg (Ldo) ³⁹	4 612	2 085	1 089	3 893 ⁴⁰	2 383
Röjdykarfartyg (Spå) ⁴¹	4 121	2 787	1 522	2 581	2 133
Stöd/Ledningsfartyg ⁴²	1 691	2 132 ⁴³	1 165	2 069 ⁴⁴	6 265 ⁴⁵
Signalspaningsfartyg Orion					3 755

Tabell 31 Gångtimmar per fartygstyp 2006-2010**Källa:** MarinB Tek Ftg/ HKV PROD MARIN.³⁵ Inkluderar planerade insatser VG1 nationellt/internationellt³⁶ Fartygsserien under införande³⁷ ATALANTA³⁸ Utgjorde i huvudsak rekryteringsunderlag för HMS Carlskrona i ATALANTA³⁹ Minjaktfartyg (Ldo) har modifierats och benämns Minröjningsfartyg Koster (Ksr). Låg gångtid m a a att modifierade fartyg levererats under året.⁴⁰ Inklusive minröjningsfartyg typ Koster⁴¹ 2 minröjningsfartyg STY har utgått, 2 röjdykarfartyg typ SPÅ⁴² Lednings och minfarrtyg enämns Stöd- och ledningsfartyg⁴³ Sammanslaget Ckr 64, Vbg 743, Bel 804., Tro 521, Exkl Ori 4400⁴⁴ Varav Trossö ATALANTA 1325⁴⁵ Varav 4915 h för Carlskrona inom ramen för ATALANTA. Visborg avvecklades 2010

Införande av system PRIO

Resultat

Under det första kvartalet 2010 slutfördes tester och driftsförberedelser inför produktionssättningen av införande 2. Införande 2 produktionssattes 2010-04-06 enligt under 2009 fastställd plan och innebar att samtliga förband redovisningsmässigt hanteras i system PRIO. Den koncernmässiga redovisningen och kopplingen till HERMES införs fr.o.m. redovisningsåret 2011.

Införande 2 innefattade även fem utrullningar till förbanden av tidsredovisning och reseadministration samt ett införande av stöd till e-rekrytering. Produktionssättningen och efterföljande utrullningar har fungerat väl och systemet har varit stabilt i produktion.

Förberedelserna för start av införande 3-4 med utgångspunkt i tecknat avtal med IBM 2009-12-30 fortsatte och införandeprojektet startade i april 2010 som planerat. Införande 3-4 har ett huvudfokus på stöd till materiel- och förnödenhetsförsörjning och på kompletterande funktionalitet från införande 1 och 2 avseende personaladministration och strategisk personalplanering. Under året har arbetet varit inriktat på en först övergripande och därefter mer detaljerad design av lösningen samt integrations- och migreringsfrågor. Parallellt pågår ett arbete med att utveckla en IT-infrastruktur som kan hantera information klassad upp t.o.m. H/R (Hemlig/Restricted).

Ledningen och styrningen av PRIO-initiativet förändrades i januari 2010 i och med att ett tydligare helhetsansvar för systeminförande och koordinering av linjeåtgärder samlades under en ny befattning C LEDS PRIO. I samband med detta övertog C LEDS rollen som styrgruppsordförande från GD. Åtgärderna grundar sig både på Statskontorets granskningar och på försvarsmaktsinterna översyner av PRIO-initiativet genom bland annat Internrevisionens försorg.

Bedömning av intern styrning och kontroll

ÖB har 2011-02-18 beslutat om Försvarsmaktens kontrollåtgärdsplan 2010 enligt förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

ÖB bedömer därvid att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten med hög riskfaktor föreligger inom bl.a. följande områden:

Risk	Konsekvensbeskrivning	Åtgärd
Arbetsgivarerbjudandet för soldater och sjömän är otydligt vad gäller perioden efter fullgjord tjänst.	Uppsatta rekryteringsvolymerna nås inte.	Komplettera arbetsgivarerbjudandet för att säkerställa nyrekrytering.
Varumärket hos identifierade målgrupper är svagt.	Attraktions- och rekryteringsprocesserna når ej uppsatta mål.	Utarbeta strategier för att stärka varumärket.

Tabell 32 Risker/åtgärder intern styrning och kontroll 2010

Källa: Försvarsmaktens kontrollåtgärdsplan, dnr 23 290:513 28.

Övriga inrapporterade risker och fördjupande kommentarer redovisas i den totala åtgärdsplanen, dnr 23 290:513 28.

Ekonomisk översikt***Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)***

Väsentliga uppgifter	2006	2007	2008	2009	2010	No t
Beviljad låneram	1 830 000	1 830 000	2 500 000	3 087 000	3 300 000	
Utnyttjad låneram vid årets slut	1 267 301	1 738 274	2 360 650	2 629 408	2 587 164	1)
Beviljade kontokrediter hos RGK	2 500 000	2 442 839	2 500 000	2 500 000	2 443 000	
Maximalt utnyttjade kontokrediter	0	0	1 021 702	0	0	
Räntekostnader på räntekonto	0	0	750	0	0	
Ränteintäkter på räntekonto	114 997	117 122	126 127	19 623	24 558	
Avgiftsintäkter, beräknat belopp i RB	780 000	820 000	650 000	720 000	725 000	
Avgiftsintäkter som mynd disponerar	1 232 642	1 039 738	1 069 072	1 201 614	1 182 879	2)
Anslagsavräkning anslagen 1:1 och 1:2	21 760 390	21 034 122	20 526 335	20 528 273	22 794 245	
Anslagsavräkning anslagen 1:3, 1:4 och 1:5	17 468 817	20 358 368	17 244 378	16 202 570	17 543 674	
Beviljad anslagskredit	1 333 721	1 483 144	1 379 344	1 392 127	1 372 414	3)
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0	
Summa utgående reservationer	0	0	0	0	0	
Summa utgående anslagssparande	2 480 351	285 342	1 047 180	2 462 454	909 516	4)
Summa tilldelade bemyndiganden	59 200 000	44 270 000	40 540 000	42 250 000	55 100 000	5)
Totalt gjorda åtaganden	48 357 147	40 216 431	32 896 260	37 957 943	52 906 094	
Antalet årsarbetskrafter	17 013	15 682	14 767	15 240	17 297	
Medelantalet anställda	19 260	17 328	16 436	16 422	17 764	
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 717	1 835	1 970	1 854	1 994	
Driftkostnad	29 204 072	28 780 925	29 092 965	28 258 536	34 484 943	
Årets kapitalförändring	-8 334 750	-8 334 606	-7 572 467	-3 696 314	-6 664 720	
Balanserad kapitalförändring	-6 593 094	-5 554 744	-4 716 301	-5 575	- 6 022	

Tabell 33 Sammanställning över väsentliga uppgifter 2010 (tkr)**Källa:** Systemstöd FS och PRIO

Noter (2010)

- 1) I utnyttjad låneram vid årets slut ingår finansiell leasing med 0 tkr 2010, 0 tkr 2009, 0 tkr 2008, 15 tkr 2007 samt 26 tkr 2006.
- 2) I avgiftsintäkter som myndigheten disponerar ingår intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen med 384 398 tkr, medan beräknat belopp i RB är exklusive 4§-intäkter
- 3) Anslagskrediten för anslaget 1:1 ap. 1 uppgår till 571 891 tkr, ap 4 till 17 948 tkr, för anslaget 1:2 ap. 1 till 253 731 tkr, för anslaget 1:3 ap.1 till 311 913 tkr, för anslaget 1:4 ap. 1 till 191 987 tkr och för anslaget 1:5 ap.1 till 24 944 tkr.
- 4) Utgående anslagssparande avser anslagen 1:1, 1:2, 1:3, 1:4 och 1:5.
- 5) Summan av tilldelade bemyndiganden avser beställningsbemyndiganden för materiel och anläggningar. Totalt gjorda åtaganden jämsställs i Försvarmakten med utnyttjat bemyndigande, d.v.s. volymen av ännu inte betalade beställningsbelopp inom ovan angivna områden.

Ledande befattningshavare i Försvarmakten 2010

Lön och övriga ersättningar har av Försvarmakten utbetalats till ledande befattningshavare under 2010 enligt nedanstående tabell.

Titel	Namn	Individuell lön	Andra ersättningar	Individuell lön, inkl. andra ersättningar	Förmånsvärde
General ⁴⁶	Håkan Syrén	1 518 000	309 245	1 827 245	4 000
General ⁴⁶	Sverker Göranson	1 521 355	41 163	1 562 521	18 049
Generaldirektör ⁴⁶	Ulf Bengtsson	1 109 632	13 268	1 122 900	30 788
Generallöjtnant	Jan Salestrand	1 068 615	28 542	1 097 157	
Konteramiral	Jörgen Ericsson ⁴⁷	954 591	29 899	984 490	
Konteramiral	Odd Werin ⁴⁸	799 978	14 123	814 101	
Ekonomidirektör	Lars Eriksson	891 059	8 226	899 286	
Generallöjtnant	Göran Mårtensson	1 032 940	24 804	1 057 744	
Personaldirektör ⁴⁹	Per-Olof Stålesjö	1 016 607	8 931	1 025 538	
Generallöjtnant	Anders Lindström	1 034 285	49 447	1 083 733	47 196
Informationsdirektör	Erik Lagersten	941 388	26 177	967 564	8 000
Chefsjurist	Stefan Ryding-Berg	910 942	8 291	919 234	190
Generalmajor	Stefan Kristiansson	971 316	12 121	983 437	12 000

Tabell 34 Ersättningar till ledande befattningshavare i Försvarmakten (FML)

Källa: HRC

Övrig återrapportering

En detaljerad redovisning inom ett stort antal övriga områden framgår av *bilaga 4 och dess underbilaga*.

⁴⁶ Lön sätts av regeringen

⁴⁷ Har innehaft befattningen t.o.m. 2010-09-30

⁴⁸ Har innehaft befattningen fr.o.m. 2010-10-01

⁴⁹ Har innehaft befattningen fr.o.m. 2010-01-15

Finansiella dokument

Resultaträkning

Belopp (tkr)	2010	2009	Not
Verksamhetens intäkter			
* Intäkter av anslag	33 647 568	30 166 605	1
* Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 182 879	1 201 614	2
* Intäkter av bidrag	9 967	13 338	3
* Finansiella intäkter	49 137	38 646	4
Summa Verksamhetens intäkter	34 889 551	31 420 203	
Verksamhetens kostnader			
* Kostnader för personal	-11 818 661	-10 708 297	5
* Kostnader för lokaler	-2 395 327	-2 329 772	6
- Värnplikts- och HV-kostnader	-915 589	-965 431	7
- Materiel- och varukostnader	-4 989 750	-1 420 491	8
- Tjänster m.m.	-14 365 616	-12 834 544	9
* Summa övriga driftkostnader	-20 270 955	-15 220 466	
* Finansiella kostnader	-43 378	-30 085	10
* Avskrivningar och nedskrivningar	-7 025 950	-6 828 344	11
Summa Verksamhetens kostnader	-41 554 271	-35 116 964	
Verksamhetsutfall	-6 664 720	-3 696 761	
Uppbördsverksamhet			12
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	137 231	25 531	
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-137 231	-25 084	
Saldo	0	447	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	132 732	70 964	
Lämnade bidrag	-132 732	-70 964	13
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-6 664 720	-3 696 314	14

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Utgående balans 2010-12-31	Utgående balans 2009-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	1 212 818	992 367	15
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	4 264	23 050	15
Summa Immateriella anläggningstillgångar	1 217 082	1 015 417	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	278 911	303 847	16
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 137 180	1 106 853	16
Pågående nyanläggningar	63 883	63 802	16
Beredskapstillgångar	97 521 347	97 551 917	17
- Varav beredskapsinventarier	81 770 314	81 806 804	17
- Varav beredskapsvaror i lager	15 751 033	15 745 113	17
Summa Materiella anläggningstillgångar	99 001 321	99 026 419	
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	320 126	270 960	18
Pågående arbeten	28 760	50 079	19
Förskott till leverantörer	100	100	
Summa Varulager m.m.	348 986	321 139	
Fordringar			
Kundfordringar	139 407	97 487	
Fordringar hos andra myndigheter	503 654	522 786	
Övriga fordringar	38 058	18 658	
Summa Fordringar	681 119	638 931	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	53 931	31 534	20
Övriga upplupna intäkter	121 870	77 922	21
Summa Periodavgränsningsposter	175 801	109 456	
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	2 860 257	1 989 708	22
Summa Avräkning med statsverket	2 860 257	1 989 708	
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	4 410 392	6 272 470	23
Kassa och bank	7 275	19 608	
Summa Kassa och bank	4 417 667	6 292 078	
Summa Tillgångar	108 702 233	109 393 148	

Balansräkning (forts)

Kapital och Skulder (tkr)	Utgående balans 2010-12-31	Utgående balans 2009-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	104 186 067	101 376 929	24
Balanserad kapitalförändring	6 022	5 575	25
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-6 664 720	-3 696 314	
Summa Myndighetskapital	97 527 369	97 686 190	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	402 756	634 555	26
Övriga avsättningar	1 105 095	1 382 073	27
Summa Avsättningar	1 507 851	2 016 628	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	2 587 164	2 629 408	28
Skulder till andra myndigheter	4 259 107	4 179 935	
Leverantörsskulder	1 025 372	1 189 131	
Övriga skulder	245 883	234 300	
Summa Skulder m.m.	8 117 526	8 232 774	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	1 549 459	1 455 561	29
Oförbrukade bidrag	13	1 975	30
Övriga förutbetalda intäkter	15	20	
Summa Periodavgränsningsposter	1 549 487	1 457 556	
Summa Kapital och Skulder	108 702 233	109 393 148	

Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser

Noter och kommentarer

Beskrivning av redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarsmaktens bokslut verifieras av 3 delbokslut och däri underliggande redovisning. Interna transaktioner mellan de olika redovisningsenheterna har helt eliminerats. Belopp anges i tusen kronor (tkr) om inte annat anges särskilt.

Värdering av anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av programvaror, licenser och utveckling som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Programvaror och licenser aktiveras i de fall anskaffningsutgiften överstiger 25 tkr. Utveckling aktiveras om de sammanlagda utgifterna överstiger 1 000 tkr.

Avskrivningstider för immateriella anläggningstillgångar:

3 år	Licenser till dataprogram
3-5 år	Egenutvecklade IT-system

Materiella anläggningstillgångar

Alla anskaffningar (undantaget beredskapstillgångar) med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde av minst 25 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar för verksamheten:

25 år	Fartyg
15 år	Båtar
10 år	Verkstads- o tillverkningsutrustning, telefonväxlar, utbildningsanläggningar, simulatorer, tävlingsvapen, viss köksutrustning, tyngre transportmedel, förbättring på annans fastighet, datornät, stordatorer, möbler och inredning
5 år	Lätta transportmedel, kommunikationsmedel, minidator, kontorsapparater, djur och övrigt
3 år	Persondator med kringutrustning

Beredskapstillgångar

Förnödenheter för krigsändamål och beredskap, som har anskaffats för att klara landets behov vid kris och krig, definieras som beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna indelas i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarier skrivs av linjärt på anskaffningsvärdet i förhållande till den bedömda ekonomiska livslängden. För beredskapsinventarier är gränsen för aktivering 250 tkr.

Avskrivningstider för beredskapsinventarier:

15 år/25 år	Stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar (individredovisade materielsystem)
10 år	Modifiering av materiel
10 år/5 år/3 år	Övriga beredskapsinventarier

Beredskapsvaror i lager värderas enligt principer för lagerredovisning, trots att dessa ingår under rubriken anläggningstillgångar. Redovisning sker i enlighet med 5 kap. 10 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Försvarsmakten tillämpar först- in - först -ut (FIFU) principen.

Varulager

Varulager värderas huvudsakligen till anskaffningsvärde, men till "verkligt värde för verksamheten" om detta värde är lägre än anskaffningsvärdet.

Pågående arbeten

Pågående arbeten värderas till upparbetade kostnader som senare ska faktureras.

Fordringar

Fordringar värderas till det belopp som bedöms komma att inflyta.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs huvudsakligen belopp överstigande 50 tkr.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta redovisas i bokslutet omräknade till balansdagskurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader.

Avsättningar

Avsättning för pensionsförpliktelser redovisas till det försäkringstekniska värdet av pensionsåtaganden, beräknade med ledning av den beräkningsmodell SPV fastställt.

Avsättningar för framtida utgifter för omstrukturering är angivna i dagens prisläge utan nuvärdesberäkning.

Ändrade redovisningsprinciper

Beloppsgränsen för aktivering av immateriella anläggningstillgångar vad avser programvaror och licenser samt materiella anläggningstillgångar, med undantag för beredskapsinventarier, är förändrad från 10 tkr till 25 tkr.

Undantag från EA-regler

Följande undantag från EA-regler gäller enligt regleringsbrev för 2010.

1. Försvarsmakten undantas från 16 § anslagsförordningen (1996:1189) enligt nedan.

a) Försvarsmakten får, vad avser förstagångsanskaffning (dvs. första lageruppbyggnad) för nya materielsystem, anskaffa ammunition, reservdelar m.m. under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Försvarsmakten får under anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* återanskaffa ammunition och reservdelar m.m. Efter hand som förbrukning av förnödenheter sker i förbandsverksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* eller anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. Denna princip får även tillämpas vad gäller förnödenheter, inklusive drivmedel, anskaffade före 1 januari 2008.

b) När Försvarsmakten förbrukar ammunition m.m. i den fredsfrämjande verksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* eller 1:4 *Vidmakthållande och avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

c) Försvarsmakten får vad avser tjänster som genomförs inom verksamhetsgrenarna Insatser, Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap, Utveckling samt Övrig verksamhet, och där slutprodukten finns planerad och beslutad inom någon annan av dessa verksamhetsgrenar, föra kostnaden för tjänsten till det anslag där slutprodukten finns planerad och beslutad samt föra intäkten till det anslag som bekostar den verksamhetsgren inom vilken tjänsten utförts.

2. När Försvarsmakten tillämpar de principer för redovisning av beredskapstillgångar som framgår av regeringsbeslut den 7 december 2000 (Fö nr 11) får myndigheten direktavskriva beredskapsinventarier i de fall anskaffningsutgiften per styck understiger 250 000 kronor.

3. Försvarsmakten behöver inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används eller kommer att användas i samband med fredsfrämjande förbandsinsatser med lån i Riksgäldskontoret enligt kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188).

Noter till resultaträkningen

1. Intäkter av anslag

Posten består av de kostnader och intäkter som avräknats mot anslag i Försvarmaktens redovisning. Utgifter för anskaffning av beredskapsinventarier redovisas mot statskapital och utgifter för lämnade bidrag redovisas mot medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag.

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

(tkr)	2010	2009
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 182 879	1 201 614
Varav avgifter som har tagits ut med stöd av 4 § Avgiftsförordningen (1992:191)	384 398	361 197
Varav övriga ersättningar som har tagits ut med stöd av 15 a § Kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188)	121 983	67 195

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2010	2009
Försvarets materielverk ¹⁾	608 174	655 554
Fortifikationsverket	21 641	19 693
Förvarsexportmyndigheten	11 894	0
Luftfartsverket	9 169	39 739
Regeringskansliet	8 008	21 236
Polisorganisationen	11 325	15 993
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	0	8 747
Förvarshögskolan	92 706	84 773
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	18 549	12 042
Kriminalvården	46 349	31 525
Övriga statliga myndigheter	19 542	16 496
Summa statliga myndigheter	847 357	905 798
Övriga kunder	335 522	295 816
Summa	1 182 879	1 201 614

1) 235 675 tkr (140 774 tkr) av posten består av intäkter där Försvarmakten både varit beställare och underleverantör till Försvarets materielverk.

3. Intäkter av bidrag

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2010	2009
Arbetsförmedlingen	5 125	6 384
Folke Bernadotteakademin	0	3
Försäkringskassan	262	158
Regeringskansliet	1 500	2 376
Statens försvarshistoriska museer	0	35
Svenska Institutet	0	225
Statens maritima museer	0	2 400
Stöd för nystartsjobb	164	0
Karlskrona kommun	880	984
Beridna Högvakten	38	190
Svenska Kyrkan	20	458
Övriga bidrag	16	0
Summa	8 005	13 213
Periodiseringsposter	1 962	125
Summa	9 967	13 338

4. Finansiella intäkter

(tkr)	2010	2009
Ränta på konto hos Riksgäldskontoret	24 558	19 623
Övriga finansiella intäkter	24 579	19 023
Summa	49 137	38 646

Ränteintäkter på konto hos Riksgäldskontoret är högre än föregående år på grund av att medelsaldot 2010 har varit högre än 2009. Av övriga finansiella intäkter är 11 298 tkr (2 768 tkr) valutakursvinster, 12 604 tkr (16 102 tkr) ränta från SPV och 97 tkr (47 tkr) dröjsmålsräntor.

5. Kostnader för personal

(tkr)	2010	2009
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	7 608 887	6 806 753
Sociala avgifter enligt lag och avtal samt pensionskostnader	3 793 139	3 416 848
Övriga personalkostnader	416 635	484 696
Summa	11 818 661	10 708 297

Personalkostnaderna ökar under året med totalt 1 110 364 tkr. Försvarsmakten har under 2010 ca 1 500 fler årsarbetskrafter redovisade än under 2009. Merparten av dessa avser personalkategorin GSS (gruppbefäl, soldater och sjömän), vilket är en följd av det nya personalförsörjningssystemet. Systemet med ett anställt försvar innebär att personalrelaterade verksamhetskostnader ökar.

Beslutet om internationell arbetsskyldighet under 2010 har även påverkat de ökade personalkostnaderna med ca 140 000 tkr.

6. Kostnader för lokaler

(tkr)	2010	2009
Hyror	2 366 294	2 292 656
Övriga lokalkostnader	29 033	37 116
Summa	2 395 327	2 329 772

7. Värnplikts- och HV-kostnader

Kostnaderna har minskat med 49 842 tkr jämfört med år 2009. Sett enbart på värnpliktskostnader så har dessa minskat med totalt 151 059 tkr vilket beror på att STÅP (ålderspensionsavgiften för vpl) har minskat med 272 801 tkr. Kostnaderna för utbildningspremier har ökat med 86 512 tkr jämfört med 2009 vilket beror på ett stort antal uttryckande 2010 samt införandet av en fullföljandepremie vid övergången från värnplikt till frivillighet. Kostnaderna för dagarsättning har ökat med 46 374 tkr jämfört med 2009 vilket beror på fler tjänstgöringsdagar 2010 jämfört med 2009 samt införandet av ny ersättningsmodell (utbildningspremien ingår i månadsersättningen) vid övergången från värnplikt till frivillighet. HV-kostnaderna är ökat med ca 100 000 tkr 2010 jämfört med 2009. Ett nytt utbildningssystem och ett reformerat ersättningssystem sjösattes 2010, innebärande längre övningstid, fler deltagare och högre ersättningar.

8. Materiel- och varukostnader

Differensen mellan 2009 och 2010 beror i huvudsak på en korrigering av värderingspriset för viss typ av ammunition vilket minskade kostnaderna 2009 (se även not 17).

9. Tjänster m.m.

Kostnaderna har totalt ökat med 1 531 072 tkr jämfört med år 2009. Ökningen förklaras till största delen av ca 72 000 tkr i reparationer och underhållskostnader av materiel, 694 000 tkr avseende materielkonsulter, 89 000 tkr för ökade resekostnader och 639 000 tkr för övriga externa tjänster.

10. Finansiella kostnader

(tkr)	2010	2009
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	12 357	16 060
Övriga finansiella kostnader	31 021	14 025
Summa	43 378	30 085

Räntekostnader på lån hos Riksgäldskontoret har minskat jämfört med föregående år på grund av att ränteläget under 2010 har varit lägre än 2009. Av övriga finansiella kostnader är 10 527 tkr (5 567 tkr) valutakursförluster, 5 357 tkr (1 808 tkr) kostnader för dröjsmålsränta och 14 021 tkr (9 915 tkr) räntekostnader till SPV.

11. Avskrivningar och nedskrivningar

(tkr)	2010	2009
Anläggningstillgångar för verksamheten		
Lånefinansierade immateriella anläggningstillgångar	250 271	207 520
Lånefinansierade materiella anläggningstillgångar	320 780	365 370
Summa Anläggningstillgångar för verksamheten	571 051	572 890
Beredskapsinventarier¹⁾	6 454 899	6 255 454
Summa	7 025 950	6 828 344

1) Före beslut om användning redovisas anskaffning av beredskapsinventarier som under konstruktion. På grund av osäkerhet vid bokslutsarbetet om anskaffningar av inventarier varit färdigställda eller under konstruktion medför detta att avskrivningskostnaderna är ca 100 000 – 150 000 tkr lägre än om inventarierna bedömts varit färdigställda.

12. Uppbördsverksamhet

(tkr)	2010	2009
Ersättning från Förenta Nationerna ¹⁾	243	25 531
Intäkter för försäljning av övertalig materiel	136 988	0
Summa	137 231	25 531

1) I beloppet för 2009 ingår upplupna uppbördsintäkter avseende krav som Förenta Nationerna inte betalat med 447 tkr.

13. Lämnade bidrag

(tkr)	2010		2009	
	Lämnat	Regleringsbrev/motsv.	Lämnat	Regleringsbrev/motsv.
Anslag 1:10.1				
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer			43 712	43 712
Bidrag till militära tidskrifter och idrottsförbund			1 560	1 560
Anslag 1:1.1				
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer	43 651	43 651		
Bidrag till militära tidskrifter och idrottsförbund	1 529	1 560		
Folke Bernadotteakademien	700	0	700	0
Regeringskansliet	0	0	39	0
Statens Haverikommission ¹⁾	3 162	3 146	2 471	2 680
Totalförsvarets pliktverk	69 294	0	0	0
Föreningen Sveriges Infanteribrigadmuseum i Värmland	0	0	2 500	0
Geneva Center for Security Policy (GCSP)	400	400	400	400
Internal Security Sector Review (SSR)	8 836	16 000	5 968	12 000
Internationella helikopterfonden	0	0	6 248	0
Svenska Soldathemsförbundet	4 000	0	6 000	0
Sveriges reservofficersförbund	900	0	1 200	0
Övrigt under anslag 1:1.1	260	0	166	0
Summa	132 732	64 757	70 964	60 352

1) Enligt ändrat regleringsbrev till Statens Haverikommission (SHK), ska försvarsmakten bidragsfinansiera del av kostnaderna motsvarande SHK myndighetskaptal. I enlighet med förändringen i SHK regleringsbrev har 218 tkr utbetalats i bidrag. Försvarsmakten har inte mottagit motsvarande anvisning i regleringsbrev.

14. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av förändring av beredskapsvaror i lager med -5 920 tkr (-2 558 692 tkr), avskrivningar och nedskrivningar på beredskapsinventarier med 6 454 899 tkr (6 255 453 tkr), avyttringar av beredskapsinventarier med 215 741 tkr (0 tkr) samt periodisering av uppbördsverksamhet med 0 tkr (-447 tkr).

Noter till balansräkningen

15. Immateriella anläggningstillgångar

(tkr)	Rättigheter och andra immateriella tillgångar		Balanserade utgifter för utveckling ¹⁾	
	2010	2009	2010	2009
IB Anskaffningsvärde	108 811	109 311	1 230 080	805 724
Årets anskaffningar	120	1 048	452 720	424 356
Omföring mellan anläggningsklasser ²⁾	-904	0	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	-1 548	0	0
UB Anskaffningsvärde	108 027	108 811	1 682 800	1 230 080
IB Ackumulerade avskrivningar	-85 761	-67 397	-237 713	-49 846
Årets avskrivningar	-18 002	-19 653	-232 269	-187 867
Årets försäljningar/utrangeringar	0	1 289	0	0
UB Ackumulerade avskrivningar	-103 763	-85 761	-469 982	-237 713
Summa	4 264	23 050	1 212 818	992 367

1) Huvuddelen av beloppet avser utveckling av System PRIO.

2) I samband med migrering av inventarieregistret till System PRIO har viss omklassificering av inventarier gjorts.

16. Materiella anläggningstillgångar för verksamheten

(tkr)	Förbättringsutgifter på annans fastighet		Maskiner, inventarier, installationer m.m.		Pågående nyanläggningar	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
IB Anskaffningsvärde	485 549	446 610	3 849 505	4 055 604	63 802	1 591
IB invärderade	0	0	57 847	65 898		
Årets anskaffning	45 128	81 604	218 129	197 371	62 740	63 557
Omföring från pågående nyanläggningar till färdigställda	86	485	62 573	861	-62 659	-1 346
Omföring mellan anläggningsklasser ¹⁾	1 252	0	-348	0		
Årets försäljningar/utrangeringar	-480	-43 150	-26 861	-412 382		
UB Anskaffningsvärde inkl. invärderade	531 535	485 549	4 160 845	3 907 352	63 883	63 802
IB Ackumulerade avskrivningar	-181 702	-142 790	-2 800 499	-2 861 999		
Årets avskrivningar	-70 510	-69 041	-250 270	-296 328		
Omföring mellan anläggningsklasser ¹⁾	-892	0	892			
Årets försäljningar/utrangeringar	480	30 129	26 212	357 828		
UB Ackumulerade avskrivningar	-252 624	-181 702	-3 023 665	-2 800 499		
Summa	278 911	303 847	1 137 180	1 106 853	63 883	63 802

1) I samband med migrering av inventarieregistret till System PRIO har viss omklassificering av inventarier gjorts.

17. Beredskapstillgångar

Beredskapsvaror i lager till exempel ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel redovisas i balansräkningen som beredskapstillgång. De omsätts i varierande grad i förbandsverksamheten och hanteras därför med nödvändighet som omsättningstillgång i den löpande redovisningen. Årets lagerförändring ingår i Årets kapitalförändring men omförs i början av nästa år till statskapital.

Sverige har genom Försvarsmakten ingått ett avtal med flera europeiska länder om att samfinansiera och förvalta tre stycken transportflygplan. Transportflygplanen är gemensamma tillgångar och har i Försvarsmaktens redovisning bokförts som beredskapsinventarier till ett värde motsvarande Sveriges andel av anskaffningsvärdet.

(tkr)	Beredskapsinventarier		Beredskapsvaror i lager	
	2010	2009	2010	2009
IB Anskaffningsvärde	147 389 172	141 069 851		
IB Bokfört värde lager			15 745 113	13 186 421
Årets anskaffning	6 634 150	6 540 312		
Årets försäljningar/utrangeringar	-1 639 693	-220 991		
Årets lagerändring ¹⁾			5 920	2 558 692
UB Anskaffningsvärde	152 383 629	147 389 172		
IB Ackumulerade avskrivningar	-65 582 368	-59 419 655		
Årets avskrivningar/nedskrivningar ²⁾	-6 454 899	-6 255 454		
Årets försäljningar/utrangeringar	1 423 952	92 741		
UB Ackumulerade avskrivningar	-70 613 315	-65 582 368		
Summa	81 770 314	81 806 804	15 751 033	15 745 113

1) Under 2009 har korrigerat värderingspris för viss typ av ammunition ökat lagervärdet avseende beredskapsvaror i lager med 2 882 438 tkr.

2) Före beslut om användning redovisas anskaffning av beredskapsinventarier som under konstruktion. På grund av osäkerhet vid bokslutsarbetet om anskaffningar av inventarier varit färdigställda eller under konstruktion medför detta att avskrivningskostnaderna är ca 100 000 – 150 000 tkr lägre än om inventarierna bedömts varit färdigställda.

18. Varulager och förråd

(tkr)	2010	2009
Trycksaker	27 968	37 173
Drivmedel	263 357	207 724
Övrigt	28 801	26 063
Summa	320 126	270 960

19. Pågående arbeten

Pågående arbeten består av upparbetade kostnader som ännu inte har fakturerats.

20. Förutbetalda kostnader

Av de förutbetalda kostnaderna avser 22 961 tkr (641 tkr) hyreskostnader och 30 970 tkr (30 893 tkr) övriga förutbetalda kostnader varav 17 481 tkr avser försäkringspremier till Kammarkollegiet.

21. Övriga upplupna intäkter

Av de övriga upplupna intäkterna avser 109 700 tkr exportstöd till Försvarets materielverk i samband med försäljningen av JAS 39 till Tjeckien och Ungern och 6 022 tkr krav på Förenta Nationerna.

22. Avräkning med statsverket

(tkr)	2010	2009
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-137 231	-25 084
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	243	25 084
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	136 988	0
Fordringar/Skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	273 953	84 336
Redovisat mot anslag (+)	2 277 982	1 779 517
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-1 650 707	-1 589 900
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	901 228	273 953
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	876 287	-232 311
Redovisat mot anslag (+)	38 119 056	37 578 501
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-38 166 507	-37 227 676
Återbetalning av anslagsmedel (+)	408 607	757 773
Fordringar/Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	1 237 443	876 287
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	843 667	1 006 317
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-110 838	-162 650
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	732 829	843 667
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	-4 199	-1 591
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	172 641	308 088
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-1 830 149	-1 875 512
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	1 650 464	1 564 816
Saldo	-11 243	-4 199
Belopp under utredning	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	-11 243	-4 199
Summa	2 860 257	1 989 708

I saldott ingår 600 000 tkr avseende indragen likviditet från räntekontot, enligt regeringsbeslut 3 år 1997 (FO97/904/ESU), som under 2009 återfördes från balanserad kapitalförändring. Försvarsmakten redovisar från och med 2009 därför en fordran motsvarande den indragna likviditeten under avräkning med statsverket.

Under 2010 har korrigering gjorts av för högt redovisat anslagsutfall 2009 på anslag 1:3.1 på grund av felaktig bokföring avseende avyttring av beredskapsinventarier, vilket har reducerat årets anslagsutfall på anslag 1:3.1 med 128 250 tkr. Korrigeringen har gjorts genom omförelse mellan balanserad kapitalförändring och avräkning med statsverket.

Av totalt 2 511 383 tkr avseende övergångseffekten 2009 för Försvarsmakten har hittills 1 303 291 tkr överförts från Riksgäldskontoret. Resterande medel (1 208 092 tkr) kommer att överföras under åren 2011 – 2013.

23. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev uppgår till 2 443 000 tkr.

24. Statskapital

(tkr)	2010	2009
IB Statskapital		
Beredskapsinventarier	88 190 508	89 180 463
Beredskapsvaror i lager	13 186 421	13 926 690
Summa IB Statskapital	101 376 929	103 107 153
Årets förändring		
Årets anskaffning beredskapsinventarier	6 634 150	6 540 312
Avskrivningar och avyttringar föregående år	-6 383 704	-7 530 267
Förändring beredskapsvaror i lager föregående år	2 558 692	-740 269
Summa Årets förändring	2 809 138	-1 730 224
UB		
Beredskapsinventarier ¹⁾	88 440 954	88 190 508
Beredskapsvaror i lager ²⁾	15 745 113	13 186 421
Summa UB	104 186 067	101 376 929

1) Utgående balans motsvarar beredskapsinventariers bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning och årets invärdering och med avdrag för inventarier som under året, utan ersättning, överförts till annan myndighet. Avskrivningar och avyttringar bokförs mot statskapital först påföljande år.

2) Utgående balans motsvarar beredskapsvarors i lager bokförda värde i föregående helårsbokslut plus årets invärdering.

25. Balanserad kapitalförändring

(tkr)	2010	2009
Till och med föregående bokslut ackumulerade periodiseringsdifferenser ¹⁾	6 022	5 575
Summa	6 022	5 575

1) Består av periodiseringar avseende uppbördsverksamhet

Disposition av föregående års kapitalförändring (tkr)

Årets kapitalförändring i RR 2009-12-31	3 696 314
Överfört till balanserad kapitalförändring	447
Överfört till statskapital (avser 2009 års avskrivningar och avyttringar beredskapsinventarier)	-6 255 453
Överfört till statskapital (avser lagerförändring 2009 i beredskapsvaror i lager)	2 558 692
Återstår	0

Under 2010 har korrigering gjorts av för högt redovisat anslagsutfall 2009 på anslag 1:3.1 på grund av felaktig bokföring avseende avyttring av beredskapsinventarier, vilket har reducerat årets anslagsutfall på anslag 1:3.1 med 128 250 tkr. Korrigeringen har gjorts genom omföring mellan balanserad kapitalförändring och avräkning med statsverket. Beloppet är sedan omfört från balanserad kapitalförändring till statskapital.

26. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

(tkr)	2010	2009
IB Avsättningar för pensioner	634 555	1 066 423
Periodens pensionskostnad	103 196	104 896
Periodens pensionsutbetalningar	-334 995	-536 764
UB^{1) 2)}	402 756	634 555

	2010	2009
1) Beräknat av Statens Pensionsverk för dem där utbetalning har påbörjats	302 147	597 057
1) Beräknat av Försvarsmakten för fattade beslut utan påbörjad utbetalning	100 609	37 497
2) Antal personer där utbetalning har påbörjats	786	1 261
2) Antal personer där utbetalning ännu ej har påbörjats	148	57
2) Summa antal personer	934	1 318

27. Övriga avsättningar

Avsättningar har gjorts för framtida utgifter avseende omstrukturering på grund av FB 04 och andra regerings- eller myndighetsbeslut.

(tkr)	Årets förändring	2010	2009
Ändamål:			
Avveckling av materiel	-259 244	810 995	1 070 239
Sanering	0	145 000	145 000
Rivning	-16 000	35 000	51 000
Hyra	-12 000	50 000	62 000
Personal under avveckling	-25 427	1 603	27 030
Engångspremier för uppsagd personal	35 693	62 497	26 804
Summa	-276 978	1 105 095	1 382 073

28. Lån i Riksgäldskontoret

(tkr)	2010	2009
IB	2 629 408	2 360 650
Nya lån	618 551	819 889
Amorteringar	-660 795	-551 131
UB	2 587 164	2 629 408
Beviljad låneram	3 300 000	3 087 000

29. Upplupna kostnader

(tkr)	2010	2009
Ledighetsskuld och övrig upplupen lön	923 944	892 426
Sociala avgifter på ledighetsskuld och övrig upplupen lön	461 119	446 026
Övriga upplupna kostnader	164 396	117 109
Summa	1 549 459	1 455 561

30. Oförbrukade bidrag

(tkr)	2010	2009
Statliga myndigheter	13	1 975
Summa	13	1 975

31. Övriga ansvarsförbindelser

I övriga avsättningar (se not 27) ingår avsättning om 145 000 tkr (145 000 tkr) för utgifter under åren 2011 - 2018 för sanering av förorenade områden. Försvarsmakten kommer även efter år 2018 att ha utgifter för att sanera förorenade områden. Utgifterna för sanering efter år 2018 är dock osäkra till både tidpunkt och belopp.

Anslagsredovisning

Anslag (tkr)	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Not	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning (-)	Totalt disponibelt belopp	Utfall (netto)	Utgående överföringsbelopp
Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6									
1:1.1	1 197 059	19 076 044	(1)	-6 000		-397 059	19 870 044	19 824 924	45 120
1:1.3		213 043	(2)			-67 334	145 709	145 709	0
1:1.4	13 814	598 281	(3)			0	612 095	604 749	7 346
1:2.1	865 175	2 537 312	(4)			-790 775	2 611 712	2 218 863	392 849
1:3.1	203 494	10 397 112	(5)			-3 494	10 597 112	10 324 357	272 755
1:4.1	168 054	6 399 563	(6)			-8 054	6 559 563	6 398 711	160 852
1:5.1	6 398	831 450	(7)			0	837 848	820 606	17 242
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5									
1:2.1	8 460	79 670	(8)	-9 500		-6 159	72 471	59 119	13 352
S:a	2 462 454	40 132 475		-15 500	0	-1 272 875	41 306 554	40 397 038	909 516

Tabell 35 Anslagsredovisning 2010**Redovisade anslag**

- 1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap
- 1:1.3 Förbandsverksamhet - STÅP
- 1:1.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
- 1:2.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser
- 1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar
- 1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
- 1:5.1 Forskning och teknikutveckling
- 1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)

Noter till anslagsredovisningen

- 1) Regeringsbeslut 2010-12-16 Fö2010/2114/ESIS (delvis)
- 2) Regeringsbeslut 2010-12-16 Fö2010/2114/ESIS (delvis)
- 3) Regeringsbeslut 2009-12-21 Fö2007/2616/MIL(slutligt) Fö2008/1515/MIL(H) Fö2008/2236/MIL m.fl.
- 4) Regeringsbeslut 2009-12-21 Fö2007/2616/MIL(slutligt) Fö2008/1515/MIL(H) Fö2008/2236/MIL m.fl.
- 5) Regeringsbeslut 2010-07-01 Fö2010/1134/ESIS (delvis)
- 6) Regeringsbeslut 2010-07-01 Fö2010/1134/ESIS (delvis)
- 7) Regeringsbeslut 2010-07-01 Fö2010/1134/ESIS (delvis)
- 8) Regeringsbeslut 2010-12-16 UF2010/76763/SP

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel (tkr)	Beräknat belopp	Inkomster
3312 Övriga inkomster av försåld egendom		136 988
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor		243

Tabell 36 Redovisning mot inkomsttitel 2010**Återredovisning av finansiella villkor i regleringsbrevet för 2010**

Anslag (tkr)	Anslags-kredit	Ram	Utnyttjat	Överdrag
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	571 891		0	0
1:1.3 Förbandsverksamhet - STÅP	0		0	0
1:1.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten	17 948		0	0
1:2.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser	253 731		0	0
1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar	311 913		0	0
1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	191 987		0	0
1:5.1 Forskning och teknikutveckling	24 944		0	0
1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)	0		0	0
Låneram		3 300 000	2 587 164	0
Räntekontokredit		2 443 000	0	0
Bemyndiganderam 1:3.1		39 800 000	37 955 613	
Bemyndiganderam 1:4.1		15 300 000	14 950 481	

Tabell 37 Återredovisning av finansiella villkor i RB 10**Redovisning av utnyttjade bemyndiganden**

Anslag 1) (tkr)	Tilldelad bemyndiganderam 2)	Ingående åtaganden 3)	Utestående åtaganden 3)	Utestående åtagandens fördelning per år				
				2010	2010	2011	2012	2013
		2010	2010	2011	2012	2013	2014	Efter 2014
1:3.1	39 800 000	25 302 452	37 955 613	10 195 284	8 901 696	4 714 852	4 827 959	9 315 822
1:4.1	15 300 000	12 655 491	14 950 481	6 573 447	4 984 125	2 191 758	500 393	700 758

Tabell 38 Redovisning av utnyttjade bemyndiganden för anslag 1:3 och 1:4

- 1) Anslag: 1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar
1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
- 2) Jml. RB 2010 i prisläge G10, avser det högsta belopp som Försvarmaktens åtaganden får uppgå till vid utgången av året, vilka skall täckas med anslag som ännu inte tilldelats Försvarmakten.
- 3) Omräknat till prisläge G11

Andra åtaganden

Åtagandena avser tjänster inom forskning och studier (anslag 1:5). Det som beställs tillförs inte insatsorganisationen utan används för forskning och studier. I flera fall avser åtagandet löpande, årligt återkommande, uppdrag som av administrativa skäl beställs för flera år i taget. Nedan framgår gällande beställningar för de tre största leverantörerna av denna typ av åtaganden.

Åtaganden FoT- verksamhet (tkr)		2011	2012	2013	2014	Totalt resultat
Försvarets Materielverk Stockholm	Efter 2010	259 807	183 562	28 817	1 133	473 319
Totalförsvarets Forskningsinstitut	Efter 2010	359 624	18 000	8 700	0	386 324
Försvvarshögskolan Stockholm	Efter 2010	20 893	0	0	0	20 893

Tabell 39 Redovisning av andra åtaganden för anslag 1:5

Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2010

Nr	Villkor för anslag	Utfall (kr)
1:1 ap.1 Förbandsverksamhet och beredskap		
7	Högst 2 450 000 kronor får användas till stöd för utländskt deltagande vid PFF-aktiviteter samt aktiviteter i andan av PFF och motsvarande i Sverige och utlandet.	425 941
8	Högst 82 600 000 kronor får användas för ersättning till de frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet, inklusive ungdomsverksamhet.	76 206 003
9	45 211 000 kronor ska användas till organisationsbidrag för den del av de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet som omfattar ledning och administration, försvarsupplysning, rekrytering, funktionärsutbildning för den egna organisationen samt viss ungdomsverksamhet. Av dessa medel får högst 1 560 000 kronor användas för bidrag till vissa militära tidskrifter och till Försvarets civila idrottsförbund.	45 180 000 1 529 000
10	Högst 2 000 000 kronor får användas för generalläkarens tillsynsverksamhet exklusive lönekostnader. Erforderlig personal ska ställas till generalläkarens förfogande så att tillsynsuppgiften kan lösas enligt lag och andra föreskrifter.	1 473 000
11	Högst 3 146 000 kronor får användas för betalning av administrativa kostnader till Statens haverikommission.	2 855 014
12	Högst 16 000 000 kronor får användas för SSR-verksamhet enligt regeringens närmare bestämmande.	9 845 737
13	Högst 400 000 kronor ska utbetalas efter faktura för stöd till Geneva Center for Security Policy (GCSP).	400 000
14	Försvarmakten ska betala totalt 5 570 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikations- systemet Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	5 570 000
15	Försvarmakten får använda högst 15 000 000 kronor för grundavgiften för Strategic Airlift Interim Solution (SALIS).	9 790 000
1:1 ap.3 Förbandsverksamhet – STÅP		
	För anslagsposten har 145 708 910 kronor beräknats för statliga ålderspensionsavgifter för totalförsvarspliktiga som fullgör värnplikt. Beloppet ska i enlighet med förordningen (1998:512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m. inbetalas till Försäkringskassan.	145 708 910
1:2 ap.1 Fredsfrämjande förbandsinsatser		
1	För respektive insats får Försvarmakten använda högst följande belopp per insats (beloppen avser särutgifter)	
	ISAF i Afghanistan	1 548 000 000 1 616 213 774
	KFOR i Kosovo	345 000 000 336 005 316

Nr	Villkor för anslag	Utfall (kr)
	Atalanta (ME02) i Adenviken inkl OHQ/FHQ	200 000 000
	Avveckling ATALANTA (ME01)	2 000 000
	Avveckling Tchad/RCA	2 000 000
	Övrigt	40 000 000
2	Försvarsmakten ska till Europeiska unionen (EU) inbetala belopp enligt de fakturor som kommer avseende både Sveriges nationella kostnader och Sveriges del av de gemensamma kostnaderna inom Athena. Högst 60 000 000 kronor får betalas för Athena under 2010.	1 518 700
3	Försvarsmakten ska till Kustbevakningen utbetala belopp enligt de fakturor som kommer avseende Kustbevakningens deltagande i EU:s marina insats Atalanta. Högst 60 000 000 kronor får betalas ut till Kustbevakningen under 2010.	47 636 197
1:3 ap.1 Anskaffning av materiel och anläggningar		
3	Av tillgängliga medel på anslaget får 200 000 000 kronor disponeras av Försvarsmakten först efter beslut från regeringen.	0
1:4 ap 1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar		
1	Försvarsmakten ska efter rekvisition betala högst 405 000 kronor till Försvarets materielverk för tillsyn av efterlevnaden av förordningen (1993:1067) om elektromagnetisk kompatibilitet samt föreskrifter med stöd av förordningen.	420 168 ¹
3	Av tillgängliga medel på anslaget får 160 000 000 kronor disponeras av Försvarsmakten först efter beslut från regeringen.	0
1:5 ap 1 Forskning och teknikutveckling		
1	Högst 15 000 000 kronor får användas för det strategiska samverkansprogrammet för flygteknisk forskning, i enlighet med de beslut som fattas inom ramen för programmet.	15 090 268 ¹⁾

Tabell 40 Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrevet för 2010

1) På grund av prisomräkning är utfallet högre än villkorat belopp. FMV fakturerar lägre summa motsvarande överskridet belopp under 2011.

Bilagor

Bilaga 1 (kvalificerat hemlig) Värdering av Försvarmaktens operativa förmåga m.m.

Bilagan är en detaljerad redovisning av värderingen av Försvarmaktens operativa förmåga samt insatsorganisationens omfattning och beredskap och hur denna värderats.

I underbilaga 1.1 sammanfattas läget per enskilt krigsförband i insatsorganisationen 2010.

I underbilaga 1.2 redovisas Försvarmaktens beredskap och incidentverksamhet 2010.

Dessa redovisas och insänds till regeringen i särskild ordning.

Bilaga 2 (öppen) Personalberättelse

Bilagan är en detaljerad redovisning av personalområdet samt underbilaga 2.1 som sammanfattar personalläget i tabellform.

Bilaga 3 (öppen) Internationell verksamhet

Bilagan är en detaljerad redogörelse av den internationella verksamheten, inklusive insatser utrikes samt underbilaga 3.1 som visar internationell övningsverksamhet.

Bilaga 4 (öppen/hemlig) Särskilda redovisningar

Bilagan omfattar redovisningar av ett stort antal återrporteringskrav och underbilaga 4.1 som visar återrportering av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet.

Bilaga 5 (öppen) Sökregister återrporteringskrav

Bilagan är en förteckning över alla de återrporteringskrav som framgår av regleringsbrevet, ändringar till regleringsbrevet samt särskilda regeringsbeslut samt var dessa krav och redovisningar återfinns i årsredovisningen jämte vilken avdelning och handläggare i Högkvarteret som upprättat rapporteringen.

FÖRSVARSMAKTEN

---

107 85 Stockholm. Telefon: 08-788 75 00. Fax: 08-788 77 78
www.forsvarsmakten.se